

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
«ІНСТИТУТ ПРОМИСЛОВИХ ТА БІЗНЕС ТЕХНОЛОГІЙ»
УКРАЇНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ НАУКИ І ТЕХНОЛОГІЙ

**В.Д. Зелікман, Р.Б. Сокольська,
Ю.О. Распопова, Т.В. Акімова**

ЗВІТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА

*Затверджено Вченою радою УДУНТ
як навчальний посібник
Протокол № 7 від 06.06.2022 р.*

Дніпро 2022

УДК 657.312.2 (07)

Звітність підприємства : навч. посібник / В.Д. Зелікман, Р.Б. Сокольська, Ю.О. Распопова, Т.В. Акімова. Дніпро : ННІ «ІПБТ» УДУНТ, 2022. 208 с.

Розглянуті теоретичні основи складання звітності підприємств, склад, структура та методика складання основних та додаткових форм фінансової звітності вітчизняного підприємства, фінансова звітність суб'єкта малого підприємництва (малого та мікропідприємства), податкова, статистична та спеціальна звітність підприємств. Наведена література, що рекомендується для самостійного поглибленого вивчення дисципліни.

Призначений для студентів спеціальності 071 – облік і оподаткування (бакалаврський рівень).

Іл. 10. Табл. 49. Бібл.: 59 найм.

Укладачі: В.Д. Зелікман, канд. техн. наук, доц.
Р.Б. Сокольська, канд. екон. наук, доц.
Ю.О. Распопова, канд. екон. наук, доц.
Т.В. Акімова, канд. екон. наук, доц.

Відповідальний за випуск К.Ф. Ковальчук, д-р екон. наук, проф.

Рецензенти: М.С. Пашкевич, д-р екон. наук, проф.
(НТУ «Дніпровська політехніка»)
В.Я. Плаксієнко, д-р екон. наук, проф.
(Полтавська державний аграрний університет)

© ННІ «ІПБТ» УДУНТ, 2022

© Зелікман В.Д., Сокольська Р.Б.,

Распопова Ю.О., Акімова Т.В., 2022

ВСТУП

В умовах переходу до ринкової економіки та реформування економічних відносин в Україні відбулися радикальні зміни в обліку і звітності підприємств.

Система обліку і звітності, яка існує сьогодні на вітчизняних підприємствах, обумовлена сучасними інформаційними потребами різних груп користувачів інформації, зацікавлених в даних щодо діяльності підприємства. З одного боку, це отримання достовірної інформації для прийняття зважених управлінських рішень менеджерами підприємства. З іншого боку, – надання зовнішньому середовищу інформації, яка характеризує фінансовий стан та результати господарчої діяльності підприємства і отримання якої надає можливість приймати економічно обґрунтовані рішення кредиторам, інвесторам та іншим юридичним та фізичним особам, так чи інакше зацікавленим у діяльності підприємства. З третього боку, це звітування перед державними органами (податковими, органами державної статистики та ін.) про результати господарчої діяльності підприємства за певний період для визначення сум, які мають бути перераховані у відповідні державні фонди. Всі ці проблеми вирішуються шляхом складання на підприємстві певних форм звітності та надання їх відповідним користувачам.

Інформація про фінансовий стан підприємства, результати його фінансово-господарської діяльності та рух грошових коштів на підприємстві, а також відображення цієї інформації відповідно чинним законодавчим та нормативним актам є предметом дисципліни “Звітність підприємств”. Метою дисципліни є надання знань про зміст, структуру, порядок складання і використання звітності підприємства.

Навчальна дисципліна “Звітність підприємств” входить до циклу обов’язкових дисциплін для студентів, які навчаються на першому (бакалаврському) рівні освіти за освітньо-професійною програмою “Облік і аудит” підготовки студентів за спеціальністю 071 – Облік і оподаткування галузі знань 07 – Управління та адміністрування. Дисципліна “Звітність підприємств” має своєю основою такі дисципліни,

як “Бухгалтерський облік”, “Фінансовий облік”, “Управлінський облік”, “Податкові системи”, знання з яких необхідні для успішного засвоєння програми дисципліни. Вона тісно пов’язана з більшістю фундаментальних та професійно-орієнтованих дисциплін, що складають навчальний план спеціальності 071 – Облік і оподаткування.

В результаті вивчення дисципліни “Звітність підприємств” студент повинен:

- засвоїти теоретичні засади складання звітності підприємств, законодавчі акти та нормативно-інструктивні документи, що регламентують її складання;
- опанувати методики та техніку складання фінансової, податкової, статистичної та спеціальної звітності, передбаченої вітчизняними та міжнародними стандартами бухгалтерського обліку і законодавством України;
- набути навички складання основних форм фінансової звітності підприємства та приміток до неї, виправлення помилок у фінансових звітах та внесення змін, складання фінансових звітів суб’єкта малого підприємництва, основних форм податкової, статистичної та спеціальної звітності.

Відповідно до навчального плану загальний обсяг дисципліни “Звітність підприємств” становить 150 академічні години, які містять аудиторний курс обсягом 72 години (складається з 36 годин лекцій, 16 годин лабораторних робіт та 24 годин практичних занять) та 90 годин самостійної роботи студентів.

Дисципліна викладається на третьому курсі в четвертому семестрі (теоретичні основи складання звітності підприємств, основні та додаткові форми фінансової звітності) та на четвертому курсі у першому семестрі (фінансова звітність суб’єкта малого підприємництва, податкова, статистична та спеціальна звітність). Даний навчальний посібник охоплює усі п’ять модулів дисципліни:

- модуль 1: “Теоретичні основи складання звітності підприємств” (теми 1 – 4);
- модуль 2: “Основні форми фінансової звітності” (тема 5);

- модуль 3: “Додаткові форми фінансової звітності” (теми 6 – 8);
- модуль 4: “Фінансова звітність суб’єкта малого підприємництва”
(тема 9);

- модуль 5: “Податкова, статистична та спеціальна звітність”(тема 10).

Вивчати теми рекомендується в такій послідовності:

1) ознайомлення зі змістом теми за програмою;
2) опрацювання опорного конспекту лекцій та навчального посібника з даної теми;

3) опрацювання відповідного розділу підручника.

Самостійна робота над підручниками та навчальними посібниками є заставою успішного оволодіння дисципліною “Звітність підприємств” і необхідна для поглибленого та розширеного її вивчення. Самостійну роботу потрібно вести систематично, за певним планом, складеним самим студентом.

При вивченні дисципліни “Звітність підприємств” слід ознайомитись з нормативними матеріалами та законодавчими актами з питань, що стосуються ведення бухгалтерського фінансового та податкового обліку в Україні та складання фінансової, податкової, статистичної та спеціальної звітності підприємств. Необхідно постійно стежити за новими положеннями, які публікуються в офіційних періодичних інформаційних друкованих виданнях та в мережі Internet на офіційному сервері Верховної Ради <https://zakon.rada.gov.ua>, а також за публікаціями у фаховій спеціальній літературі.

1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СКЛАДАННЯ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Теорія бухгалтерської звітності є однією із системи теорій бухгалтерського обліку. Слід зазначити, що ця система теорій безперервно змінюється і розвивається під впливом змін в теорії і практиці бухгалтерського обліку [1]. При цьому під теоріями фінансової звітності розуміються абстрактні системи облікового мислення, що стосуються генерування бухгалтерських даних, які відображаються у фінансових звітах. В якості теоретичної основи теорій бухгалтерської звітності виступають теорія прийняття рішень, теорія вимірювання (оцінки) та інформаційна теорія, які характеризують змістовні, процедурні та герменевтичні аспекти використання бухгалтерської звітності [2].

На сьогодні бухгалтерська звітність, що складається в результаті здійснення облікових процедур, є об'єктом вивчення багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених. Незважаючи на те, що серед науковців взагалі немає єдиної думки щодо доцільності розробки теорії в даній сфері, в результаті досліджень поступово формується певна абстрактна система поглядів щодо структури (змістовні аспекти) та методики формування, складання і оприлюднення (процедурні аспекти) бухгалтерської звітності [3].

Теорії бухгалтерської звітності мають забезпечити основу для застосування тих принципів або загальних понять, які дозволять абстрагуватися від практики формування та складання бухгалтерської звітності з метою забезпечення послідовного і систематичного розвитку практики, її поліпшення, розуміння, пояснення і передбачення [4]. Крім того, розробка теорій бухгалтерської звітності та дослідження проблематики її формування, складання і оприлюднення надає можливість побудови прогнозів її подальшого розвитку, що сприятиме підвищенню адаптивності облікових систем підприємства до функціонування в нових соціально-економічних умовах в майбутньому [2].

Враховуючи значну кількість напрямів і концепцій розвитку бухгалтерської звітності, які висвітлюються сьогодні в фаховій науковій літературі, появу її нових типів, видів та форматів представлення в

практичній діяльності підприємств, поступово сформувалась значна кількість теорій і концепцій бухгалтерської звітності, але серед провідних підручників з теорії бухгалтерського обліку немає єдиної думки стосовно того, що являє собою теорія фінансової звітності.

Класифікація сучасних теорій бухгалтерської звітності наведена в таблиці 1.1.

Основним об'єктом досліджень є облікова практика та практика прийняття рішень на основі облікової інформації з метою пояснення поведінки суб'єктів, причетних до підготовки бухгалтерської звітності, а також суб'єктів, що використовують її для прийняття економічних рішень. При цьому згідно облікового позитивізму бухгалтерська звітність розглядається в якості товару, що є результатом домовленості між суб'єктами регулювання та суб'єктами ведення обліку на підприємстві та формується в умовах інформаційної асиметрії. Позитивна теорія обліку здійснила значний вплив на розробку фінансових моделей прийняття рішень на основі облікової інформації, зокрема, гіпотеза ефективного ринку (*Efficient Market Hypothesis*) та модель оцінки капіталу та активів (*Capital Asset Pricing Model*) [2].

Одним з напрямків розвитку звітності розглядається складання на підприємстві інтегрованих звітів, які являтимуть сукупність фінансової, податкової, статистичної, внутрішньогосподарської та спеціальної звітності на основі обґрунтованого набору принципів (міркування, керівництво, фокус, часові рамки, вірогідність, адаптивність, стислість, використання сучасних технологій) [10].

Останнім часом значна увага науковцями у сфері бухгалтерського обліку приділяється підвищенню релевантності звітності для користувачів бухгалтерської інформації. Одним із шляхів вирішення даної проблеми є формування системи інтегрованої звітності на підприємстві, що об'єднує фінансові та нефінансові показники. Слід зазначити, що через достатню складність системи звітності підприємств в Україні та різноманіття усіх параметрів цієї системи, на сьогодні не існує не тільки єдиної теорії бухгалтерської звітності, але навіть загальноновизнаної парадигми. Основні сучасні парадигми бухгалтерської звітності наведені у таблиці 1.2.

Сучасні теорії бухгалтерської звітності

Класифікація	Групи теорій бухгалтерської звітності
1	2
За підходом та ключовою метою її розробки [5]	<p>1) нормативні – побудовані на основі застосування дедуктивного методу та передбачають надання вказівок щодо конкретного порядку облікового відображення інформації в бухгалтерській звітності, які на думку дослідників, є оптимальними для конкретної ситуації та з урахуванням рівня розвитку економічних відносин;</p> <p>2) позитивні – мають індуктивну природу та орієнтовані на пояснення того, як облікова інформація надається користувачам бухгалтерської звітності, як відбувається її інтерпретація внутрішніми та зовнішніми користувачами, якими є причини та на основі яких мотивів відбувається здійснення вибору бухгалтерами або менеджерами підприємства складових облікової політики;</p>
За базовими принципами, прийнятими за основу [6]	<p>1) етичні – процес формування і складання бухгалтерської звітності на рівні підприємства повинен здійснюватися на основі справедливості, законності, неупередженості та правдивості;</p> <p>2) соціологічні – зосереджені на соціальних ефектах, що виникають в результаті надання інформації з фінансової звітності зацікавленим внутрішнім та зовнішнім користувачам; базуються на припущеннях, що при формуванні облікової політики підприємства обираються методи, які сприятимуть збільшенню рівня соціального благополуччя, а соціальні цінності виступають основним критерієм, на основі якого повинен бути сформований набір видів, типів та форматів бухгалтерської звітності на підприємстві;</p>

1	2
	3) економічні – бухгалтерська звітність розглядається як джерело інформації для прийняття управлінських рішень на макрорівні та розрахунку макроекономічних показників, склад яких має визначати вибір методів обліку в рамках облікової політики підприємства;
За особливостями теоретико-методологічного апарату [2]	<p>1) інституційна – набір принципів та положень формування, складання та оприлюднення звітності, що виокремлені на основі врахування основних облікових інституційних засад (розуміння обліку як інституту, формальних та неформальних правил його функціонування та інституційного середовища);</p> <p>2) комунікаційна – бухгалтерська звітність розглядається в якості кодованих повідомлень, які дозволяють її користувачам інтерпретувати інформацію про господарську діяльність підприємства за відповідний звітний період або прогнозувати його стан в майбутньому, а, отже, її структура і змістовне наповнення повинне бути сформовано таким чином, щоб необхідне повідомлення було передано та забезпечувало можливість його адекватної інтерпретації з урахуванням процесів кодування і декодування, каналів зв'язку та їх пропускну здатності, комунікантів, “шуму” та ін.;</p> <p>3) загальноцільового призначення – передбачає, що загальні цілі бухгалтерської звітності мають бути орієнтовані на задоволення потреб суспільства як агрегованого користувача облікової інформації (на відміну від специфічних цілей бухгалтерської звітності, які стосуються задоволення запитів окремих груп користувачів облікової інформації);</p>

1	2
	<p>4) еволюційно-адаптивна – припускає складання системи похідних (трансформованих або скоригованих) балансових звітів та методичного забезпечення їх формування (системи похідних бухгалтерських проведень), які на відміну від існуючих, дозволять наблизити балансову вартість підприємства до ринкової [7, с. 88], зокрема, на основі концепції бухгалтерського інжинірингу, що передбачає формування стратегічної інформації, яка узагальнюється у віртуальних балансових інжинірингових звітах [8, с. 98], та концепції мережевого корпоративного обліку та звітності, що враховує фактори внутрішнього і зовнішнього середовища підприємства, інформація про які узагальнюється в мережевих і фрактальних похідних балансових звітах [9, с. 62].</p>

Таблиця 1.2

Парадигми бухгалтерської звітності (за даними [2])

Види парадигм	Користувачі звітності	Предмет звітності	Часові характеристики	Форма подачі інформації	Прагматичні передумови виникнення нової парадигми звітності
1	2	3	4	5	6
Парадигма 1	Внутрішні	Внутрішнє середовище	Минуле	Фінансова	Необхідність надання інформації користувачам для прийняття управлінських рішень (ціноутворення, контроль власності, придбання активів, залучення позикових коштів тощо)
Парадигма 2	Внутрішні	Внутрішнє	Минуле і теперішнє	Фінансова	Відокремлення власників від менеджменту підприємства зумовила виникнення потреби звітування менеджменту перед власниками, необхідність забезпечення порівнянності результатів діяльності підприємств для залучення капіталу зі сторони (інвестиційного чи позикового) / Використання моделей управління діяльністю підприємств та інвестування на основі врахування показника грошових потоків, що зумовило необхідність розробки відповідної форми звітності про рух грошових потоків

Продовження таблиці 1.2

1	2	3	4	5	6
Парадигма 3	Внутрішні і зовнішні	Внутрішнє середовище і зовнішнє середовище	Минуле і теперішнє	Фінансова (тактична і стратегічна)	Глобалізація ринків та інформатизація управлінських процесів призвели до появи турбулентних явищ в економіці, виникнення гіперконкуренції, що зумовило необхідність використання в процесі прийняття рішень інформації про стан зовнішнього середовища підприємства, що характеризує стратегічні пріоритети його подальшого розвитку
Парадигма 4	Внутрішні і зовнішні	Поглиблене внутрішнє середовище і зовнішнє середовище	Минуле, теперішнє і майбутнє	Фінансова і нефінансова	Необхідність надання інформації про соціальні, екологічні, інноваційні та інші “нетрадиційні” з позиції бухгалтерського обліку аспекти діяльності підприємств, які мають важливе значення в розвитку суспільства XXI столітті
Парадигма 5 (перспективи розвитку)	Внутрішні і зовнішні традиційні, нові види зовнішніх користувачів	Поглиблене внутрішнє і поглиблене зовнішнє середовище	Минуле, теперішнє і майбутнє	Фінансова і нефінансова, інтегрована	Виникнення потреби в наданні ретроспективної, поточної та перспективної інформації в нових і поглиблених існуючих розрізах про внутрішнє і зовнішнє середовище підприємства (за доданою або ринковою вартістю, на основі аналізу економічних подій замість фактів господарського життя тощо)

На основі аналізу цих парадигм можна визначити сутності та категорії теоретичних основ звітності підприємства, до яких слід віднести об'єкт звітності підприємств, предмет звітності підприємств, суб'єкти звітності підприємств, мета звітності підприємств та завдання (задачі) звітності підприємств. При цьому для різних видів звітності окремі елементи можуть суттєво відрізнятися.

Сутність та категорії теоретичних основ звітності підприємства, визначені за результатами узагальнення проведених досліджень для різних видів звітності, наведені в таблиці 1.3.

Зрозуміло, що сутність і зміст визначених категорій (об'єкт і предмет звітності підприємств, суб'єкти звітності підприємств, мета і задачі) для різних видів звітності можуть відрізнятися. Певних специфічних рис зазначені категорії набуватимуть також в залежності від особливостей та окремих характеристик підприємств, які виступатимуть в якості об'єктів звітності.

Запитання для самоперевірки

1. Визначте групи теорій бухгалтерської звітності за підходом та ключовою метою її розробки.
2. Визначте групи теорій бухгалтерської звітності за базовими принципами, прийнятими за основу.
3. Визначте групи теорій бухгалтерської звітності за особливостями теоретико-методологічного апарату.
4. Поясніть основні сучасні парадигми бухгалтерської звітності.
5. Перелічте категорії теоретичних основ звітності підприємства.
6. Визначте сутність об'єкта звітності підприємств.
7. Визначте сутність предмета звітності підприємств.
8. Визначте суб'єктів звітності підприємств.
9. Сформулюйте мету і завдання (задачі) звітності підприємств.

Сутність та категорії теоретичних основ звітності підприємства

Категорії	Сутність та характеристики
Об'єкт звітності підприємств	Підприємство як окремий суб'єкт економічної діяльності
Предмет звітності підприємств	Показники, які відображають інформацію про фінансовий стан та результати діяльності підприємства
Суб'єкти звітності підприємств	Співробітники облікового апарату підприємства
Мета звітності підприємств	Надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан та результати діяльності підприємства для прийняття на підставі цієї інформації зважених та обґрунтованих рішень стосовно підприємства
Завдання (задачі) звітності підприємств	Основні завдання (задачі) звітності: а) формування системи визначених показників у певних статтях окремих форм звітності; б) агрегація даних із визначеним ступенем узагальнення; в) відображення визначеної інформації у зручному для користувача вигляді; г) передача інформації конкретним користувачам (комунікаційна функція); д) своєчасне задоволення інформаційних потреб користувачів звітності.

2. ПРИЗНАЧЕННЯ І СТРУКТУРА ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

На сьогодні звітність підприємств в Україні являє собою сукупність різноманітних форм, які можна об'єднати у декілька основних видів звітності в залежності, в першу чергу, від виду рішень, які приймаються на основі наведеної у звітності інформації, та, відповідно, нормативно-правової бази її формування, користувачів інформації та ін.

Слід зазначити, що будь-яка звітність підприємства містить інформацію, отриману в результаті ведення обліку, який являє собою процес виявлення, виміру, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про діяльність підприємства та його фінансовий стан. При цьому можна виділити наступні види обліку, який здійснюється на підприємстві:

а) за просторово-часовими ознаками:

- 1) оперативний облік, який здійснюється на робочому місці в момент, коли відбувається певна подія або операція виробничо-господарської діяльності або безпосередньо після настання такої події або завершення операції;
- 2) бухгалтерський облік, який здійснюється в масштабах підприємства за часові проміжки від 1 місяця до 1 року на основі отриманих даних оперативного обліку, їх групування й обробки;
- 3) статистичний облік, який здійснюється з охопленням масштабів діяльності галузі, регіону, країни та/або за проміжки часу, що перевищують 1 рік;

б) за орієнтацією на забезпечення користувачів інформацією для прийняття певного типу рішень стосовно даного підприємства:

- 1) управлінський облік, який спрямований на інформаційне забезпечення прийняття управлінських рішень на підприємстві;
- 2) фінансовий облік, який спрямований на інформаційне забезпечення прийняття фінансових рішень стосовно

даного підприємства (переважно зовнішніми користувачами);

- 3) податковий облік, який спрямований на інформаційне забезпечення прийняття податкових рішень стосовно даного підприємства, включаючи визначення бази оподаткування, ставок та сум певних податків та зборів, які мають бути нараховані та сплачені підприємством, а також перевірку державними податковими органами правильності таких розрахунків та сплат.

Відповідно до особливостей інформаційних вимог користувачів при прийнятті ними різних типів рішень стосовно певного підприємства сформувались специфічні вимоги до звітності, яка має містити потрібну інформацію, а, отже, і вимоги до ведення відповідного виду обліку. Виходячи з цього можна надати узагальнююче визначення поняттю “Звітність підприємства”.

Звітність підприємства – це документ або сукупність документів визначеної форми, які отримані в результаті обліку операцій виробничо-господарської діяльності підприємства та містять певні показники, що відображають інформацію про його фінансовий стан та результати діяльності для надання певним користувачам, які мають приймати на підставі отриманої інформації певні рішення стосовно даного підприємства.

Сучасна система видів обліку та звітності на підприємствах в Україні, їх основні характеристики, користувачі та загальна схема формування звітності вітчизняних підприємств в результаті ведення обліку наведена на рисунку 2.1.

Виходячи із запропонованого визначення поняття “Звітність підприємства” та загальної системи обліку та звітності на підприємствах в Україні (див. рис. 2.1) можна відокремити наступні види звітності:

– **бухгалтерська звітність** – звітність, що складається на підставі даних бухгалтерського обліку для задоволення потреб певних користувачів та відображає у кількісному виразі інформацію про певну господарську операцію або сукупність операцій підприємства та їх наслідки;

Рис. 2.1. Сучасна система видів обліку та звітності на підприємствах в Україні

– **управлінська звітність підприємства** – це документ чи сукупність документів, зміст та форма яких регламентована внутрішніми наказами та розпорядженнями по підприємству, які надають управлінському персоналу цього підприємства інформацію, необхідну для прийняття обґрунтованих управлінських рішень з певної проблеми;

– **фінансова звітність підприємства** – це сукупність бухгалтерських документів, зміст та форма яких визначається відповідними Національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, та які містять в узагальненому вигляді інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за певний період часу для надання зовнішнім користувачам, які мають приймати на підставі отриманої інформації фінансові рішення стосовно даного підприємства;

– **податкова звітність підприємства** – це сукупність бухгалтерських документів, зміст та форма яких встановлена чинним законодавством, наказами, розпорядженнями, інструкціями та роз'ясненнями Державної податкової адміністрації та які містять інформацію про фінансовий стан і результати діяльності підприємства за певний період часу для надання державним податковим органам з метою обґрунтування бази оподаткування і ставок за різними видами податків та підтвердження правильності сум податків, нарахованих та перерахованих підприємством до державного бюджету та державних фондів відповідно чинному законодавству України;

– **інша звітність підприємства** – це сукупність документів, зміст і форма яких встановлена чинним законодавством та іншими нормативними актами та які містять інформацію про підприємство та результати його діяльності за певний період часу для надання відповідним державним органам.

Одним з видів звітності вітчизняних підприємств є так звана “статистична звітність”, яка формується на підприємстві за даними бухгалтерського обліку і надається в органи державної статистики. На відміну від усіх вищенаведених видів звітності, назва яких відповідає виду обліку, внаслідок ведення якого сформований даний вид звітності, назва статистичної звітності відповідає виду обліку, для здійснення якого ця

звітність є вихідною інформацією. Тому для статистичної звітності, як для одного з видів звітності підприємства, пропонується визначення, яке за структурою дещо відрізняється від визначень інших видів звітності:

– **статистична звітність підприємства** – це сукупність бухгалтерських документів, зміст та форма яких встановлена чинним законодавством, наказами, розпорядженнями, інструкціями та роз'ясненнями органів державної статистики та які містять інформацію про фінансовий стан і результати діяльності підприємства за певний період часу для надання органам державної статистики з метою визначення ними статистичних показників згідно планів державних статистичних досліджень.

Основними користувачами різних видів звітності підприємства, як наведено на рисунку 2.1, є:

- користувачі управлінської звітності – менеджери підприємства, які знаходяться на різних рівнях управління;

- користувачі фінансової звітності – топ-менеджери підприємства та зовнішні користувачі, які не є представниками державних органів, що виконують фіскальні функції або здійснюють регулювання певних аспектів діяльності підприємства;

- користувачі податкової звітності – уповноважені представники державних податкових органів;

- користувачі іншої звітності – уповноважені представники інших державних органів (окрім податкових), які здійснюють регулювання певних аспектів діяльності підприємства.

Зміст, форми, строки та порядок подання звітності підприємства регламентуються різними нормативно-правовими документами в залежності від виду звітності – від Законів України до внутрішніх наказів і розпоряджень керівництва підприємств, як зазначено у наведених визначеннях різних видах звітності. Основними документами, які регламентують звітність підприємств, є:

– для бухгалтерської звітності: Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” [11], Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку [12] та Національні положення

(стандарти) бухгалтерського обліку [13];

– для фінансової звітності: Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” [14], Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 “Консолідована фінансова звітність” [15] та інші Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку [13], Наказ Міністерства фінансів України “Про Примітки до річної фінансової звітності” [16];

– для податкової звітності: Податковий кодекс України [17], інструкціями та роз’ясненнями Державної податкової адміністрації [18];

– для управлінської звітності: виключно внутрішні накази та розпорядження керівництва підприємства [19];

– для іншої звітності: відповідні нормативні документи.

Зрозуміло, що зміст, форми, строки та порядок подання звітності підприємства змінюються відповідно до змін в законодавчо-нормативній базі, якою регламентується відповідна звітність.

Запитання для самоперевірки

1. Надайте визначення поняттю «облік».
2. Охарактеризуйте види обліку, що виокремлюються за просторово-часовими ознаками.
3. Перелічте види обліку, що виокремлюються за особливостями інформаційних потреб користувачів інформації.
4. Надайте визначення поняттям «звітність підприємства» та “бухгалтерська звітність”.
5. Надайте визначення та стисло охарактеризуйте управлінську звітність, фінансову звітність і податкову звітність.
6. Охарактеризуйте інформаційні потреби користувачів різних видів звітності підприємства.
7. Якими нормативно-правовими документами регламентуються бухгалтерська, управлінська, фінансова, податкова та інші види звітності підприємства?

3. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Згідно з Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” [14], *фінансова звітність* – звітність, що містить інформацію про фінансовий стан та результати діяльності підприємства.

Метою складання фінансової звітності є надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан та результати діяльності підприємства [14].

Структура фінансової звітності підприємства:

а) основні форми фінансової звітності [14]:

- 1) Форма № 1 – Баланс (Звіт про фінансовий стан);
- 2) Форма № 2 – Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід);
- 3) Форма № 3 – Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом) або Форма № 3-н – Звіт про рух грошових коштів (за непрямим методом);
- 4) Форма № 4 – Звіт про власний капітал;

б) додаткові форми фінансової звітності:

- 1) Форма № 5 – Примітки до річної фінансової звітності [16];
- 2) Форма № 6 – Додаток до приміток до річної фінансової звітності “Інформація за сегментами” [20].

Для підприємств, які є суб’єктами малого бізнесу, згідно чинного законодавства [11, 14, 21] фінансова звітність включає:

а) Фінансова звітність малого підприємства:

- 1) Форма № 1-м – Баланс;
- 2) Форма № 2-м – Звіт про фінансові результати;

б) Фінансова звітність мікропідприємства:

- 1) Форма № 1-мс – Баланс;
- 2) Форма № 2-мс – Звіт про фінансові результати.

Підприємства, які складають скорочену за показниками фінансову звітність, визначаються Законом України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” [11], а зміст, форма і порядок складання

такої звітності визначаються Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 25 “Спрощена фінансова звітність” [21].

Від фінансової звітності підприємств дещо відрізняється консолідована фінансова звітність [15]. Інші форми фінансової звітності встановлені для банків і для бюджетних установ.

Основні елементи, за якими ведеться фінансовий облік на підприємстві з відображенням інформації у формах фінансової звітності підприємства:

- активи;
- зобов’язання;
- доходи;
- витрати;
- прибутки;
- збитки;
- власний капітал;
- інвестиції власників;
- виплати власникам.

Підприємства можуть не наводити статті, за якими відсутня інформація до розкриття (крім випадків, якщо така інформація була в попередньому звітному періоді), а також додавати статті із збереженням їх назви і коду рядка з переліку додаткових статей фінансової звітності, наведених у додатку 3 до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”, у разі якщо стаття відповідає таким критеріям [14]:

- а) інформація є суттєвою;
- б) оцінка статті може бути достовірно визначена.

Згідно з Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”, *користувачі фінансової звітності* – фізичні та юридичні особи, що потребують інформації про діяльність підприємства для прийняття рішень [14].

Відповідно до системи видів обліку та звітності на підприємствах в Україні (див. рис. 2.1) користувачами фінансової звітності є зовнішні користувачі інформації, які не є представниками державних органів, а

також внутрішні користувачі інформації – менеджери вищих рівнів управління підприємства. Проте “цільовою аудиторією” фінансової звітності підприємства є саме зовнішні користувачі інформації, які мають приймати на її основі обґрунтовані фінансові рішення стосовно даного підприємства.

Основні групи користувачів фінансової звітності та *вимоги* до них наведені на рисунку 3.1.

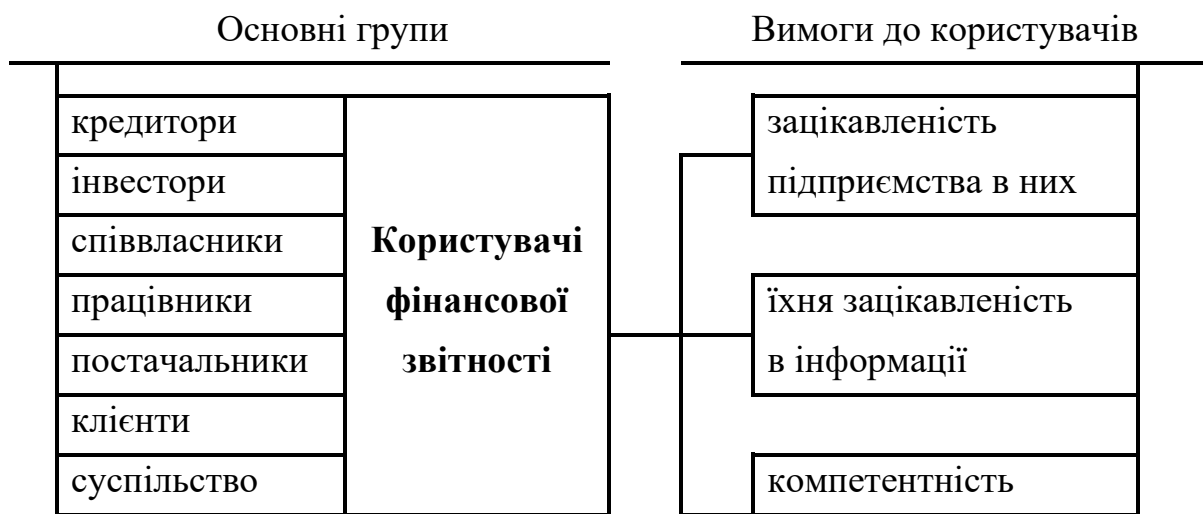

Рис. 3.1. Основні групи та характеристики користувачів фінансової звітності

Саме з урахуванням вимог до користувачів фінансової звітності, зокрема, їхньої компетентності, визначаються якісні характеристики фінансової звітності підприємства та принципи її складання.

Фінансова звітність підприємства формується з дотриманням таких *принципів* [14]:

- автономності підприємства, за яким кожне підприємство розглядається як юридична особа, що відокремлена від власників (а, отже, особисте майно і зобов’язання власників не повинні відображатись у фінансовій звітності підприємства);

- безперервності діяльності, що передбачає оцінку активів і зобов’язань підприємства, виходячи з припущення, що його діяльність триватиме далі;

- періодичності, що припускає розподіл діяльності підприємства на певні періоди з метою складання фінансової звітності;
- історичної (фактичної) собівартості, що визначає пріоритет оцінки активів, виходячи з витрат на їх виробництво та придбання;
- нарахування, згідно з яким доходи і витрати відображаються в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності в момент їх виникнення незалежно від часу надходження або сплати грошових коштів (грошей);
- повного висвітлення, згідно з яким фінансова звітність повинна містити всю інформацію про фактичні та потенційні наслідки операцій та подій, яка може вплинути на рішення, що приймаються на її основі;
- послідовності, який передбачає постійне (із року в рік) застосування підприємством обраної облікової політики (зміна облікової політики повинна бути обґрунтована і розкрита у фінансовій звітності);
- обачності, згідно з яким методи оцінки, що застосовуються в бухгалтерському обліку, повинні запобігати заниженню оцінки зобов'язань та витрат і завищенню оцінки активів і доходів підприємства;
- превалювання сутності над формою, за яким операції повинні обліковуватись відповідно до їх сутності, а не лише виходячи з юридичної форми;
- єдиного грошового вимірника, який передбачає вимірювання та узагальнення всіх операцій підприємства у його фінансовій звітності в єдиній грошовій одиниці.

Крім того, при формування облікової політики підприємства мають бути вибрані принципи оцінки статей звітності, інформації про які повинна бути розкрита у примітках до фінансової звітності.

Згідно з Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” [14], інформація, яка наводиться у фінансовій звітності, повинна бути дохідлива і зрозуміла її користувачам за умови, що вони мають достатні знання та зацікавлені у сприйнятті цієї інформації. При цьому фінансова звітність повинна містити лише доречну інформацію, яка впливає на прийняття рішень користувачами, дає змогу вчасно оцінити минулі, теперішні та майбутні події, підтвердити та скоригувати їхні оцінки, зроблені у минулому.

У фінансовій звітності підприємства має бути наведена суттєва інформація, тобто інформація, відсутність якої може вплинути на рішення користувачів фінансової звітності. Суттєвість інформації визначається відповідними національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку або міжнародними стандартами фінансової звітності та керівництвом підприємства. Зрозуміло, що фінансова звітність повинна бути достовірною (правдивою), а, отже, інформація, наведена у фінансовій звітності, має не містити помилок та перекозчень, які здатні вплинути на рішення користувачів звітності.

Крім того, фінансова звітність повинна надавати можливість користувачам порівнювати:

- а) фінансові звіти підприємства за різні періоди;
- б) фінансові звіти різних підприємств.

У цілому, можна сформуваи ряд критеріїв інформації, яка має міститись у фінансовій звітності:

- першорядні вимоги: цінність для користувача (зрозумілість, доречність, своєчасність, прогностична та аналітична цінність) та надійність (достовірність, перевірність, неупередженість, безсторонність);
- другорядні вимоги: порівнянність та постійність принципів, на яких базується складання фінансової звітності.

У свою чергу, відповідність кожному з наведених критеріїв забезпечується дотриманням ряду вимог більш низького порядку, що дозволяє сформуваи певну ієрархію необхідних якостей інформації [22].

Запитання для самоперевірки

1. Надайте визначення фінансової звітності згідно з НП(С)БО 1 та поясніть його.
2. Назвіть основні форми фінансової звітності підприємств в Україні.
3. Назвіть форми фінансової звітності суб'єктів малого бізнесу.
4. Яким нормативним актом регламентовано зміст, форма і порядок складання фінансової звітності підприємств в Україні?
5. Яким нормативним актом регламентовано зміст, форму та порядок складання скороченої за показниками фінансової звітності?

6. Назвіть основні елементи, інформація про які відображається у формах фінансової звітності підприємства.

7. Поясніть поняття “користувачі фінансової звітності” згідно з НП(С)БО 1.

8. Визначте основні групи користувачів фінансової звітності та охарактеризуйте їх.

9. Назвіть принципи формування фінансової звітності та сформулюйте їх сутність.

10. Назвіть якісні характеристики інформації, що наводиться у фінансовій звітності.

4. ШЛЯХИ АДАПТАЦІЇ ЗВІТНОСТІ В УКРАЇНІ ДО МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ

На сьогодні зміст, вимоги до складання і подання фінансової звітності вітчизняних підприємств регламентуються Законом України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” [11], Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” [14] та рядом інших законодавчих і нормативних актів. Проте слід визнати, що система обліку і звітності підприємства в Україні потребує реформування, запровадження методології розкриття економічної інформації за міжнародними стандартами для забезпечення відкритості, прозорості та зіставності фінансової звітності вітчизняних суб’єктів господарювання.

Сучасні українські національні стандарти бухгалтерського обліку *не відображають*:

- усіх підходів до обліку;
- моделей оцінки статей фінансової звітності;
- вимог до розкриття інформації;
- усіх пояснень, які містять МСФЗ;
- усіх змін міжнародних стандартів.

Додатковою проблемою є виконання вимог Національних положень бухгалтерського обліку більшістю підприємств не в повному обсязі, а також прагнення бухгалтерів застосувати у фінансовому обліку підходи податкового законодавства з метою скорочення різниць між фінансовим та податковим обліком.

Слід зазначити, що, на відміну від вітчизняної звітності підприємств, Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) [23] спрямовані, у першу чергу, на відображення у звітності підприємства інформації про його фінансовий стан і результати діяльності, виходячи з економічного змісту процесів та подій виробничо-господарської діяльності підприємства. При цьому Міжнародні стандарти, на відміну від вітчизняних Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, не містять чітко визначених правил і форми, а лише надають загальні

принципи і підходи до відображення операцій та розкриття інформації у звітності. Так, зокрема, Міжнародними стандартами не регламентується форма Балансу, яка може бути горизонтальною або вертикальною, структура статей Балансу, їх групування й розміщення має відповідати специфіці конкретного підприємства та встановлюється відповідно до принципу повного розкриття господарської інформації [24].

Міжнародні стандарти в Україні застосовують підприємства, чії інвестори зацікавлені у її складанні, а також компанії, які бажають отримати кредит в банках, які вимагають складання звітності згідно МСФЗ, або бажають вийти на міжнародні фондові ринки.

Основним позитивним результатом застосування міжнародних стандартів вітчизняними підприємствами є підвищення ступеня зіставності фінансових звітів, як наслідок – зростання довіри до підприємства з боку іноземних компаній.

Ведення обліку за міжнародними стандартами є необхідною умовою залучення господарюючого суб'єкта до міжнародного ринку капіталу, що забезпечується його повною відкритістю перед інвесторами з питань обсягів фінансових ресурсів та шляхів їх ефективного використання.

При веденні обліку за міжнародними стандартами необхідно виходити з того, що сформована інформація має бути корисною для контролю фінансової діяльності підприємства, яке належить власникам, забезпечувати ефективну взаємодію корпоративних та індивідуальних власників з менеджерами, які відповідальні за ведення бізнесу. Для інвесторів важливою є інформація про ризики та доходи за їх інвестиціями, на основі якої можна розпоряджатися фінансовими вкладеннями та можливостями виплачувати дивіденди.

Основним способом наближення стандартів ведення обліку в окремій країні до Міжнародних стандартів є гармонізація – процес зростання сполучності практик бухгалтерського обліку різних країн шляхом обмеження ступеня їх варіації (стандартизація) та усунення внутрішніх протиріч (внутрішня гармонізація) [25].

Міжнародні стандарти вимагають переорієнтації нормативного регулювання облікового процесу на звітність, органічного поєднання

законодавчих актів з професійними рекомендаціями бухгалтерських асоціацій, спілок та інших громадських організацій.

Перехід до ведення обліку та складання звітності за міжнародними стандартами є одним із раціональних шляхів удосконалення бухгалтерського обліку, оскільки концепція створення міжнародних стандартів ґрунтується на створенні єдиних правил ведення бухгалтерського обліку та увібрала всі найкращі якості міжнародного досвіду ведення бухгалтерського обліку.

На сьогодні міжнародні стандарти використовуються:

а) як основа національних вимог до бухгалтерського обліку в багатьох країнах світу;

б) як міжнародний базовий підхід для тих країн, які розробляють свої власні вимоги;

в) фондовими біржами і регулюючими органами, які вимагають або дозволяють іноземним емітентам надавати фінансові звіти відповідно до міжнародних стандартів;

г) наднаціональними органами, такими як Європейська комісія;

д) Світовим банком, який вимагає від позичальників надання фінансової звітності відповідно до міжнародних стандартів;

е) великою кількістю підприємств.

Відмінності в підходах до змісту фінансових звітів значно ускладнюють аналіз інформації та прийняття рішень в умовах розвитку міжнародної торгівлі, транснаціональних корпорацій, глобалізації фінансових ринків. Основні переваги використання фінансових звітів, складених за міжнародними стандартами, наведені на рисунку 4.1.

Міжнародні стандарти фінансової звітності є відправною точкою для багатьох країн, які створюють на їх основі власні національні стандарти. При цьому перехід на міжнародні стандарти може відбуватись різними шляхами:

- запровадження міжнародних стандартів – від компаній вимагається використовувати МСФЗ в оригінальному вигляді, тобто у тій редакції, у якій вони були створені Міжнародним комітетом зі стандартів бухгалтерського обліку;

Рис. 4.1. Переваги використання фінансової звітності, складеної за міжнародними стандартами

- запровадження міжнародних стандартів без змін у законодавстві країни – порівнюючи з попереднім методом, цей метод може спричинити відтермінування початку використання стандартів компаніями та необхідність перекласти стандарти з англійської для національного законодавства;

- схвалення міжнародних стандартів – ратифікація кожного окремого стандарту та його доповнення один за одним, що може спричинити вибіркове або викривлене застосування стандартів;

- повна відповідність міжнародних стандартів – національний орган запроваджує всі стандарти, випущені Міжнародним комітетом зі стандартів бухгалтерського обліку, з можливим внесенням мінімальних правок;

- адаптація міжнародних стандартів – країна бере міжнародні стандарти за основу і вносить необхідні доповнення відповідно до національних умов і особливостей;

- дозвіл використання міжнародних стандартів – держава може дозволяти використовувати міжнародні стандарти замість національних стандартів.

Україна дотримується адаптаційної політики – були розроблені вітчизняні Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, які не суперечать міжнародним стандартам.

Згідно із Законом України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” для складання фінансової звітності застосовуються міжнародні стандарти, офіційно оприлюднені на веб-сайті центрального органу виконавчої влади.

Публічні акціонерні товариства, банки, страховики, а також підприємства, які здійснюють господарську діяльність за видами, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України, складають фінансову звітність та консолідовану фінансову звітність за міжнародними стандартами.

Підприємства, крім зазначених, самостійно визначають доцільність застосування міжнародних стандартів для складання фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності.

Це означає перехід з однієї системи стандартів, принципів та методів обліку в зовсім іншу систему, впровадження якої потребує зміни облікової політики згідно МСФЗ 1 “Перше застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності”.

Інструментами вирішення проблем мають стати:

- розробка норм, методик та рекомендацій із застосування міжнародних стандартів;

- забезпечення співпраці між вітчизняними спеціалістами;

- підвищення кваліфікації бухгалтерів.

Слід зазначити, що, згідно із Законом України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” [11], підприємства, що становлять суспільний інтерес, публічні акціонерні товариства, суб’єкти

господарювання, які здійснюють діяльність у видобувних галузях, а також підприємства, які провадять господарську діяльність за видами, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України, складають фінансову звітність та консолідовану фінансову звітність за міжнародними стандартами, а інші підприємства самостійно визначають доцільність застосування міжнародних стандартів для складання фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності [11].

Впровадження МСФЗ може стати інструментом підвищення прозорості й ефективності системи управління підприємства, що, у свою чергу, надасть Україні можливість залучення іноземних інвестицій і позик, а також виходу на зарубіжні ринки.

До *факторів*, що зумовлюють необхідність удосконалення звітності на вітчизняних підприємствах, відноситься необхідність:

- підвищення рівня прозорості та достовірності фінансової звітності вітчизняних суб'єктів господарювання;
- збільшення рівня довіри до фінансової звітності з боку вітчизняних та зарубіжних інвесторів;
- забезпечення необхідного рівня деталізації показників фінансової звітності;
- забезпечення співставності та взаємоузгодженості показників як між собою у складі різних форм, так і у взаємозв'язку з іншою звітністю.

Шляхи удосконалення звітності підприємств повинні визначатись на основі її цілісності, системності та дієвості і мають передбачати збереження концептуальних основ складання фінансової звітності в межах чинного правового поля. Основними напрямками розвитку систем обліку і звітності вітчизняних підприємств є:

- а) уточнення та дотримання в умовах активного розвитку різноманітних облікових систем концептуальних основ і методологічної бази бухгалтерського обліку та фінансової звітності;
- б) уніфікація методики визначення даних бухгалтерського обліку та показників фінансової звітності, використовуваної термінології із застосуванням міжнародної практики стандартизації;
- в) гармонізація на основі міжнародних стандартів фінансової

звітності та з урахуванням вітчизняних потреб і можливостей методики обліку підприємницької та непідприємницької діяльності (підприємств, фінансових установ, органів державного сектора) та формування відповідних форм звітності;

г) безперервна професійна освіта, реалізація програми сертифікації бухгалтерів та аудиторів із забезпеченням прийнятних для широкого загалу умов та належного рівня оцінювання

Удосконалення форм, змісту, структури, методики складання звітності вітчизняних підприємств є предметом чисельних досліджень і наукових розробок.

Згідно із Законом України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” [11], починаючи із фінансової звітності за 2020 рік, підприємства, що становлять суспільний інтерес, публічні акціонерні товариства, суб’єкти господарювання, які здійснюють діяльність у видобувних галузях, а також підприємства, які провадять господарську діяльність за видами, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України, складають фінансову звітність та консолідовану фінансову звітність за міжнародними стандартами, на основі таксономії фінансової звітності за міжнародними стандартами в єдиному електронному форматі, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку.

XBRL (англ. *EXtensible Business Reporting Language* – “розширювана мова ділової звітності”) – широко використовуваний у світі відкритий стандарт обміну діловою інформацією. XBRL дозволяє висловлювати за допомогою семантичних засобів загальні для учасників ринку та регуляторів вимоги до подання бізнес-звітності [27]. Стандарт заснований на розширюваній мові розмітки XML і використовує такі пов’язані з XML технології, як XML Schema, XLink, XPath і простір імен. Однією з головних завдань XBRL є регламентація обміну фінансовою інформацією, такою, як фінансова звітність. Специфікація мови XBRL розробляється і публікується незалежною міжнародною організацією XBRL International, Inc [28].

iXBRL або Inline XBRL – це відкритий стандарт, який дозволяє одному документу надавати як читабельні, так і структуровані, машиночитні дані. iXBRL використовується зокрема для підготовки фінансової звітності у форматі, який забезпечує структуровані дані, необхідні регуляторам та аналітикам, дозволяючи тим самим зберегти повний контроль над компонуванням та поданням звіту. iXBRL має розширення HTML, та відкривається для перегляду інтернет браузерями, також має вбудовані “теги”, які надають значення даним файлу у форматі, який сприймається програмними засобами для подальшої обробки.

Отримати у зручній формі загальне розуміння того, що являє собою складання звітності у форматі XBRL, можна з інформаційного ролику, який розміщено Deloitte Ukraine на каналі YouTube.ua за посиланням <https://youtu.be/TqiLuLBJNHM>.

Питання для самоперевірки

1. Назвіть недоліки сучасних українських НП(С)БО.
2. Назвіть загальні відмінності Міжнародних стандартів фінансової звітності від Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в Україні.
3. У чому полягають основні переваги надання фінансової звітності, сформованої згідно з Міжнародними стандартами?
4. Охарактеризуйте можливі шляхи переходу ведення обліку та складання фінансової звітності на міжнародні стандарти.
5. Визначте і поясніть сутність політики України в частині переходу ведення обліку і складання фінансової звітності на міжнародні стандарти.
6. Які суб'єкти господарювання України і з яких причин зобов'язані складати фінансову звітність за міжнародними стандартами?
7. Сформулюйте фактори, що зумовлюють необхідність удосконалення звітності на вітчизняних підприємствах.
8. Сформулюйте основні напрями розвитку систем обліку і звітності вітчизняних підприємств.
9. Поясніть сутність стандарту XBRL та його переваги.

5. ЗМІСТ І МЕТОДИКА СКЛАДАННЯ ОСНОВНИХ ФОРМ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

5.1. Призначення балансу (звіту про фінансовий стан підприємства) та його структура

Відповідно до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” [14], *Баланс (Звіт про фінансовий стан)* – звіт про фінансовий стан підприємства, який відображає на певну дату його активи, зобов’язання і власний капітал.

Баланс (Звіт про фінансовий стан) підприємства складається на кінець останнього дня звітного періоду. *Мета* складання балансу – надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан підприємства на звітну дату, загальної інформації про його діяльність та ліквідність.

Зміст і форма Балансу (Звіту про фінансовий стан) та загальні вимоги до визнання і розкриття його статей для суб’єктів підприємництва (крім банків та бюджетних установ) визначаються Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” [14]. Особливості складання консолідованого балансу визначаються Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 2 “Консолідована фінансова звітність” [15].

Вітчизняний Баланс (Звіт про фінансовий стан) має *горизонтальну* форму, тобто являє собою таблицю, поділену на дві частини: ліву – “Актив” і праву – “Пасив”. Кожна з частин, у свою чергу, поділяється на розділи. Принцип розподілу активу і пасиву Балансу (Звіту про фінансовий стан) на розділи єдиний – в залежності від впливу на показники ліквідності, а підсумок по активу дорівнює підсумку по пасиву, чим, власне, й обумовлена назва цієї форми – “Баланс”. Слід зазначити, що при роздрукуванні форми № 1 – Баланс (Звіт про фінансовий стан) його частини можуть розміщувати не горизонтально, а одну за одною: спочатку актив, потім – пасив.

Структура Балансу (Звіту про фінансовий стан) наведена на рисунку 5.1.

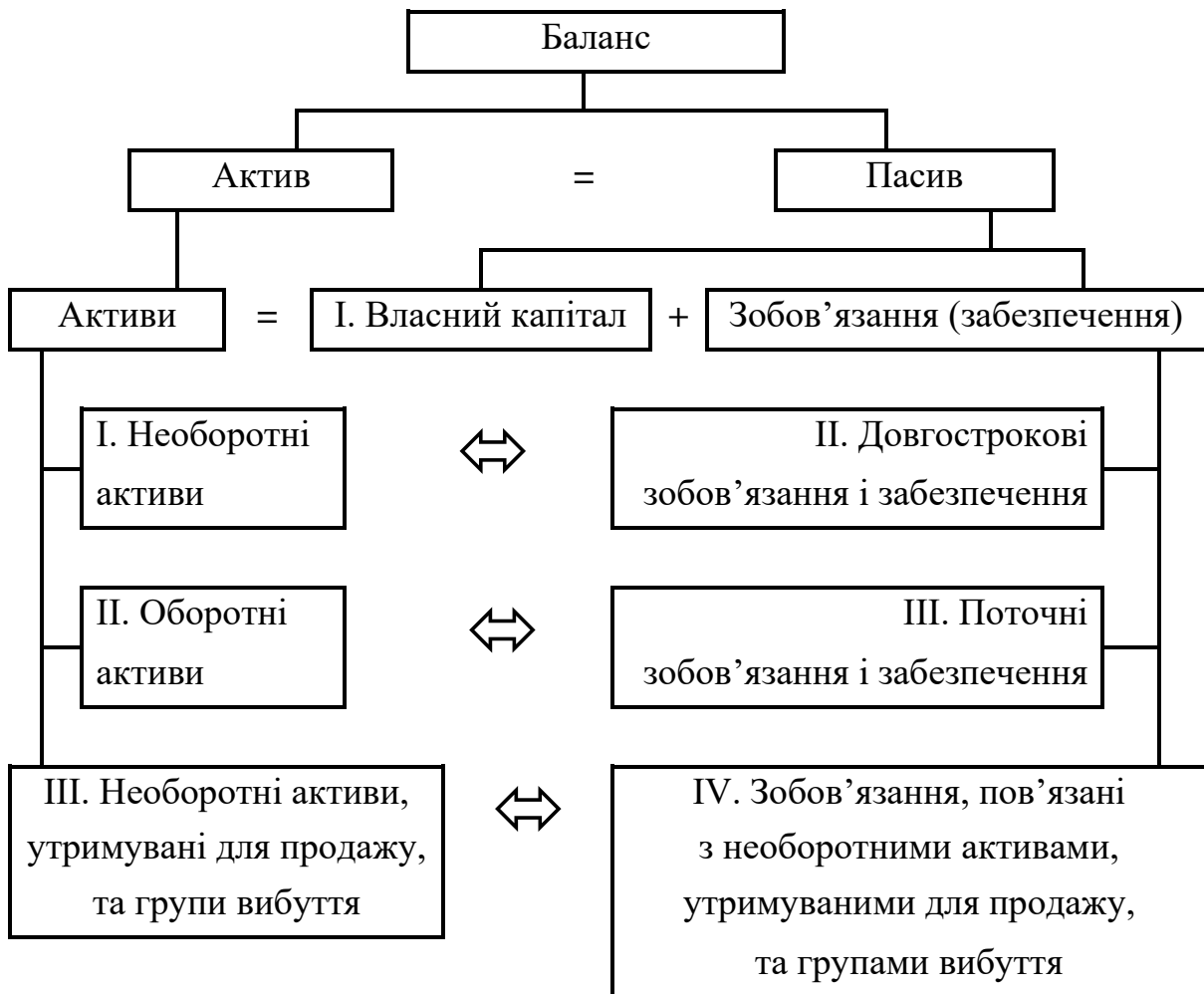

Рис. 5.1. Взаємозв'язок розділів Балансу (Звіту про фінансовий стан) підприємства [29]

В активі балансу відображаються його активи.

Активи – ресурси, контрольовані підприємством у результаті минулих подій, використання яких, як очікується, призведе до отримання економічних вигод у майбутньому.

Майбутні економічні вигоди, пов'язані з активом, можуть існувати у формі:

- виробничих засобів, що використовуються у господарській діяльності підприємства (основних засобів, нематеріальних активів, виробничих запасів тощо);

- запасів готової продукції та незавершеного виробництва;
- грошових коштів чи їх еквівалентів;
- фінансових інвестицій;
- дебіторської заборгованості фізичних та юридичних осіб.

Активи відображаються в Балансі (Звіті про фінансовий стан) підприємства, якщо відповідний об'єкт відповідає двом умовам:

а) очікується отримання підприємством в майбутньому економічних вигод, пов'язаних з використанням активу;

б) оцінка активу може бути достовірно визначена.

Активи відображаються в Балансі (Звіті про фінансовий стан) у грошовому виразі за справедливою вартістю.

Справедлива вартість активу – сума, за якою актив може бути обміняний чи отриманий в операції між незалежними, обізнаними та зацікавленими сторонами.

При цьому базою оцінки активу може бути:

– *історична собівартість* – балансова вартість активу визначається за сумою сплачених грошових коштів чи їх еквівалентів або за справедливою вартістю компенсації, виданої, щоб придбати їх, на момент придбання;

– *поточна собівартість* – балансова вартість активу визначається за сумою грошових коштів або їх еквівалентів, яка була б сплачена в разі придбання такого ж або еквівалентного активу на поточний момент;

– *вартість реалізації* – балансова вартість активу визначається за сумою грошових коштів або їх еквівалентів, яку можна було б отримати на поточний момент шляхом продажу активу в ході звичайної реалізації;

– *теперішня вартість* – балансова вартість активу визначається за теперішньою дисконтованою вартістю майбутніх чистих надходжень грошових коштів, які, як очікується, має генерувати стаття під час звичайної діяльності підприємства.

Не визнаються як активи:

- витрати на дослідження;
- організаційні витрати (на реєстрацію підприємства, емісію цінних паперів тощо);

- витрати на перебазування або реорганізацію частини чи всього підприємства;
- витрати на підготовку кадрів,
- витрати на внутрішньо генерований гудвіл;
- витрати на реалізацію (в тому числі – на рекламу);
- наднормативні витрати тощо.

Витрати на придбання та створення активу, які не можуть бути відображені в Балансі (Звіті про фінансовий стан), включаються до складу витрат звітного періоду у звіті про фінансові результати.

В Балансі (Звіті про фінансовий стан) активи розподілені на *оборотні* та *необоротні*. До *необоротних активів* відносяться всі активи, що не є оборотними.

Оборотні активи – грошові кошти та їх еквіваленти, що не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу чи протягом дванадцяти місяців з дати балансу. (Під **операційним циклом** розуміється проміжок часу між придбанням запасів для провадження діяльності і отриманням грошей та їх еквівалентів від реалізації виробленої з них продукції або товарів і послуг.)

Взаємозв'язок рядків активу Балансу (Звіту про фінансовий стан) та відповідних рахунків бухгалтерського обліку наведений у таблиці 5.1. Курсивом позначені додаткові статті фінансової звітності, наведені у додатку 3 до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” [14].

В *пасиві* Балансу (Звіту про фінансовий стан) відображаються його *власний капітал, зобов'язання та забезпечення*.

Власний капітал – різниця між активами і зобов'язаннями підприємства. Інформація про власний капітал докладно розкривається у формі № 4 фінансової звітності “Звіт про власний капітал”.

Зобов'язання – заборгованість підприємства, яка виникла внаслідок минулих подій і погашення якої в майбутньому, як очікується, призведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють у собі економічні вигоди.

Таблиця 5.1

Взаємозв'язок рядків активу балансу та рахунків бухгалтерського обліку

Актив	Код рядка	Сальдо по дебету або по кредиту, номер рахунку (субрахунку)	Назва рахунку (субрахунку)
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000		<i>Розраховується</i>
первісна вартість	1001	Д 12	Нематеріальні активи
накопичена амортизація	1002	К 133	Накопичена амортизація нематеріальних активів
Незавершені капітальні інвестиції	1005	Д 15	Капітальні інвестиції
Основні засоби	1010		<i>Розраховується</i>
первісна вартість	1011	Д 10	Основні засоби <i>(окрім субрахунку 100 “Інвестиційна нерухомість”)</i>
		Д 11	Інші необоротні матеріальні активи
Знос	1012	К 131	Знос основних засобів
		К 132	Знос інших необоротних матеріальних активів
Інвестиційна нерухомість	1015		<i>Розраховується</i>
<i>первісна вартість інвестиційної нерухомості</i>	<i>1016</i>	Д 100	Інвестиційна нерухомість

Продовження таблиці 5.1

1	2	3	4
<i>знос інвестиційної нерухомості</i>	1017	К 135	Знос інвестиційної нерухомості
Довгострокові біологічні активи	1020	Д 161	Довгострокові біологічні активи рослинництва, які оцінені за справедливою вартістю
		Д 163	Довгострокові біологічні активи тваринництва які оцінені за справедливою вартістю
		Д 165	Незрілі довгострокові біологічні активи, які оцінюються за справедливою вартістю
			<i>або розраховується</i>
<i>первісна вартість довгострокових біологічних активів</i>	1021	Д 162	Довгострокові біологічні активи рослинництва, які оцінені за первісною вартістю
		Д 164	Довгострокові біологічні активи тваринництва, які оцінені за первісною вартістю
		Д 166	Незрілі довгострокові біологічні активи, які оцінюються за первісною вартістю
<i>накопичена амортизація довгострокових біологічних активів</i>	1022	К 134	Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	Д 141	Інвестиції пов'язаним сторонам за методом обліку участі в капіталі

Продовження таблиці 5.1

1	2	3	4
інші фінансові інвестиції	1035	Д 142	Інші інвестиції пов'язаним сторонам
		Д 143	Інвестиції непов'язаним сторонам
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	Д 181	Заборгованість за майно, що передано у фінансову оренду
		Д 182	Довгострокові векселі одержані
		Д 183	Інша дебіторська заборгованість
Відстрочені податкові активи	1045	Д 17	Відстрочені податкові активи
<i>Гудвіл</i>	<i>1050</i>	Д 19	Гудвіл
<i>Відстрочені аквізиційні витрати</i>	<i>1060</i>		<i>Підприємствами не застосовується</i>
<i>Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах</i>	<i>1065</i>		<i>Підприємствами не застосовується</i>
Інші необоротні активи	1090	184	Інші необоротні активи
Усього за розділом І	1095		<i>Розраховується</i>
ІІ. Оборотні активи			
Запаси	1100	Д 20	Виробничі запаси
		Д 22	Малоцінні та швидкозношувані предмети
		Д 23	Виробництво
		Д 25	Напівфабрикати
		Д 26	Готова продукція

Продовження таблиці 5.1

1	2	3	4
		Д 27	Продукція сільськогосподарського виробництва
		Д 28	Товари (окрім субрахунку 286 “Необоротні активи та групи вибуття, утримувані для продажу”)
<i>Виробничі запаси</i>	1101	Д 20	Виробничі запаси
		Д 22	Малоцінні та швидкозношувані предмети
<i>Незавершене виробництво</i>	1102	Д 23	Виробництво
		Д 25	Напівфабрикати
<i>Готова продукція</i>	1103	Д 26	Готова продукція
		Д 27	Продукція сільськогосподарського виробництва
<i>Товари</i>	1104	Д 28	Товари (окрім субрахунку 286 “Необоротні активи та групи вибуття, утримувані для продажу”)
Поточні біологічні активи	1110	Д 21	Поточні біологічні активи
<i>Депозити перестраховання</i>	1115		<i>Підприємствами не застосовується</i>
<i>Векселі одержані</i>	1120	Д 34	Короткострокові векселі одержані
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	Д 36	Розрахунки з покупцями та замовниками
		К 38	Резерв сумнівних боргів
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	Д 371	Розрахунки за виданими авансами

Продовження таблиці 5.1

1	2	3	4
		Д 63	Розрахунки з постачальниками та підрядниками
з бюджетом	1135	Д 641	Розрахунки за податками
		Д 642	Розрахунки за обов'язковими платежами
у тому числі з податку на прибуток	1136	Д 641_	Розрахунки за податком на прибуток (додатковий субрахунок)
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	Д 373	Розрахунки за нарахованими доходами
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	Д 682	Внутрішні розрахунки
		Д 683	Внутрішньогосподарські розрахунки
		Д 36_	Розрахунки з пов'язаними сторонами (додаткові субрахунки)
		Д 377_	Розрахунки з іншими дебіторами, які є пов'язаними сторонами (додатковий субрахунок)
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	Д 372	Розрахунки з підзвітними особами
		Д 374	Розрахунки за претензіями
		Д 375	Розрахунки за відшкодуванням завданих збитків
		Д 376	Розрахунки за позиками членам кредитних спілок
		Д 377	Розрахунки з іншими дебіторами
		Д 378	Розрахунки з державними цільовими фондами

Продовження таблиці 5.1

1	2	3	4
		Д 379	Розрахунки за операціями з деривативами
		Д 65	Розрахунки за страхуванням
Поточні фінансові інвестиції	1160	Д 352	Інші поточні фінансові інвестиції
Гроші та їх еквіваленти	1165	Д 30	Готівка
		Д 31	Рахунки в банках
		Д 333	Грошові кошти в дорозі в національній валюті
		Д 334	Грошові кошти в дорозі в іноземній валюті
		Д 335	Електронні гроші, номіновані в національній валюті
		Д 351	Еквіваленти грошових коштів
<i>Готівка</i>	<i>1166</i>	Д 30	Готівка
<i>Рахунки в банках</i>	<i>1167</i>	Д 31	Рахунки в банках
Витрати майбутніх періодів	1170	Д 39	Витрати майбутніх періодів
<i>Частка перестраховика у страхових резервах</i>	<i>1180</i>		<i>Підприємствами не застосовується</i>
<i>у тому числі в:</i>			<i>Підприємствами не застосовується</i>
<i>резервах довгострокових зобов'язань</i>	<i>1181</i>		
<i>резервах збитків або резервах належних виплат</i>	<i>1182</i>		<i>Підприємствами не застосовується</i>

Продовження таблиці 5.1

1	2	3	4
<i>резервах незароблених премій</i>	<i>1183</i>		<i>Підприємствами не застосовується</i>
<i>інших страхових резервах</i>	<i>1184</i>		<i>Підприємствами не застосовується</i>
Інші оборотні активи	1190	Д 331	Грошові документи в національній валюті
		Д 332	Грошові документи в іноземній валюті
		Д 643	Податкові зобов'язання
		Д 644	Податковий кредит
Усього за розділом II	1195		<i>Розраховується</i>
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	Д 286	Необоротні активи та групи вибуття, утримувані для продажу
Баланс	1300		<i>Розраховується</i>

Погашення існуючого зобов'язання може здійснюватись:

- а) сплатою грошових коштів;
- б) передаванням інших активів;
- в) наданням послуг;
- г) заміною даного зобов'язання іншим;
- д) перетворенням зобов'язання на капітал.

Аналогічно активам, зобов'язання відображаються в Балансі (Звіті про фінансовий стан) підприємства за відповідності двом умовам:

- а) існує ймовірність зменшення економічних вигод в майбутньому внаслідок погашення даного зобов'язання;
- б) оцінка зобов'язання може бути достовірно визначена.

Забезпечення – зобов'язання з невизначеними сумою або часом погашення на дату балансу, нараховані у звітному періоді майбутні витрати та платежі, величина яких на дату складання балансу може бути визначена тільки шляхом попередніх (прогнозних) оцінок, а також залишки коштів цільового фінансування та цільових надходжень, що були отримані з бюджету та інших джерел.

Серед зобов'язань підприємства виділяють так звані *непередбачені зобов'язання*, до яких відносяться:

- а) можливе зобов'язання, що виникає в результаті минулих подій, існування якого може бути підтверджене після того, як відбудеться або не відбудеться одна чи кілька невизначених майбутніх подій;
- б) дійсне зобов'язання, яке виникає в результаті минулих подій, але не визнане, тому що не очікується відтік ресурсів та відповідне зменшення економічних вигод у зв'язку з його погашенням;
- в) зобов'язання, сума якого не може бути достовірно оцінена.

Зобов'язання відображаються в Балансі (Звіті про фінансовий стан) у грошовому виразі. Базою оцінки зобов'язання може бути:

– *історична собівартість* – балансова вартість зобов'язання визначається за сумою надходжень, отриманих в обмін на зобов'язання або, за деяких інших обставин, суми грошових коштів чи їх еквівалентів, що, як очікується, будуть сплачені з метою погашення зобов'язання підчас звичайної діяльності підприємства;

– *поточна вартість* – балансова вартість зобов'язання визначається за недисконтованою сумою грошових коштів чи їх еквівалентів, яка була б необхідна для погашення зобов'язання на поточний момент;

– *вартість розрахунку (платежу)*, або *сума погашення* – балансова вартість зобов'язання визначається за недисконтованою сумою грошових коштів або їх еквівалентів, яка, як очікується, буде сплачена для погашення зобов'язання в процесі звичайної діяльності підприємства;

– *теперішня вартість* – балансова вартість зобов'язання визначається за дисконтованою сумою майбутніх платежів (за вирахуванням суми очікуваного відшкодування), яка, як очікується, буде необхідна для погашення зобов'язання в процесі звичайної діяльності підприємства.

В Балансі (Звіті про фінансовий стан) зобов'язання та забезпечення розподілені на *довгострокові* та *поточні*. До *довгострокових зобов'язань* відносяться всі зобов'язання, які не є поточними.

Поточні зобов'язання – зобов'язання, які будуть погашені протягом операційного циклу підприємства чи протягом дванадцяти місяців, починаючи з дати балансу.

Взаємозв'язок рядків пасиву Балансу (Звіту про фінансовий стан) та відповідних рахунків бухгалтерського обліку наведений у таблиці 5.2.

Аналогічно таблиці 5.1 курсивом позначені додаткові статті фінансової звітності, наведені у додатку 3 до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” [14].

Зміст кожної статті балансу визначається Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” [14] та в Національних положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку [13], які розкривають поняття, сутність, класифікацію, особливості обліку та умови відображення у фінансовій звітності відповідних елементів балансу.

Питання розкриття інформації за статтями Балансу (Звіту про фінансовий стан) також розглянуті в офіційно затверджених Методичних рекомендаціях щодо заповнення форм фінансової звітності [30].

Таблиця 5.2

Взаємозв'язок рядків пасиву балансу та рахунків бухгалтерського обліку

Пасив	Код рядка	Сальдо по дебету або по кредиту, номер рахунку (субрахунку)	Назва рахунку (субрахунку)
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	К 40	Зареєстрований (пайовий) капітал
<i>Внески до незареєстрованого статутного капіталу</i>	<i>1401</i>	К 404	Внески до незареєстрованого статутного капіталу
Капітал у дооцінках	1405	К 41	Капітал у дооцінках
Додатковий капітал	1410	К 42	Додатковий капітал
<i>Емісійний дохід</i>	<i>1411</i>	К 421	Емісійний дохід
<i>Накопичені курсові різниці</i>	<i>1412</i>	К 423	Накопичені курсові різниці
Резервний капітал	1415	К 43	Резервний капітал
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)		К 441	Прибуток нерозподілений
		Д 442	Непокриті збитки
Неоплачений капітал	1425	К 46	Неоплачений капітал
Вилучений капітал	1430	К 45	Вилучений капітал
<i>Інші резерви</i>	<i>1435</i>		<i>Підприємствами не застосовується</i>

Продовження таблиці 5.2

1	2	3	4
Усього за розділом I	1495		<i>Розраховується</i>
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	К 54	Відстрочені податкові зобов'язання
<i>Пенсійні зобов'язання</i>	<i>1505</i>	<i>К 472_</i>	<i>Пенсійні зобов'язання з додаткового пенсійного забезпечення (додатковий субрахунок)</i>
Довгострокові кредити банків	1510	К 501	Довгострокові кредити банків у національній валюті
		К 502	Довгострокові кредити банків в іноземній валюті
		К 503	Відстрочені довгострокові кредити банків у національній валюті
		К 504	Відстрочені довгострокові кредити банків в іноземній валюті
Інші довгострокові зобов'язання	1515	К 505	Інші довгострокові позики в національній валюті
		К 506	Інші довгострокові позики в іноземній валюті
		К 51	Довгострокові векселі видані
		К 52	Довгострокові зобов'язання за облігаціями
		К 53	Довгострокові зобов'язання з оренди
		К 55	Інші довгострокові зобов'язання

Продовження таблиці 5.2

1	2	3	4
Довгострокові забезпечення	1520	К 471	Забезпечення виплат відпусток (довгострокова частина)
		К 472	Додаткове пенсійне забезпечення (окрім додаткового субрахунку 472_ “Пенсійні зобов’язання з додаткового пенсійного забезпечення”)
		К 473	Забезпечення гарантійних зобов’язань (довгострокова частина)
		К 474	Забезпечення інших витрат і платежів (довгострокова частина)
		К 477	Забезпечення матеріального заохочення
		К 478	Забезпечення відновлення земельних ділянок
<i>Довгострокові забезпечення</i>	<i>1521</i>	К 471	Забезпечення виплат відпусток (довгострокова частина)
<i>витрат персоналу</i>		К 472	Додаткове пенсійне забезпечення (окрім додаткового субрахунку 472_ “Пенсійні зобов’язання з додаткового пенсійного забезпечення”)
		К 477	Забезпечення матеріального заохочення

Продовження таблиці 5.2

1	2	3	4
Цільове фінансування	1525	К 48	Цільове фінансування і цільові надходження
<i>Благодійна допомога</i>	1526	К 483	Благодійна допомога
<i>Страхові резерви</i> <i>у тому числі:</i>	1530	К 49	Страхові резерви <i>Підприємствами не застосовується</i>
<i>резерв довгострокових зобов'язань</i>	1531		
<i>резерв збитків або резерв належних виплат</i>	1532		
<i>резерв незароблених премій</i>	1533		
<i>інші страхові резерви</i>	1534		
<i>Інвестиційні контракти</i>	1535		<i>Підприємствами не застосовується</i>
<i>Призовий фонд</i>	1540	К 475	Забезпечення призового фонду (резерв виплат)
<i>Резерв на виплату джек-поту</i>	1545	К 476	Резерв на виплату джек-поту, не забезпеченого сплатою участі у лотереї
Усього за розділом II	1595		<i>Розраховується</i>
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	К 60	Короткострокові позики
		К 31	Рахунки в банках (<i>овердрафт</i>)
<i>Векселі видані</i>	1605	К 62	Короткострокові векселі видані

Продовження таблиці 5.2

1	2	3	4
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	К 61	Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями
товари, роботи, послуги	1615	К 63	Розрахунки з постачальниками та підрядниками
розрахунками з бюджетом	1620	К 641	Розрахунки за податками
		К 642	Розрахунки за обов'язковими платежами
у тому числі з податку на прибуток	1621	К 641_	Розрахунки за податком на прибуток (додатковий субрахунок)
розрахунками зі страхування	1625	К 65	Розрахунки за страхуванням
розрахунками з оплати праці	1630	К 66	Розрахунки за виплатами працівникам
<i>Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами</i>	1635	К 681	Розрахунки за авансами одержаними
<i>Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками</i>	1640	К 67	Розрахунки з учасниками
<i>Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків</i>	1645	К 682	Внутрішні розрахунки
		К 683	Внутрішньогосподарські розрахунки
		К 63_	Розрахунки з постачальниками та підрядниками, які є пов'язаними сторонами (додатковий субрахунок)
<i>Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю</i>	1650		<i>Підприємствами не застосовується</i>

Продовження таблиці 5.2

1	2	3	4
Поточні забезпечення	1660	<i>К 471</i>	Забезпечення виплат відпусток (<i>поточна частина</i>)
		<i>К 473</i>	Забезпечення гарантійних зобов'язань (<i>поточна частина</i>)
		<i>К 474</i>	Забезпечення матеріального заохочення (<i>поточна частина</i>)
Доходи майбутніх періодів	1665	К 69	Доходи майбутніх періодів
<i>Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків</i>	<i>1670</i>		<i>Підприємствами не застосовується</i>
Інші поточні зобов'язання	1690	К 684	Розрахунки за нарахованими відсотками
		К 685	Розрахунки з іншими кредиторами
Усього за розділом III	1695		<i>Розраховується</i>
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	К 680	Розрахунки, пов'язані з необоротними активами та групами вибуття, утримуваними для продажу
<i>V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду</i>	<i>1800</i>		<i>Підприємствами не застосовується</i>
Баланс	1900		<i>Розраховується</i>

Приклад складання форми № 1 – Баланс (Звіт про фінансовий стан) на основі даних оборотно-сальдової відомості (оборотного балансу), яка наведена у додатку А, наведений у додатку Б.

5.2. Загальна характеристика звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід), особливості розрахунку показників прибутковості акцій

Другою основною формою фінансової звітності підприємства є *Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)* – звіт про доходи, витрати, фінансові результати та сукупний дохід.

Мета складання Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) – надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про доходи, прибутки та збитки від діяльності підприємства за звітний період.

Зміст і форма Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) та загальні вимоги до визнання і розкриття його статей для суб'єктів підприємництва (крім банків та бюджетних установ) визначаються Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” [14].

Для малих підприємств може передбачатися скорочена форма звіту про фінансові результати [21]. Особливості складання консолідованого звіту про фінансові результати визначаються Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 2 “Консолідована фінансова звітність” [15].

Склад розділів Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) та схема їх взаємозв'язку наведені на рисунку 5.2.

Доходи – збільшення економічних вигод у вигляді збільшення активів або зменшення зобов'язань, яке призводить до зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків власників).

Дохід відображається у Звіті про фінансові результати в момент надходження активу або погашення зобов'язання, які призводять до збільшення власного капіталу (крім зростання капіталу за рахунок внесків власників) за умови, що оцінка доходу може бути достовірно визначена.

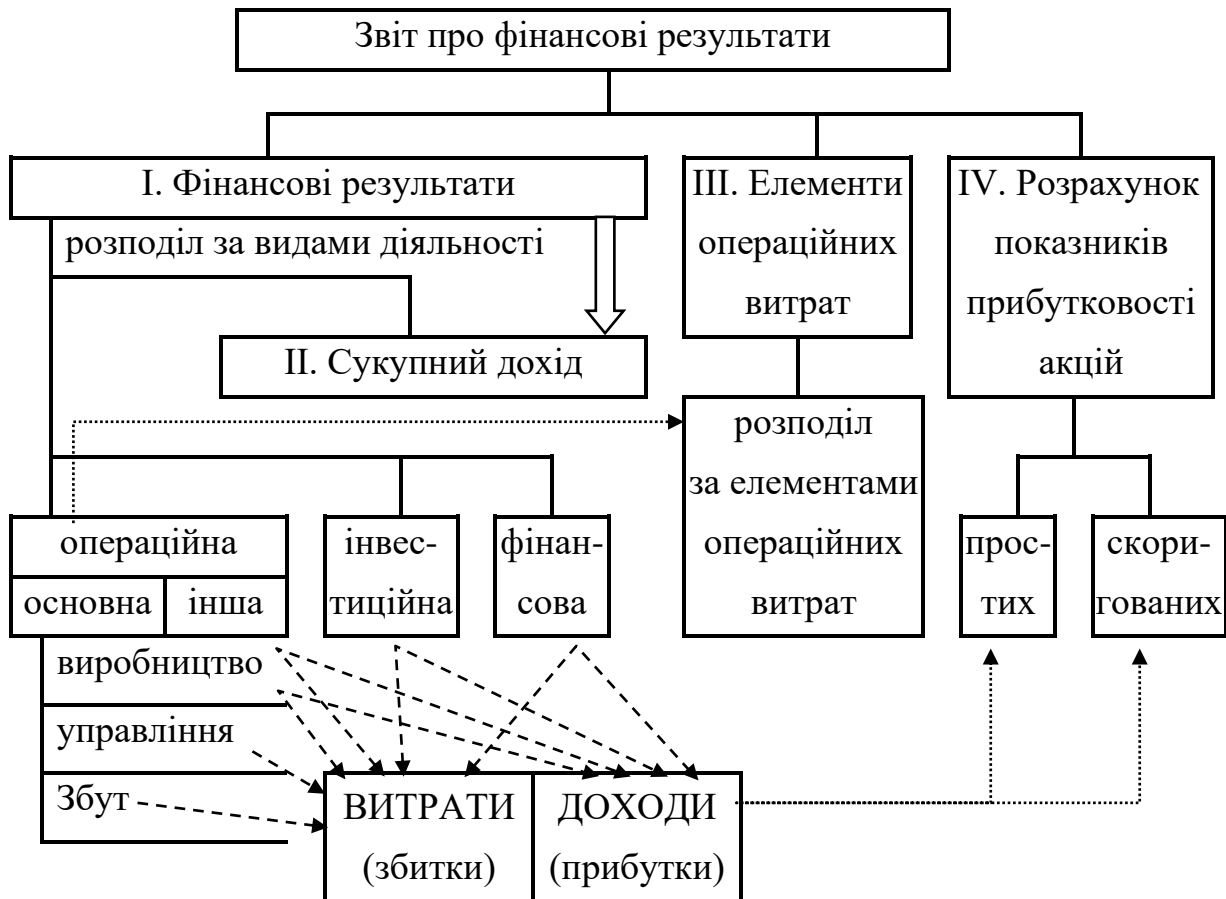

Рис. 5.2. Склад розділів Звіту про фінансові результати

Витрати – зменшення економічних вигод у вигляді зменшення активів або збільшення зобов’язань, що призводить до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілення власниками).

Витрати відображаються у Звіті про фінансові результати (Звіті про сукупний дохід) в момент вибуття активу або збільшення зобов’язання, які призводять до зменшення власного капіталу підприємства (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілу між власниками) за умови, що оцінка витрат може бути достовірно визначена.

Загальні критерії визнання доходів і витрат у звіті про фінансові результати:

- ймовірність збільшення (зменшення) майбутніх економічних вигод, пов’язаних з цією статтею;
- можливість достовірного визначення оцінки цієї статті.

Зрозуміло, що одним з основних показників, який цікавить користувачів фінансової звітності та відображається у Звіті про фінансові результати (Звіті про сукупний дохід), є власне фінансовий результат підприємства – його *прибуток* або *збиток*.

Прибуток – сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати.

Збиток – перевищення суми витрат над сумою доходу, для отримання якого були здійснені ці витрати.

Згідно з Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” [14] інформація про доходи, витрати та фінансові результати підприємства у Звіті про фінансові результати (Звіті про сукупний дохід) подається в розрізі окремих видів діяльності: *операційної* (основної та іншої), *інвестиційної* та *фінансової*, як наведено на рисунку 5.2.

Звичайна діяльність – будь-яка основна діяльність підприємства, а також операції, що її забезпечують або виникають внаслідок її проведення.

Основна діяльність – операції, пов'язані з виробництвом або реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг), що є головною метою створення підприємства і забезпечують основну частку його доходу.

Операційна діяльність – основна діяльність підприємства, а також інші види діяльності, які не є інвестиційною чи фінансовою діяльністю.

Інвестиційна діяльність – придбання та реалізація тих необоротних активів, а також тих фінансових інвестицій, які не є складовою частиною еквівалентів грошових коштів (грошей).

Фінансова діяльність – діяльність, яка призводить до змін розміру і складу власного та позикового капіталів підприємства.

Послідовність визначення чистого прибутку (збитку) звітного періоду у Звіті про фінансові результати (Звіті про сукупний дохід) наступна:

- 1) визначення чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, послуг);
- 2) розрахунок валового прибутку (збитку);

3) визначення фінансового результату (прибутку або збитку) від операційної діяльності;

4) розрахунок фінансового результату (прибутку або збитку) до оподаткування;

5) визначення чистого фінансового результату (прибутку або збитку).

Взаємозв'язок рядків першого розділу Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) – “Фінансові результати” та відповідних рахунків бухгалтерського обліку наведений у таблиці 5.3. Аналогічно таблицям 5.1 і 5.2 курсивом позначені додаткові статті фінансової звітності, наведені у додатку 3 до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” [14].

Взаємозв'язок рядків другого розділу Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) – “Сукупний дохід” та третього розділу – “Елементи операційних витрат” з рахунками бухгалтерського обліку наведений у таблицях 5.4 і 5.5 відповідно.

У четвертому розділі Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) наводиться розрахунок *показників прибутковості акцій*. При цьому наводяться показники прибутковості як *простих* акцій, так і *потенційно простих*.

Потенційно проста акція – фінансовий інструмент або інший контракт, за яким у майбутньому його власнику надається право на прості акції (облігації та привілейовані акції, які можуть бути конвертовані в прості акції, варанти та опціони на акції, акції, які можуть бути придбані за спеціальними програмами для працівників, контракти, учасники яких матимуть право на отримання простих акцій в залежності від виконання вимог, передбачених цими контрактами, та інші).

При розрахунку скоригованого прибутку, що припадає на одну просту акцію, має враховуватися вплив тільки таких потенційних звичайних акцій, при врахуванні яких сума скоригованого прибутку, що припадає на одну просту акцію, буде нижчою за суму базисного прибутку, що припадає на одну просту акцію, розраховану за один і той же звітний період (*розбавляючий* або *розводняючий* вплив).

Таблиця 5.3

Взаємозв'язок рядків розділу I “Фінансові результати” Звіту про фінансові результати
(Звіту про сукупний дохід) та рахунків бухгалтерського обліку

Стаття звіту	Код рядка	Обороти по дебету або по кредиту, номер рахунку (субрахунку)	Назва рахунку (субрахунку)
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	ОК=ОД 70	Доходи від реалізації (окрім субрахунку 705 “Перестраховання”)
<i>Чисті зароблені страхові премії</i>	<i>2010</i>		<i>Підприємствами не застосовується</i>
<i>Премії підписані, валова сума</i>	<i>2011</i>		
<i>Премії, передані у перестраховання</i>	<i>2012</i>		
<i>Зміна резерву незароблених премій, валова сума</i>	<i>2013</i>		
<i>Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій</i>	<i>2014</i>		
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	ОК=ОД 90	Собівартість реалізації (окрім субрахунку 904 “Страхові виплати”)
<i>Чисті понесені збитки за страховими виплатами</i>	<i>2070</i>		<i>Підприємствами не застосовується</i>

Продовження таблиці 5.3

1	2	3	4
Валовий:			
прибуток	2090		<i>Розраховується</i>
Збиток	2095		<i>Розраховується</i>
<i>Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань</i>	2105		<i>Підприємствами не застосовується</i>
<i>Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів</i>	2110		<i>Підприємствами не застосовується</i>
<i>Зміна інших страхових резервів, валова сума</i>	2111		
<i>Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах</i>	2112		
Інші операційні доходи	2120	ОК=ОД 71	Інший операційний дохід
<i>Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>	2121	ОК=ОД 710	Дохід від первісного визнання та від зміни вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю
<i>Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2122	ОК=ОД 710	Дохід від первісного визнання та від зміни вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю
Адміністративні витрати	2130	ОД=ОК 92	Адміністративні витрати
Витрати на збут	2150	ОД=ОК 93	Витрати на збут

Продовження таблиці 5.3

1	2	3	4
Інші операційні витрати	2180	ОД=ОК 94	Інші витрати операційної діяльності
<i>Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>	2181	ОД=ОК 940	Витрати від первісного визнання та від зміни вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю (<i>окрім біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>)
<i>Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2182	ОД=ОК 940_	Витрати від первісного визнання та від зміни вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю (<i>біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>)
Фінансовий результат від операційної діяльності:			<i>Відповідає інформації на рахунку 791</i>
прибуток	2190		<i>“Результат операційної діяльності”</i> <i>Розраховується</i>
збиток	2195		<i>Розраховується</i>
Дохід від участі в капіталі	2200	ОК=ОД 72	Дохід від участі в капіталі
Інші фінансові доходи	2220	ОК=ОД 73	Інші фінансові доходи
Інші доходи	2240	ОК=ОД 74	Інші доходи
<i>Дохід від благодійної допомоги</i>	2241	ОК=ОД 745	Дохід від безоплатно одержаних активів
Фінансові витрати	2250	ОД=ОК 95	Фінансові витрати
Втрати від участі в капіталі	2255	ОД=ОК 96	Втрати від участі в капіталі

Продовження таблиці 5.3

1	2	3	4
Інші витрати	2270	ОД=ОК 97	Інші витрати
<i>Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті</i>	2275		<i>Розраховується окремо</i>
Фінансовий результат до оподаткування:			<i>Відповідає інформації на рахунку 79 “Фінансові результати”</i>
прибуток	2290		<i>Розраховується</i>
збиток	2295		<i>Розраховується</i>
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	ОК (ОД) 98	Податок на прибуток
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	ОК/ОД 79_	<i>Фінансові результати від припиненої діяльності після оподаткування (додатковий субрахунок)</i>
Чистий фінансовий результат:			<i>Відповідає інформації на рахунку 79 “Фінансові результати”</i>
прибуток	2350		<i>Розраховується</i>
збиток	2355		<i>Розраховується</i>

Таблиця 5.4

Взаємозв'язок рядків розділу II “Сукупний дохід” Звіту про фінансові результати
(Звіту про сукупний дохід) та рахунків бухгалтерського обліку

Стаття звіту	Код рядка	Обороти по дебету або по кредиту, номер рахунку (субрахунку)	Назва рахунку (субрахунку)
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	ОК (ОД) 411	Дооцінка (уцінка) основних засобів
		ОК (ОД) 412	Дооцінка (уцінка) нематеріальних активів
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	ОК (ОД) 413	Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів
Накопичені курсові різниці	2410	ОК 423	Накопичені курсові різниці
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	ОК 425	Інший додатковий капітал
Інший сукупний дохід	2445		<i>Сукупний дохід, не включений в інші статті</i>
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		<i>Розраховується</i>
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	ОК 54_	<i>Відстрочені податкові зобов'язання, пов'язані з іншим сукупним доходом (додатковий субрахунок)</i>
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		<i>Розраховується</i>
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465		<i>Розраховується</i>

Таблиця 5.5

Взаємозв'язок рядків розділу III "Елементи операційних витрат" Звіту про фінансові результати
(Звіту про сукупний дохід) та рахунків бухгалтерського обліку

Стаття звіту	Код рядка	Обороти по дебету або по кредиту, номер рахунку (субрахунку)	Назва рахунку (субрахунку)
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	ОК 20	Виробничі запаси
		ОК 21	Поточні біологічні активи
		ОК 22	Малоцінні та швидкозношувані предмети
		ОК 27	Продукція сільськогосподарського виробництва
		ОК 28	Товари
		<i>Або</i>	
		ОД=ОК 80	Матеріальні витрати
Витрати на оплату праці	2505	ОК 66	Розрахунки за виплатами працівникам
		ОК 47_	<i>Забезпечення майбутніх витрат і платежів на оплату праці (додаткові субрахунки)</i>
		<i>Або</i>	
		ОД=ОК 81	Витрати на оплату праці

Продовження таблиці 5.5

1	2	3	4
Відрахування на соціальні заходи	2510	ОК 65	Розрахунки за страхуванням
		ОК 47_	<i>Забезпечення майбутніх витрат і платежів на соціальні заходи (додаткові субрахунки)</i>
		<i>Або</i>	
		ОД=ОК 82	Відрахування на соціальні заходи
Амортизація	2515	ОК 13	Знос (амортизація) необоротних активів
		<i>Або</i>	
		ОД=ОК 83	Амортизація
Інші операційні витрати	2520	залишки ОД 23	Виробництво
		залишки ОД 91	Загальновиробничі витрати
		залишки ОД 92	Адміністративні витрати
		залишки ОД 93	Витрати на збут
		залишки ОД 94	Інші витрати операційної діяльності
		<i>Або</i>	
		ОД=ОК 84	Інші операційні витрати
Разом	2550		<i>Розраховується</i>

Потенційні звичайні акції з протилежним впливом (*антирозбавляючий* або *антирозводняючий* вплив) не включаються до розрахунку скоригованого прибутку, що припадає на одну просту акцію.

Послідовність розрахунку показників прибутковості акцій при складанні Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) наступна:

- 1) розрахунок чистого прибутку (збитку), який належить власникам простих акцій;
- 2) розрахунок середньозваженої кількості простих акцій, які знаходились у обігу протягом звітного періоду;
- 3) обчислення показника прибутковості акцій;
- 4) оцінка впливу потенційно простих акцій на суму чистого прибутку, який належить власникам простих акцій;
- 5) розрахунок середньозваженої кількості простих та потенційно простих акцій, які знаходились у обігу протягом звітного періоду;
- 6) обчислення скоригованого показника прибутковості акцій.

Зміст кожної статті Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) визначається Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” [14] та в Національних положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку [13], які розкривають поняття, сутність, класифікацію, особливості обліку та умови відображення у фінансовій звітності відповідних елементів Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід). Як і для Балансу (Звіту про фінансовий стан), питання розкриття інформації за статтями Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) також розглянуті в офіційно затверджених Методичних рекомендаціях щодо заповнення форм фінансової звітності [30].

Приклад складання форми № 2 – Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) на основі даних оборотно сальдової відомості (див. дод. А) наведений у додатку В. Додаткові дані для визначення показників прибутковості акцій (розділ IV Звіту про фінансові результати – “Розрахунок показників прибутковості акцій”) наведені у таблиці А.2.

5.3. Призначення та структура звіту про рух грошових коштів, особливості його складання за прямим та за непрямим методами

Звіт про рух грошових коштів – звіт, який відображає надходження і вибуття грошових коштів (грошей) протягом звітного періоду в результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності.

Мета складання звіту про рух грошових коштів – надання користувачам фінансової звітності повної, правдивої та неупередженої інформації про зміни, які відбулися в грошових коштах підприємства та їх еквівалентах за звітний період. При цьому відповідно до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” [14] під *рухом грошових коштів (грошей)* розуміється надходження і вибуття *грошових коштів* та їх *еквівалентів*.

До *грошових коштів (грошей)* відносяться готівка, кошти на рахунках у банках та депозити до запитання.

Еквіваленти грошових коштів (грошей) – короткострокові високоліквідні фінансові інвестиції, які вільно конвертуються у певні суми грошей і які характеризуються незначним ризиком зміни вартості.

Зміст і форма звіту про рух грошових коштів та загальні вимоги до визнання і розкриття його статей визначаються Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” [14]. Особливості складання консолідованого звіту про фінансові результати визначаються Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 2 “Консолідована фінансова звітність” [15].

Аналогічно поданню інформації у Звіті про фінансові результати (Звіті про сукупний дохід), відображення руху грошових коштів та їх еквівалентів у формі № 3 фінансової звітності – Звіті про рух грошових коштів здійснюється за трьома видами діяльності підприємства: *операційною*, *інвестиційною* та *фінансовою*, визначення яких згідно з Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” [14] наведені у підрозділі 5.2 даного навчального посібника. Таким чином, у Звіті про рух грошових коштів відображаються:

– рух грошових коштів від *операційної* діяльності – надходження коштів від реалізації продукції (товарів, послуг), надходження коштів за

надання права користування активами (оренда, ліцензії тощо), платежі постачальникам, виплати працівникам тощо;

– рух грошових коштів від *інвестиційної* діяльності – платежі, пов'язані з придбанням основних засобів і нематеріальних активів, надходження коштів від продажу необоротних активів, надання позик іншим підприємствам, надходження коштів від фінансових інвестицій (дивіденди, відсотки) тощо;

– рух грошових коштів від *фінансової* діяльності – випуск власного капіталу (акцій), отримання позик та їх погашення, викуп акцій власної емісії, виплата дивідендів тощо.

Якщо рух грошових коштів внаслідок однієї операції включає суми, які відносяться до різних видів діяльності, то ці суми слід наводити окремо у складі відповідних видів діяльності.

Не включаються до Звіту про рух грошових коштів:

а) *негрошові операції* – операції, які не потребують використання грошових коштів та їх еквівалентів (бартерні операції, надходження основних засобів на умовах фінансового лізингу, перетворення зобов'язань на власний капітал тощо);

б) *внутрішні зміни* у складі грошових коштів та їх еквівалентів (надходження коштів з банку до каси підприємства тощо).

Схема процесу надходження інформації до Звіту про рух грошових коштів та його структура наведені на рисунку 5.3.

Інформація про рух коштів внаслідок операційної діяльності може бути отримана:

– з облікових реєстрів (*прямий метод*);

– шляхом послідовного коригування статей звіту про фінансові результати (*непрямий метод*).

Коригування здійснюється з метою врахування впливу:

– змін у складі запасів, операційної дебіторської та кредиторської заборгованості;

– негрошових операцій;

– доходів і витрат пов'язаних з інвестиційною та фінансовою діяльністю.

Рис. 5.3. Схема надходження інформації до звіту про рух грошових коштів та його розділи

Прямий метод для визначення суми чистого надходження (видатку) грошових коштів в результаті операційної діяльності передбачає, що у звіті про рух грошових коштів послідовно наводяться всі основні класи (статті) надходжень та видатків (вибуття), різниця яких показує приріст або зменшення грошових коштів.

Послідовність визначення руху грошових коштів та їх еквівалентів при використанні *прямого* методу:

1) визначення руху грошових коштів у результаті операційної діяльності:

- визначення суми надходження від покупців (замовників);
- визначення суми інших надходжень від операційної діяльності;
- визначення суми платежів постачальникам;
- визначення суми сплачених операційних витрат;
- визначення суми сплачених відсотків;
- визначення суми сплачених податків з обороту;
- визначення суми сплачених податків на прибуток.

2) визначення руху грошових коштів у результаті інвестиційної діяльності:

- визначення суми надходження грошових коштів в результаті інвестиційної діяльності;
- визначення суми вибуття грошових коштів в результаті інвестиційної діяльності;

3) визначення руху грошових коштів у результаті фінансової діяльності:

- визначення суми надходження грошових коштів в результаті фінансової діяльності;
- визначення суми вибуття грошових коштів в результаті фінансової діяльності;

4) визначення загального руху грошових коштів.

Непрямий метод для визначення суми чистого надходження або вибуття (видатку) коштів в результаті операційної діяльності передбачає визначення суми чистого надходження (видатку) в результаті операційної діяльності шляхом послідовного коригування показника прибутку (збитку) від звичайної діяльності до оподаткування, наведеного в звіті про фінансові результати.

Послідовність визначення руху грошових коштів та їх еквівалентів при використанні *непрямого* методу:

1) визначення руху грошових коштів у результаті операційної діяльності:

- отримання показника прибутку (збитку) від звичайної діяльності до оподаткування зі Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід);
- визначення прибутку (збитку) від операційної діяльності до зміни в чистих оборотних активах;
- визначення руху грошових коштів від операційної діяльності;
- визначення чистого руху коштів до надзвичайних статей;
- визначення чистого руху коштів від операційної діяльності;

2) визначення руху грошових коштів у результаті інвестиційної діяльності (аналогічно прямому методу);

3) визначення руху грошових коштів у результаті фінансової діяльності (аналогічно прямому методу);

4) визначення загального руху грошових коштів.

Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” [14] припускається використання як прямого, так і непрямого методу для визначення руху грошових коштів в результаті операційної діяльності при складанні Звіту про рух коштів – за формою № 3 або № 3-н відповідно.

Зміст кожної статті Звіту про рух грошових коштів, складеному за прямим або за непрямим методом, визначається в Національному положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” [14] та в Національних положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку [13], які розкривають поняття, сутність, класифікацію, особливості обліку та умови відображення у фінансовій звітності відповідних елементів звіту.

Як і для інших форм фінансової звітності підприємства, питання розкриття інформації за статтями Звіту про рух грошових коштів також розглянуті в офіційно затверджених Методичних рекомендаціях щодо заповнення форм фінансової звітності [30].

Приклад складання форми № 3 – Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом) форми №3-н – Звіт про рух грошових коштів (за непрямим методом) на основі даних оборотно сальдової відомості (див. дод. А) наведений у додатку Г (таблиці Г.1 та Г.2 відповідно). Додаткові дані для визначення руху грошових коштів від операційної діяльності за прямим методом (інформація про грошові операції підприємства, які відображені на рахунках 30 “Каса” та 31 “Рахунки в банках”) наведені у додатку А на рисунках А.1 – А.3.

5.4. Порядок складання звіту про власний капітал

Звіт про власний капітал – звіт, який відображає зміни у складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду.

Мета складання звіту про власний капітал – розкриття інформації про зміни в складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду.

Зміст і форма звіту про власний капітал та загальні вимоги до визнання і розкриття його статей для суб'єктів підприємництва (крім банків та бюджетних установ) визначаються Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” [14]. Особливості складання консолідованого звіту про власний капітал, як і для інших форм консолідованої звітності визначаються Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 2 “Консолідована фінансова звітність” [15].

Власний капітал – різниця між активами і зобов'язаннями підприємства.

Власний капітал *утворюється*:

- 1) внесенням власниками підприємства грошей та інших активів;
- 2) накопиченням суми доходу, що залишається на підприємстві.

За формами утворення власний капітал поділяється на категорії:

- інвестований (вкладений або сплачений) капітал;
- нерозподілений прибуток.

Інвестований капітал – сума простих та привілейованих акцій за їх номінальною (оголошеною) вартістю, а також додатково вкладений капітал.

Нерозподілений прибуток – частина чистого прибутку, що не була розподілена між акціонерами.

За рівнем відповідальності власний капітал поділяється на наступні категорії:

- а) статутний капітал;
- б) додатковий капітал (нереєстрований):
 - 1) додатково вкладений капітал;
 - 2) резервний капітал;
 - 3) нерозподілений прибуток.

Національне положенням (стандарт) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” [14] надає наступні визначення складовим власного капіталу:

– **статутний капітал** – зафіксована в установчих документах загальна вартість активів, які є внеском власників (учасників) до капіталу підприємства;

– **пайовий капітал** – сума пайових внесків членів союзів та інших підприємств, яка передбачена установчими документами;

– **додатковий вкладений капітал:**

1) для акціонерних товариств – сума, на яку вартість акцій, які були випущені, перевищує їх номінальну вартість;

2) для інших підприємств – сума капіталу, який був вкладений засновниками зверх статутного;

– **резервний капітал** – сума резервів, які створені у відповідності з чинним законодавством чи установчими документами за рахунок нерозподіленого прибутку підприємства;

– **неоплачений капітал** – сума заборгованості власників (учасників) за внесками до капіталу;

– **вилучений капітал** – фактична собівартість акцій власної емісії або часток, викуплених товариством у його учасників.

Зміст кожної статті звіту про власний капітал визначається Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” [14] та в Національних положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку [13], які розкривають поняття, сутність, класифікацію, особливості обліку та умови відображення у фінансовій звітності відповідних елементів Звіту про власний капітал.

Як і для всіх інших форм фінансової звітності підприємства, питання розкриття інформації за статтями Звіту про власний капітал також розглянуті в офіційно затверджених Методичних рекомендаціях щодо заповнення форм фінансової звітності [30].

Приклад складання форми № 4 – Звіт про власний капітал на основі даних оборотно сальдової відомості (див. дод. А) наведений у додатку Д.

Одним зі способів перевірки правильності складання форм фінансової звітності є порівняння значень, наведених у взаємопов’язаних статтях фінансових звітів, у тому числі – у різних формах звітності. Така перевірка може бути здійснена з використанням офіційно затверджених Методичних рекомендацій з перевірки порівнянності показників фінансової звітності [31].

Запитання для самоперевірки

1. Сформулюйте мету та поясніть структуру форми № 1 – Баланс (Звіт про фінансовий стан).
2. Сформулюйте визначення та критерії визнання активів і зобов'язань.
4. Надайте визначення та поясніть сутність різних видів зобов'язань.
5. Поясніть підходи до оцінки активів і зобов'язань для їх відображення в Балансі.
6. Поясніть взаємозв'язок рахунків бухгалтерського обліку з рядками форми № 1 – Баланс (Звіт про фінансовий стан).
7. Сформулюйте мету складання Звіту про фінансові результати й охарактеризуйте його форму, структуру та склад розділів.
8. Надайте визначення доходів і витрат підприємства та наведіть критерії їх визнання.
9. Розкрийте поняття фінансового результату діяльності підприємства.
10. Охарактеризуйте сутність видів діяльності підприємства, виокремлених у формі № 2 – Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід).
11. Розкрийте послідовність визначення чистого прибутку (збитку) звітного періоду у Звіті про фінансові результати.
12. Поясніть взаємозв'язок рахунків бухгалтерського обліку з рядками Звіту про фінансові результати.
13. Поясніть особливості формування четвертого розділу Звіту про фінансові результати – “Показники прибутковості акцій”.
14. Сформулюйте мету складання Звіту про рух грошових коштів та охарактеризуйте його форму, структуру та зміст структурних елементів.
15. Поясніть сутність прямого методу визначення руху грошових коштів та наведіть послідовність складання Звіту про рух грошових коштів за цим методом.
16. Поясніть сутність непрямого методу визначення руху грошових коштів та наведіть послідовність складання Звіту про рух грошових коштів за цим методом.
17. Сформулюйте мету складання Звіту про власний капітал та охарактеризуйте його форму, структуру та зміст структурних елементів.

6. ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Примітки служать для розкриття інформації, яка не відповідає змісту чотирьох основних форм фінансової звітності, але має суттєве значення для прийняття її користувачами фінансових рішень стосовно фінансового стану та діяльності даного підприємства.

Зміст приміток до фінансових звітів визначається відповідними Національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку [13], які регламентують зміст і форму основних форм фінансової звітності та загальні вимоги до визнання і розкриття їх статей [14]. Форма приміток до основних фінансових звітів Національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку [13] не регламентується.

Відповідно до вимог Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” [14] у примітках до фінансової звітності наводиться інформація про призначення та умови використання кожного елемента власного капіталу (крім зареєстрованого капіталу).

Акціонерні товариства наводять у примітках до фінансової звітності інформацію про:

а) загальну суму активів, одержаних у ході передплати на акції, у такому розрізі:

- 1) сума грошей, внесених як плата за акції, із зазначенням кількості акцій;
- 2) вартісна оцінка майна, внесеного як плата за акції, із зазначенням кількості акцій;
- 3) загальна сума іноземної валюти, внесеної як плата за акції, із зазначенням кількості акцій та курсу, за яким валюту зараховано в обліку;

б) акції у складі статутного капіталу за окремими типами і категоріями:

- 1) кількість випущених акцій із зазначенням неоплаченої частини статутного капіталу;
- 2) номінальна вартість акції;

- 3) зміни протягом звітного періоду у кількості акцій, що перебувають в обігу;
 - 4) права, привілеї та обмеження, пов'язані з акціями, у тому числі обмеження щодо розподілу дивідендів та повернення капіталу;
 - 5) акції, що належать самому товариству, його дочірнім і асоційованим підприємствам;
 - 6) перелік засновників і кількість акцій, якими вони володіють;
 - 7) кількість акцій, які перебувають у власності членів виконавчого органу, та перелік осіб, частки яких у статутному капіталі перевищують 5%;
 - 8) акції, зарезервовані для випуску згідно з опціонами та іншими контрактами, із зазначенням їх термінів і сум;
- в) накопичену суму дивідендів, не сплачених за привілейованими акціями;
- г) суму, включену (або не включену) до складу зобов'язань, коли дивіденди були передбачені, але формально не затверджені [14].

Усі інші підприємства наводять у примітках до фінансової звітності інформацію про розподіл часток зареєстрованого капіталу між власниками, права, привілеї або обмеження щодо цих часток та зміни у складі часток власників у зареєстрованому капіталі [14].

Крім того, у примітках до фінансової звітності наводиться (розкривається) інформація про склад грошових коштів (грошей), склад статей звіту про рух грошових коштів “Інші надходження”, “Інші платежі” та інших статей, які об'єднують декілька видів грошових потоків, а також про наявність значних сум грошей, які є в наявності у підприємства і які недоступні для використання групою, до якої належить підприємство.

У разі придбання або продажу дочірніх підприємств та інших господарських одиниць протягом звітного періоду у примітках до фінансової звітності наводиться (розкривається) інформація про:

- загальну їх вартість придбання або продажу;
- частину їх загальної вартості, яка, відповідно, була сплачена або отримана грошима;

- суму грошей у складі їх активів, що були придбані чи продані;
- суму активів (крім грошей) і зобов'язань придбаного або проданого дочірнього підприємства та інших господарських одиниць у розрізі окремих статей [14].

Незважаючи на відсутність як у міжнародних стандартах фінансової звітності [23], так і в Національних положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку [13] чітко визначених та затверджених форм приміток як до фінансової звітності в цілому, так і до окремих фінансових звітів, Міністерство фінансів України запровадило Примітки до річної фінансової звітності, форма яких є чітко визначеною та затвердженою відповідним наказом [16].

Примітки до річної фінансової звітності є п'ятою (додатковою) формою фінансової звітності підприємства і містять сукупність показників та пояснень, яка забезпечує деталізацію та обґрунтованість статей фінансових звітів, а також іншу інформацію, розкриття якої передбачене відповідними положеннями (стандартами).

Форма Приміток до річної фінансової звітності визначається наказом Міністерства фінансів України [16]. Зміст кожної статті всіх розділів Приміток до річної фінансової звітності визначається Законом України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” [11] та в Національних положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку [13], які розкривають поняття, сутність, класифікацію, особливості обліку та умови відображення у фінансовій звітності відповідних елементів.

Форма № 5 – Примітки до річної фінансової звітності складається з наступних розділів:

- розділ I: “Нематеріальні активи”;
- розділ II: “Основні засоби”;
- розділ III: “Капітальні інвестиції”;
- розділ IV: “Фінансові інвестиції”;
- розділ V: “Доходи і витрати”;
- розділ VI: “Грошові кошти”;
- розділ VII: “Забезпечення і резерви”;

- розділ VIII: “Запаси”;
- розділ IX: “Дебіторська заборгованість”;
- розділ X: “Нестачі і втрати від псування цінностей”;
- розділ XI: “Будівельні контракти”;
- розділ XII: “Податок на прибуток”;
- розділ XIII: “Використання амортизаційних відрахувань”;
- розділ XIV: “Біологічні активи”;
- розділ XV: “Фінансові результати від первісного визнання та реалізації сільськогосподарської продукції та додаткових біологічних активів”.

Типова форма фінансової звітності № 5 – Примітки до річної фінансової звітності не застосовується банками, бюджетними установами, представництвами іноземних суб’єктів господарської діяльності, юридичними особами, які відповідно до Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” [11] визнані мікропідприємствами, малими підприємствами, непідприємницькими товариствами, а також підприємствами, які ведуть спрощений бухгалтерський облік доходів та витрат відповідно до податкового законодавства, та підприємствами, які відповідно до законодавства складають фінансову звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності.

Приклад складання форми № 5 – Примітки до річної фінансової звітності на основі даних оборотно сальдової відомості та основних форм фінансової звітності (див. дод. А – Д) наведений у додатку Е. Додаткові дані для складання окремих розділів форми № 5 – Примітки до річної фінансової звітності наведені у таблиці А.3.

Запитання для самоперевірки

1. З якою метою підприємства складають Примітки до фінансової звітності?
2. Яку інформацію акціонерні товариства повинні наводити у Примітках до фінансової звітності щодо власного капіталу?
3. Наведіть інформацію, яку підприємства відображають у

Примітках до фінансової звітності у разі придбання або продажу дочірніх підприємств.

4. Які нормативно-правові документи регламентують форму Приміток до фінансової звітності?

5. Укажіть форми річних фінансових звітів, статті яких деталізуються в примітках.

6. Які розділи містить форма № 5 – Примітки до річної фінансової звітності?

7. Перелічіть суб'єктів господарювання, які відповідно до чинного законодавства не складають Примітки до річної фінансової звітності.

8. Назвіть переваги та недоліки Форми № 5 – Примітки до річної фінансової звітності.

9. Які реквізити містить форма № 5 – Примітки до річної фінансової звітності?

7. ІНФОРМАЦІЯ ЗА СЕГМЕНТАМИ

Під *звітним сегментом* розуміється господарський або географічний сегмент, який визначений підприємством за критеріями, наведеними у пунктах 6-9 Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 29 [20], щодо якого має розкриватися у річній фінансовій звітності інформація.

Географічний сегмент – відокремлювана частина діяльності підприємства з виробництва та/або продажу певного виду (або групи) продукції (товарів, робіт, послуг) у конкретному економічному середовищі, яка відрізняється від інших:

- економічними і політичними умовами географічного регіону;
- взаємозв'язком між діяльністю в різних географічних регіонах;
- територіальним розташуванням виробництва продукції (робіт, послуг) або покупців продукції (товарів, робіт, послуг);
- характерними для географічного регіону ризиками діяльності;
- правилами валютного контролю і валютними ризиками в таких регіонах.

Господарський сегмент – відокремлювана частина діяльності підприємства з виробництва та/або продажу певного виду (або групи) продукції (товарів, робіт, послуг), яка відрізняється від інших:

- видом продукції (товарів, робіт, послуг);
- способом отримання доходу (способом розповсюдження продукції, товарів, робіт, послуг);
- характером виробничого процесу;
- характерними для цієї діяльності ризиками;
- категорією покупців.

Сегмент може бути визначений і за критерієм дотримання єдиного технологічного процесу, який може здійснюватися в кількох географічних регіонах, що обумовлено стадіями виробництва продукції, політикою післяпродажного обслуговування, умовами доставки товарів тощо.

При визначенні сегментів враховуються ризики, які обумовлені особливостями ринку збуту продукції (товарів, робіт, послуг) у даному

регіоні, валютні ризики, які виникають при провадженні діяльності в двох або більше країнах, тощо.

Сегмент визнається, якщо він відповідає більшості з критеріїв визначення господарського і географічного сегментів.

Залежно від сутності ризиків та організаційної структури підприємства географічні сегменти поділяються на два види:

1) *географічний виробничий* сегмент виділяється за місцем розташування виробництва продукції (робіт, послуг) підприємства;

2) *географічний збутовий* сегмент виділяється за місцем розташування основних ринків збуту та покупців продукції (товарів, робіт, послуг) підприємства.

Основою для виділення географічного сегмента може виступати діяльність, яка ведеться в окремій області (областях) України, в окремій зарубіжній країні, в кількох зарубіжних країнах, у сталих регіональних угрупованнях країн. Підприємство самостійно визначає ступінь деталізації географічних регіонів, виходячи з необхідності розкриття суттєвої інформації.

Формування звітних сегментів здійснюється на основі виділених господарських і географічних сегментів та шляхом об'єднання кількох подібних сегментів одного виду в окремий звітний сегмент. Подібними визнають сегменти, які мають протягом кількох звітних періодів однакові (наближені) значення прибутку та відповідають більшості критеріїв визначення господарського і географічного сегментів.

При об'єднанні господарських сегментів аналізуються

- особливості та призначення продукції (товарів, робіт, послуг),
- характер виробничого процесу, категорія покупців, способи отримання доходу (способи розповсюдження продукції, товарів, робіт, послуг) тощо.

При об'єднанні географічних сегментів враховуються особливості регіональних економічних і геополітичних умов.

Господарський сегмент або географічний сегмент визначається звітним, якщо більша частина його доходу створюється від продажу продукції (товарів, робіт, послуг) зовнішнім покупцям і одночасно

показники його діяльності відповідають одному з таких *критеріїв*:

а) дохід даного сегмента підприємства від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) зовнішнім покупцям і за внутрішньогосподарськими розрахунками підприємства становить не менше ніж 10% загального доходу від продажу зовнішнім покупцям і за внутрішньогосподарськими розрахунками всіх сегментів певного виду (господарського або географічного відповідно);

б) фінансовий результат даного сегмента становить не менше ніж 10% сумарного фінансового результату всіх сегментів певного виду (господарського або географічного відповідно); якщо підприємство за різними сегментами у звітному періоді має одночасно різні фінансові результати (прибутки та збитки), то звітним визначається сегмент, фінансовий результат якого становить не менше ніж 10% більшої з двох абсолютних величин – сумарного прибутку або сумарного збитку всіх сегментів даного виду;

в) балансова вартість активів даного сегмента становить не менше ніж 10% загальної балансової вартості активів усіх сегментів певного виду (господарського або географічного відповідно).

Внутрішньогосподарськими розрахунками вважаються розрахунки, що виникають у результаті господарських операцій між структурними підрозділами підприємства, виділеними як сегменти з метою розкриття їх доходів, витрат, фінансових результатів, активів та зобов'язань.

Підприємства, які займають монопольне (домінуюче) становище на ринку продукції (товарів, робіт, послуг) або щодо продукції (товарів, робіт, послуг) яких до початку звітнього року прийнято рішення про державне регулювання цін, у тому числі підприємства, які здійснюють виробництво, транспортування, постачання теплової енергії та надають послуги з централізованого водопостачання та водовідведення, визначають такі види продукції (товарів, робіт, послуг) окремими пріоритетними звітними господарськими сегментами незалежно від того, чи відповідають показники діяльності встановленим критеріям.

При невідповідності показників сформованих сегментів критеріям, необхідно провести подальше об'єднання двох або кількох подібних

сегментів. Проте сегмент, який не відповідає критеріям, може бути визнаний звітним сегментом, якщо цей сегмент має важливе значення для підприємства в цілому (забезпечує діяльність інших сегментів тощо) і інформація про нього є суттєвою.

Господарські або географічні сегменти, які *не відповідають* критеріям і які не можна включити до складу будь-якого звітного сегмента, вважаються неподібними сегментами. Показники неподібних сегментів у Додатку до приміток до річної фінансової звітності включаються до складу нерозподіленої статті, з використанням яких узгоджуватимуться відповідні показники діяльності звітних сегментів і підприємства в цілому за статтями Балансу (Звіту про фінансовий стан) (форма № 1) та Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма № 2).

Дохід від операцій із зовнішніми покупцями всіх визначених звітних сегментів, інформація про які наводиться в Додатку до річної фінансової звітності, має становити не менше ніж 75% загального доходу підприємства від операцій із зовнішніми покупцями. Якщо загальний дохід визнаних звітних сегментів менше такого рівня, то здійснюється виділення додаткових сегментів з метою досягнення зазначеного рівня доходу, навіть, якщо такі додаткові сегменти не будуть відповідати зазначеним критеріям.

Сегмент, який було визначено звітним у попередньому році, але який у поточному році не відповідає критеріям звітного сегмента, має визначатися звітним сегментом, якщо підприємство протягом дванадцяти місяців або операційного циклу, якщо він більше дванадцяти місяців, очікує досягнення цим сегментом показників, які відповідають критеріям. Якщо у звітному році підприємство визначає нові звітні сегменти, які виникають унаслідок зміни (розширення) господарської діяльності підприємства, то за цими звітними сегментами наводяться відповідні порівняльні показники за попередній звітний період або надається обґрунтоване пояснення причин неможливості достовірного визначення показників.

За характером впливу на фінансовий результат діяльності підприємства звітні сегменти поділяються на пріоритетні і допоміжні. У

фінансовій звітності інформація про пріоритетні звітні сегменти (господарські або географічні) розкривається більш деталізовано. При визначенні пріоритетного виду звітного сегмента враховується організаційна структура підприємства. При цьому пріоритетним сегментом може бути визначено або господарський сегмент, або географічний виробничий сегмент, або географічний збутовий сегмент.

Якщо організаційна структуризація виробничих та інших відокремлених підрозділів підприємства побудована за видами продукції (товарів, робіт, послуг), що виробляється, то пріоритетним визнається господарський вид сегмента, а допоміжним – географічний. Якщо організаційна структуризація виробничих та інших відокремлених підрозділів підприємства здійснювалася за регіонами, в яких підприємство функціонує, то пріоритетним визнається географічний вид сегмента, а допоміжним – господарський. У разі відсутності чітких переваг залежності фінансових результатів і ризиків пріоритетним звітним сегментом визнається господарський сегмент, а допоміжним – географічний.

За певних обставин (реорганізація підприємства, припинення певного виду діяльності) підприємство може змінити у звітному періоді пріоритетний сегмент. Зміна облікової політики щодо сегментів відображається відповідно до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 6 “Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах” [32]. Обліковою політикою підприємства визначаються види сегментів, пріоритетний вид сегмента, засади ціноутворення у внутрішньогосподарських розрахунках.

Доходами звітного сегмента визнається частина доходів підприємства від продажу зовнішнім покупцям і за внутрішньогосподарськими розрахунками, отримання яких забезпечено звичайною діяльністю господарського або географічного сегмента та які безпосередньо можуть бути віднесені (або визначені шляхом розподілу на обґрунтованій та послідовній основі) до звітного сегмента, за вирахуванням податку на додану вартість, акцизного збору, інших зборів і вирахувань з доходу (збори, знижки, повернення товарів тощо).

Витратами звітного сегмента визнається частина витрат

підприємства, що пов'язані зі звичайною діяльністю господарського або географічного сегмента та безпосередньо можуть бути віднесені (або визначені шляхом розподілу на обґрунтованій та послідовній основі) до звітнього сегмента.

У розділі I Додатка до приміток до річної фінансової звітності наводяться показники основної діяльності пріоритетних звітних (господарського, географічного виробничого або географічного збутового) сегментів і нерозподілені статті. Сукупні дані показників за звітними сегментами та нерозподіленими статтями мають узгоджуватися із відповідними загальними показниками фінансової звітності підприємства (консолідованої фінансової звітності).

Доходи звітних сегментів наводяться за вирахуванням податку на додану вартість, акцизного збору, інших зборів і вирахувань з доходу. Фінансові доходи і фінансові витрати звітних сегментів наводяться, якщо отримання фінансових доходів є основною діяльністю підприємства. Дохід сегмента від участі в капіталі асоційованих і спільних підприємств та дохід від інших інвестицій, облік яких ведеться за методом участі в капіталі, наводиться в сумі, що безпосередньо стосується звітнього сегмента. Доходи і витрати звітних сегментів, пов'язані з продажем та зменшенням корисності фінансових інвестицій, наводяться, якщо здійснення фінансових інвестицій є основною діяльністю підприємства.

Доходи та витрати, які не можуть бути розподілені на окремі звітні сегменти, включаються до нерозподілених статей, зокрема втрати від участі в капіталі. Доходи і витрати, пов'язані з продажем основних засобів і нематеріальних активів, включаються до складу інших доходів та інших витрат звітнього сегмента за умови, що зазначені активи стосуються звітнього сегмента. До складу доходів звітних сегментів не включається дохід з податку на прибуток.

До складу витрат звітних сегментів не включаються адміністративні витрати та витрати на збут, які пов'язані з діяльністю підприємства в цілому і не можуть бути віднесені до окремого сегмента; витрати з податку на прибуток. Адміністративні витрати, витрати на збут, інші операційні витрати наводяться в сумі, яка безпосередньо стосується звітнього сегмента

або визначена шляхом розподілу на обґрунтованій та послідовній основі на окремий звітний сегмент (наприклад, пропорційно доходу від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг зовнішнім покупцям). Розподіл витрат на підприємствах, які здійснюють виробництво, транспортування, постачання теплової енергії та надають послуги з централізованого водопостачання та водовідведення, здійснюється в порядку, визначеному законодавством.

Показники доходів за рік допоміжних звітних сегментів наводяться в розділах II і III Додатка до приміток до річної фінансової звітності в такому порядку:

- якщо пріоритетним видом сегмента обрано господарський сегмент, то в розділі II за кожним допоміжним звітним географічним збутовим сегментом наводиться дохід (за вирахуванням податку на додану вартість, акцизного збору, інших зборів і вирахувань з доходу) від продажу продукції (товарів, робіт, послуг) зовнішнім покупцям;

- якщо пріоритетним видом сегмента обрано географічний виробничий або географічний збутовий сегмент, то в розділі II за кожним допоміжним звітним господарським сегментом наводиться дохід (за вирахуванням податку на додану вартість, акцизного збору, інших зборів і вирахувань з доходу) від продажу продукції (товарів, робіт, послуг) зовнішнім покупцям;

- якщо пріоритетним видом сегмента обрано географічний виробничий сегмент і якщо місце розташування покупців відрізняється від місця розташування активів підприємства, то в розділі III за кожним допоміжним звітним географічним збутовим сегментом наводиться дохід (за вирахуванням податку на додану вартість, акцизного збору, інших зборів і вирахувань з доходу) від продажу продукції (товарів, робіт, послуг) зовнішнім покупцям.

За кожним звітним сегментом у розділі I наводиться інформація про річну суму амортизаційних відрахувань і капітальних інвестицій.

У розділі I Додатка до приміток до річної фінансової звітності наводяться дані про балансову вартість активів і зобов'язань пріоритетних звітних (господарського, географічного виробничого або географічного збутового) сегментів і нерозподілені статті. Сукупні дані про активи і

зобов'язання за звітними сегментами та нерозподіленими статтями мають узгоджуватися із відповідними загальними показниками фінансової звітності підприємства або консолідованої фінансової звітності.

Активами звітного сегмента визнаються активи господарського або географічного сегмента, які використовуються ним для виконання своєї звичайної діяльності і безпосередньо стосуються цього сегмента. Зобов'язаннями звітного сегмента визнають заборгованість господарського або географічного сегмента підприємства, що виникла внаслідок виконання ним своєї звичайної діяльності і безпосередньо стосується цього сегмента.

Активи та зобов'язання вважаються такими, що безпосередньо стосуються звітного сегмента підприємства, якщо доходи та витрати, пов'язані з їхнім використанням або виникненням, включаються до складу інформації про цей сегмент при складанні фінансової звітності. Наприклад, дебіторська (кредиторська) заборгованість з нарахованих до одержання (до виплати) відсотків належить до складу активів (зобов'язань) сегмента, якщо ці відсотки віднесені до доходів (витрат) звітного сегмента.

Основні засоби і нематеріальні активи, які використовуються одночасно кількома звітними сегментами підприємства, включаються до того звітного сегмента, до витрат якого включено суму амортизації за такими необоротними активами. Інвестиції, у тому числі фінансові інвестиції, які обліковуються за методом участі в капіталі, включаються до складу активів звітного сегмента, якщо доходи у вигляді відсотків (дивідендів) та доходи (втрати) від участі в капіталі від таких інвестицій включаються до доходів (витрат) такого звітного сегмента. Дебіторська заборгованість та інші активи, що призводять до виникнення у підприємства доходів у вигляді відсотків чи дивідендів, відносяться до звітного сегмента, якщо зазначені доходи включені до доходів такого звітного сегмента.

До складу активів звітного сегмента *не включаються*:

- відстрочені податкові активи;
- дебіторська заборгованість з податку на прибуток;
- фінансові інвестиції, якщо цей актив не виникає внаслідок основної

діяльності цього звітного сегмента, а доходи і витрати, пов'язані з такими фінансовими інвестиціями, не включаються до складу доходів і витрат такого звітного сегмента;

- дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів у вигляді дивідендів, якщо такі доходи не включаються до складу доходів звітного сегмента;

- інші оборотні активи, які пов'язані з діяльністю підприємства в цілому і не стосуються окремого сегмента.

Зобов'язання, що виникли на рівні підприємства і стосуються кількох його звітних сегментів, розподіляються, якщо витрати на обслуговування боргу також розподіляються на такі звітні сегменти.

До складу зобов'язань звітного сегмента *не включаються*:

- забезпечення наступних витрат і платежів та цільове фінансування, якщо вони стосуються діяльності підприємства в цілому;

- відстрочені податкові зобов'язання;

- довгострокові фінансові зобов'язання, зобов'язання за кредитами банків та інших фінансових установ, якщо отримання фінансових доходів не є основною діяльністю звітного сегмента;

- поточні зобов'язання за розрахунками з учасниками;

- зобов'язання з податку на прибуток, інші зобов'язання перед бюджетом та державними цільовими фондами, які не можна на обґрунтованій та послідовній основі розподілити між звітними сегментами підприємства.

Показники активів на кінець року і капітальних інвестицій за рік допоміжних звітних сегментів наводяться в розділах II і III Додатка до приміток до річної фінансової звітності в такому порядку:

- а) якщо пріоритетним видом сегмента обрано господарський сегмент, то в розділі III за кожним допоміжним звітним географічним виробничим сегментом наводяться балансова вартість активів і капітальні інвестиції;

- б) якщо пріоритетним видом сегмента обрано географічний виробничий або географічний збутовий сегмент, то в розділі II за кожним допоміжним звітним господарським сегментом наводиться балансова

вартість активів і капітальні інвестиції;

в) якщо пріоритетним видом сегмента обрано географічний збутовий сегмент і якщо активи і покупці розташовані в різних регіонах, то в розділі III за кожним допоміжним звітним географічним виробничим сегментом наводяться балансова вартість активів і капітальні інвестиції;

г) підприємство може доповнювати передбачений у розділах II і III перелік показників допоміжних звітних сегментів.

Якщо звітний сегмент підприємства утворився внаслідок операції з придбання, порядок обліку якої встановлено Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 19 “Об’єднання підприємств” [33], то різниця між балансовою вартістю придбаних ідентифікованих активів і зобов’язань та їхньою справедливою вартістю визнається активом або зобов’язанням при включенні таких активів і зобов’язань до такого звітного сегмента.

Визначення звітних сегментів у консолідованій фінансовій звітності та розкриття інформації про звітні сегменти здійснюється на основі показників консолідованої фінансової звітності. Якщо материнське підприємство, яке має складати консолідовану фінансову звітність, приймає рішення про розкриття інформації за сегментами за показниками консолідованої фінансової звітності, то воно узгоджує з дочірніми підприємствами, показники яких включаються до консолідованої фінансової звітності, облікову політику щодо формування звітних сегментів і визначення пріоритетного виду сегмента. Якщо показники дочірнього підприємства не включаються до консолідованої фінансової звітності, то такі показники включаються до нерозподілених статей.

У примітках до річної фінансової звітності наводяться дані про суму доходів від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) зовнішнім покупцям і суму доходів за внутрішньогосподарськими розрахунками сегмента, який не визначено звітним сегментом, якщо більша частина доходу цього сегмента сформована за внутрішньогосподарськими розрахунками та дохід цього сегмента від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) зовнішнім покупцям становить не менше ніж 10%

загального доходу підприємства від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) зовнішнім покупцям.

Додаток до приміток до річної фінансової звітності “Інформація за сегментами” є шостою формою фінансової звітності і являє собою звіт, який відображає інформацію про доходи, витрати, фінансові результати, активи і зобов’язання звітних сегментів.

Зміст і форма додатка до приміток до річної фінансової звітності “Інформація за сегментами”, загальні вимоги до визнання і розкриття його статей та зміст кожної статті визначаються Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 29 “Фінансова звітність за сегментами” [20], в якому розкриті поняття, сутність, класифікація звітних сегментів, критерії визначення господарського і географічного сегментів, особливості визначення доходів і витрат звітних сегментів, активів і зобов’язань за звітними сегментами. Норми цього Положення застосовуються підприємствами, організаціями та іншими юридичними особами незалежно від форм власності (крім малих підприємств, неприбуткових організацій, банків і бюджетних установ), якщо вони зобов’язані оприлюднювати річну фінансову звітність або займають монопольне (домінуюче) становище на ринку продукції (товарів, робіт, послуг), або якщо щодо їх продукції (товарів, робіт, послуг) до початку звітного року прийнято рішення про державне регулювання цін.

Форма № 6 – Додаток до приміток до річної фінансової звітності “Інформація за сегментами” складається з трьох розділів:

- розділ I – Показники пріоритетних звітних сегментів (господарський, географічний виробничий, географічний збутовий);
- розділ II – Показники за допоміжними звітними сегментами (господарський, географічний виробничий, географічний збутовий);
- розділ III – Показники за допоміжними звітними географічними сегментами (виробничий, збутовий).

Вказівки до заповнення окремих статей та граф звіту, а також приклади визначення господарських сегментів підприємства наведені у НП(С)БО 29 “Фінансова звітність за сегментами” [20]. Згідно з цим Положенням інформація формується у бухгалтерському обліку за

господарськими та географічними сегментами, які визначаються підприємством на основі його організаційної структури.

Приклад складання форми № 6 – Додаток до приміток до річної фінансової звітності “Інформація за сегментами” на основі даних основних форм фінансової звітності та приміток до них (див. дод. Б – Е) наведений у додатку Ж. Додаткові дані для визначення інформації за сегментами наведені у таблиці А.4.

Запитання для самоперевірки

1. Який нормативний документ визначає методологічні засади формування інформації про доходи, витрати, фінансові результати, активи і зобов’язання звітних сегментів та її розкриття у фінансовій звітності?
2. Що розуміється під звітним сегментом?
3. Сформулюйте критерії за якими визначаються географічний та господарський сегменти.
4. На які види поділяються географічні сегменти в залежності від сутності ризиків та організаційної структури підприємства?
5. За яких умов господарський або географічний сегменти визнаються звітними?
6. Дайте визначення поняття «внутрішньогосподарські розрахунки».
7. Які сегменти вважаються неподібними?
8. З яких розділів складається Форма № 6 – Додаток до приміток до річної фінансової звітності “Інформація за сегментами”?
9. Поясніть механізм поділу звітних сегментів на пріоритетні і допоміжні.
10. Які витрати підприємства не включаються до складу витрат звітних сегментів?
11. Визначте порядок наведення показників доходів за рік допоміжних звітних сегментів у додатку до приміток річної фінансової звітності.
12. Що розуміється під активами звітного сегмента?
13. Які зобов’язання підприємства не включаються до складу зобов’язань звітного сегмента?

8. ВИПРАВЛЕННЯ ПОМИЛОК І ЗМІНИ У ФІНАНСОВИХ ЗВІТАХ

Порядок виправлення помилок, внесення та розкриття інших змін у фінансовій звітності визначається Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 6 “Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах” [32], яке застосовується до фінансової звітності підприємств, організацій та інших юридичних осіб усіх форм власності (крім бюджетних установ) щодо операцій, які відбуваються з 2000 року.

Схема виправлення помилок та відображення змін у фінансовій звітності наведена на рисунку 8.1.

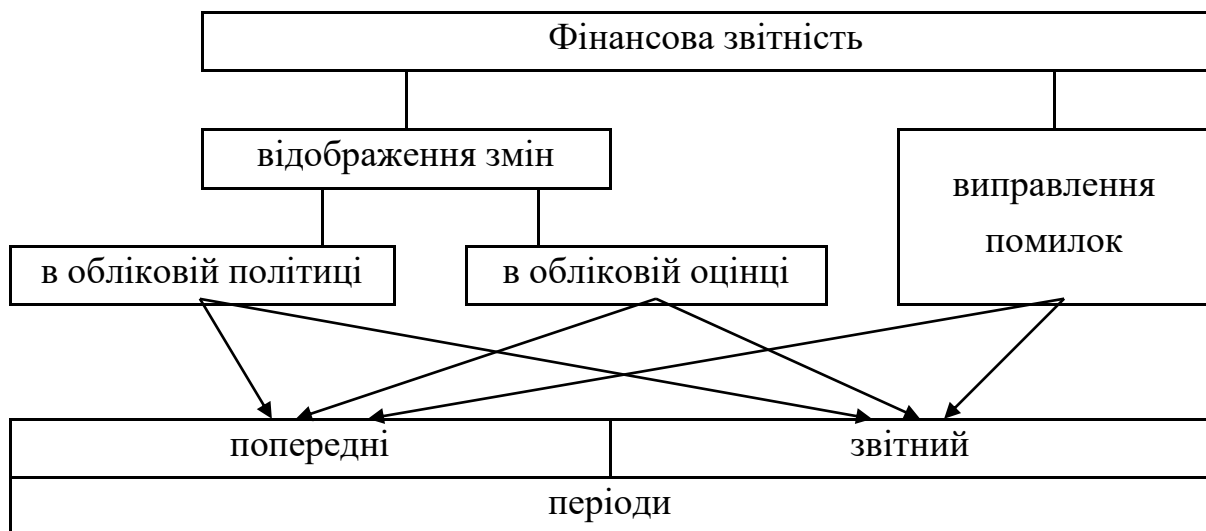

Рис. 8.1. Схема виправлення помилок та відображення змін у фінансовій звітності

Облікова політика – сукупність принципів, методів і процедур, які використовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової звітності.

Облікова політика може змінюватися тільки в тому випадку, коли змінюються статутні вимоги, вимоги органу, який затверджує Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку [13], або, якщо зміни забезпечать достовірне відображення подій або операцій у фінансовій звітності підприємства. *Зміною облікової політики не вважається її*

встановлення для подій або операцій, які відрізняються за змістом від попередніх подій або операцій та які раніше не відбувалися.

У разі зміни в обліковій політиці підприємству слід розкривати:

- причини та суть зміни;
- суму коригування нерозподіленого прибутку на початок звітнього року або обґрунтування неможливості її достовірного визначення;
- факт повторного подання порівняльної інформації у фінансових звітах або недоцільність її переобрахунку.

Вплив зміни облікової політики на події та операції минулих періодів відображається у звітності шляхом коригування сальдо нерозподіленого прибутку на початок звітнього року та повторного надання порівняльної інформації щодо попередніх звітних періодів. Якщо суму коригування нерозподіленого прибутку на початок звітнього року неможливо визначити достовірно, то облікова політика поширюється лише на події та операції, які відбуваються після дати зміни облікової політики.

Облікова оцінка – попередня оцінка, яка використовується підприємством з метою розподілу витрат і доходів між відповідними звітними періодами.

Облікова оцінка може переглядатися, якщо змінюються обставини, на яких базувалася ця оцінка, або отримана додаткова інформація, причому наслідки зміни в облікових оцінках слід включати до тієї ж самої статті звіту про фінансові результати, яка раніше застосовувалась для відображення доходів або витрат, пов'язаних з об'єктом такої оцінки, та відображати в тому періоді, в якому відбулася зміна, а також і в наступних періодах, якщо зміна впливає на ці періоди.

Підприємству слід розкривати зміст і суму змін в облікових оцінках, які мають суттєвий вплив на поточний період або, як очікується, суттєво будуть впливати на майбутні періоди.

Дата балансу – дата, на яку складений баланс підприємства. Звичайно датою балансу є кінець останнього дня звітнього періоду.

Подія після дати балансу – подія, що відбувається між датою балансу і датою затвердження керівництвом фінансової звітності, підготовленої до оприлюднення, яка вплинула або може вплинути на

фінансовий стан, результати діяльності та рух коштів підприємства.

Події після дати балансу можуть вимагати коригування певних статей або розкриття інформації про ці події у примітках до фінансових звітів. Зокрема, якщо такі події надають додаткову інформацію про визначення сум, пов'язаних з умовами, що існували на дату балансу, це вимагає коригування відповідних активів і зобов'язань шляхом сторнування та (або) додаткових записів в обліку звітнього періоду, які відображають уточнення оцінки відповідних статей внаслідок подій після дати балансу. У разі потреби розкриття події, що відбулася після дати балансу, слід надавати інформацію про зміст події та оцінку її впливу на фінансовий результат або обґрунтування щодо неможливості зробити таку оцінку.

Виправлення помилок, допущених при складанні фінансових звітів у попередніх періодах, здійснюється шляхом коригування сальдо нерозподіленого прибутку на початок звітнього року; виправлення таких помилок вимагає повторного відображення відповідної порівняльної інформації у фінансовій звітності.

Інформація щодо виправлення помилок, що мали місце в попередніх періодах, яка має розкриватися у примітках до фінансових звітів:

- зміст і сума помилки;
- статті фінансової звітності минулих періодів, які були переобраховані з метою повторного подання порівняльної інформації;
- факти повторного оприлюднення виправлених фінансових звітів або недоцільність повторного оприлюднення.

Запитання для самоперевірки

1. Який нормативний документ визначає порядок виправлення помилок та внесення змін до фінансової звітності?

2. До яких суб'єктів господарювання не застосовуються норми Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 6 “Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах”?

3. У якому випадку може змінюватись облікова політика підприємства?

4. Яку інформацію слід розкривати підприємству при зміні облікової політики?
5. Хто на підприємстві відповідає за формування облікової політики?
6. Що розуміють під обліковою оцінкою?
7. За яких причин можуть виникнути помилки при складанні фінансової звітності?
8. Охарактеризуйте методи виправлення помилок у бухгалтерському обліку.
9. Яким чином здійснюється виправлення помилок, допущених при складанні фінансових звітів у попередніх роках?
10. В якому разі може переглядатися облікова оцінка?
11. До якого звіту слід включати наслідки зміни облікових оцінок?
12. Що розуміють під датою балансу?
13. Яка подія вважається «подією після дати балансу»?
14. Яким чином відображається у звітності вплив зміни облікової політики на події (операції) минулих періодів?
15. Яку інформацію щодо виправлених помилок, які сталися у попередніх періодах, слід розкривати у примітках до фінансових звітів?

9. ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Складання спрощеної фінансової звітності регламентується Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 25 “Спрощена фінансова звітність” [21], яке встановлює:

а) зміст і форму Фінансової звітності малого підприємства в складі Балансу (форма № 1-м) і Звіту про фінансові результати (форма № 2-м) та порядок її заповнення;

б) зміст і форму Фінансової звітності мікропідприємства в складі Балансу (форма № 1-мс) і Звіту про фінансові результати (форма № 2-мс) та порядок її заповнення.

Показники цих звітів наводяться у тисячах гривень з одним десятковим знаком.

Норми НП(С)БО 25 [21] застосовуються:

- мікропідприємствами,
- малими підприємствами,
- непідприємницькими товариствами,
- представництвами іноземних суб'єктів господарської діяльності
- підприємствами, які ведуть спрощений бухгалтерський облік доходів та витрат відповідно до податкового законодавства.

Норми НП(С)БО 25 [21] не застосовуються підприємствами, які відповідно до законодавства складають фінансову звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності.

Відповідно до Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” [11]:

а) малими є підприємства, які не відповідають критеріям для мікропідприємств та показники яких на дату складання річної фінансової звітності за рік, що передує звітному, відповідають щонайменше двом із таких критеріїв:

- балансова вартість активів – до 4 мільйонів євро;
- чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) – до 8 мільйонів євро;

- середня кількість працівників – до 50 осіб.

б) мікропідприємствами є підприємства, показники яких на дату складання річної фінансової звітності за рік, що передує звітному, відповідають щонайменше двом із таких критеріїв:

- балансова вартість активів – до 350 тисяч євро;

- чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) – до 700 тисяч євро;

- середня кількість працівників – до 10 осіб.

Відповідно до Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” [11] для мікропідприємств, малих підприємств, непідприємницьких товариств і представництв іноземних суб’єктів господарської діяльності, крім тих, що зобов’язані скласти фінансову звітність за міжнародними стандартами [23], встановлюється скорочена за показниками фінансова звітність у складі балансу та звіту про фінансові результати.

Аналогічно “звичайній” [14], у спрощеній фінансовій звітності:

- у балансі відображаються активи, зобов’язання та власний капітал, підсумок активів балансу повинен дорівнювати сумі зобов’язань та власного капіталу;

- у звіті про фінансові результати наводиться інформація про доходи, витрати, прибутки і збитки від діяльності підприємства за звітний період, показники про податок на прибуток, витрати і збитки наводяться в дужках.

Підприємства середню кількість працівників наводять у річному звіті, яку визначають у порядку, установленому спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі статистики. Представництва іноземних суб’єктів господарської діяльності показники про середню кількість працівників не подають. Підприємства не розкривають інформацію щодо сукупного доходу.

Аналогічно “звичайній” фінансовій звітності, згортання статей активів та зобов’язань у спрощеній фінансовій звітності є неприпустимим, крім випадків, передбачених відповідними Національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку [13], а у графі 4 Звіту про фінансові

результати (форма № 2-м і № 2-мс) наводяться дані за аналогічний період минулого (попереднього) року.

У випадках, передбачених нормативно-правовими актами, підприємствами складається окремий баланс.

Для складання окремого балансу дані первинних документів про господарські операції філій, представництв, відділень та інших відокремлених підрозділів, виділених підприємством (юридичною особою) на окремий баланс, а також про господарські операції, які відповідно до законодавства підлягають відображенню в окремому балансі, заносяться до окремих (відкритих для цього відокремленого підрозділу або для відображення господарських операцій з певної діяльності підприємства) регістрів бухгалтерського обліку. За даними окремих регістрів бухгалтерського обліку складається баланс щодо зазначених господарських операцій. Показники окремого балансу включаються до Спрощеної фінансової звітності.

Підприємства, до яких застосовуються норми НП(С)БО 25 [21], можуть:

- обліковувати необоротні активи тільки за первісною вартістю без урахування зменшення корисності та переоцінки до справедливої вартості;

- не створювати забезпечення наступних витрат і платежів (на виплату наступних відпусток працівникам, виконання гарантійних зобов'язань тощо), а визнають відповідні витрати у періоді їх фактичного понесення;

- поточну дебіторську заборгованість включати до підсумку балансу за її фактичною сумою.

Підприємства, які мають право на застосування спрощеного обліку доходів і витрат та які не зареєстровані платниками податку на додану вартість, можуть систематизувати інформацію, що міститься у прийнятих до обліку первинних документах, в регістрах бухгалтерського обліку без застосування подвійного запису.

Підприємства, які застосовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності, відповідно до податкового законодавства, з метою складання фінансової звітності визнають доходи і витрати за

Національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку [13].

Фінансова звітність малого підприємства складається:

а) малими підприємствами – юридичними особами, які визнані такими відповідно до Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” [11] (крім тих, яким відповідно до податкового законодавства надано дозвіл на ведення спрощеного обліку доходів та витрат);

б) представництвами іноземних суб’єктів господарської діяльності.

Форми Фінансової звітності малого підприємства наведені в додатку 1 до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 “Спрощена фінансова звітність” [21].

Взаємозв’язок рядків форм Фінансової звітності малого підприємства та відповідних рахунків бухгалтерського обліку для Форми № 1-м – Баланс та Форми № 2-м – Звіту про фінансові результати наведений у таблицях 9.1 та 9.2 відповідно.

У консолідованій спрощеній фінансовій звітності показники фінансового результату до оподаткування, чистого прибутку і збитку наводяться розгорнуто як сума відповідних показників юридичних осіб, фінансова звітність яких включена до консолідованої фінансової звітності.

Фінансова звітність мікропідприємства складається:

а) мікропідприємствами – юридичними особами, які визнані такими відповідно до Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” [11];

б) підприємствами, які ведуть спрощений бухгалтерський облік доходів та витрат відповідно до податкового законодавства;

в) непідприємницькими товариствами.

Форми Фінансової звітності мікропідприємства наведені в додатку 2 до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 “Спрощена фінансова звітність” [21].

Взаємозв’язок рядків форм Фінансової звітності мікропідприємства та відповідних рахунків бухгалтерського обліку [34] для Форми № 1-мс – Баланс та Форми № 2-мс – Звіт про фінансові результати наведений у таблицях 9.3 та 9.4 відповідно.

Таблиця 9.1

Взаємозв'язок рядків балансу малого підприємства та рахунків бухгалтерського обліку

Статті балансу малого підприємства	Код рядка	Сальдо по дебету або по кредиту, номер рахунку (субрахунку)	Назва рахунку (субрахунку)
1	2	3	4
АКТИВ			
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000		<i>Розраховується</i>
первісна вартість	1001	Д 12	Нематеріальні активи
накопичена амортизація	1002	К 133	Накопичена амортизація нематеріальних активів
Незавершені капітальні інвестиції	1005	Д 15	Капітальні інвестиції
Основні засоби	1010		<i>Розраховується</i>
первісна вартість	1011	Д 10 Д 11	Основні засоби Інші необоротні матеріальні активи
знос	1012	К 131 К 132 К 135	Знос основних засобів Знос інших необоротних матеріальних активів Знос інвестиційної нерухомості
Довгострокові біологічні активи	1020	Д 161	Довгострокові біологічні активи рослинництва, які оцінені за справедливою вартістю

Продовження таблиці 9.1

1	2	3	4
		Д 163	Довгострокові біологічні активи тваринництва які оцінені за справедливою вартістю
		Д 165	Незрілі довгострокові біологічні активи, які оцінюються за справедливою вартістю
		<i>або розраховується:</i>	
		Д 162	Довгострокові біологічні активи рослинництва, які оцінені за первісною вартістю
		Д 164	Довгострокові біологічні активи тваринництва, які оцінені за первісною вартістю
		Д 166	Незрілі довгострокові біологічні активи, які оцінюються за первісною вартістю
		К 134	Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	Д 14	Довгострокові фінансові інвестиції
Інші необоротні активи	1090	Д 17	Відстрочені податкові активи
		Д 18	Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи
		Д 19	Гудвіл
Усього за розділом I	1095		<i>Розраховується</i>

1	2	3	4
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	Д 20	Виробничі запаси
		Д 22	Малоцінні та швидкозношувані предмети
		Д 23	Виробництво
		Д 25	Напівфабрикати
		Д 26	Готова продукція
		Д 27	Продукція сільськогосподарського виробництва
		Д 28	Товари (окрім субрахунку 286 "Необоротні активи та групи вибуття, утримувані для продажу")
у тому числі готова продукція	1103	Д 26	Готова продукція
		Д 27	Продукція сільськогосподарського виробництва
		Д 28	Товари (окрім субрахунку 286 "Необоротні активи та групи вибуття, утримувані для продажу")
Поточні біологічні активи	1110	Д 21	Поточні біологічні активи
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	Д 34	Короткострокові векселі одержані
		Д 36	Розрахунки з покупцями та замовниками
		К 38	Резерв сумнівних боргів
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	Д 641	Розрахунки за податками
		Д 642	Розрахунки за обов'язковими платежами

Продовження таблиці 9.1

1	2	3	4
у тому числі з податку на прибуток	1136	Д 641_	Розрахунки за податком на прибуток (додатковий субрахунок)
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	Д 37	Розрахунки з різними дебіторами
		Д 63	Розрахунки з постачальниками та підрядниками
		Д 65	Розрахунки за страхуванням
		Д 682	Внутрішні розрахунки
		Д 683	Внутрішньогосподарські розрахунки
Поточні фінансові інвестиції	1160	Д 352	Інші поточні фінансові інвестиції
Гроші та їх еквіваленти	1165	Д 30	Готівка
		Д 31	Рахунки в банках
		Д 333	Грошові кошти в дорозі в національній валюті
		Д 334	Грошові кошти в дорозі в іноземній валюті
		Д 335	Електронні гроші, номіновані в національній валюті
		Д 351	Еквіваленти грошових коштів
Витрати майбутніх періодів	1170	Д 39	Витрати майбутніх періодів
Інші оборотні активи	1190	Д 331	Грошові документи в національній валюті
		Д 332	Грошові документи в іноземній валюті
		Д 643	Податкові зобов'язання

Продовження таблиці 9.1

1	2	3	4
		Д 644	Податковий кредит
Усього за розділом II	1195		<i>Розраховується</i>
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	Д 286	Необоротні активи та групи вибуття, утримувані для продажу
Баланс	1300		<i>Розраховується</i>
ПАСИВ			
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	К 40	Зареєстрований (пайовий) капітал
Додатковий капітал	1410	К 41	Капітал у дооцінках
		К 42	Додатковий капітал
Резервний капітал	1415	К 43	Резервний капітал
Нерозподілений прибуток	1420	К 441	Прибуток нерозподілений
(непокритий збиток)		Д 442	Непокриті збитки
Неоплачений капітал	1425	К 46	Неоплачений капітал
Вилучений капітал	1430	К 45	Вилучений капітал
Усього за розділом I	1495		<i>Розраховується</i>
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	1595	К 47	Забезпечення майбутніх витрат і платежів (довгострокова частина)
		К 48	Цільове фінансування і цільові надходження

1	2	3	4
		К 49	Страхові резерви
		К 50	Довгострокові позики
		К 51	Довгострокові векселі видані
		К 52	Довгострокові зобов'язання за облігаціями
		К 53	Довгострокові зобов'язання з оренди
		К 54	Відстрочені податкові зобов'язання
		К 55	Інші довгострокові зобов'язання
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	К 60	Короткострокові позики
		К 31	Рахунки в банках (<i>овердрафт</i>)
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	К 61	Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями
		К 62	Короткострокові векселі видані
товари, роботи, послуги	1615	К 63	Розрахунки з постачальниками та підрядниками
розрахунками з бюджетом	1620	К 641	Розрахунки за податками
		К 642	Розрахунки за обов'язковими платежами
у тому числі з податку на прибуток	1621	К 641_	Розрахунки за податком на прибуток (<i>додатковий субрахунок</i>)

Продовження таблиці 9.1

1	2	3	4
розрахунками зі страхування	1625	К 65	Розрахунки за страхуванням
розрахунками з оплати праці	1630	К 66	Розрахунки за виплатами працівникам
Доходи майбутніх періодів	1665	К 69	Доходи майбутніх періодів
Інші поточні зобов'язання	1690	К 47	Забезпечення майбутніх витрат і платежів (поточна частина)
		К 67	Розрахунки з учасниками
		К 68	Розрахунки за іншими операціями (окрім субрахунку 680 "Розрахунки, пов'язані з необоротними активами та групами вибуття, утримуваними для продажу")
Усього за розділом III	1695		<i>Розраховується</i>
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	К 680	Розрахунки, пов'язані з необоротними активами та групами вибуття, утримуваними для продажу
Баланс	1900		<i>Розраховується</i>

Таблиця 9.2

Взаємозв'язок рядків Звіту про фінансові результати малого підприємства та рахунків бухгалтерського обліку

Стаття звіту	Код рядка	Обороти по дебету або по кредиту, номер рахунку (субрахунку)	Назва рахунку (субрахунку)
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	ОК=ОД 70	Доходи від реалізації (окрім субрахунку 705 "Перестраховання")
Інші операційні доходи	2120	ОК=ОД 71	Інший операційний дохід
Інші доходи	2240	ОК=ОД 72	Дохід від участі в капіталі
		ОК=ОД 73	Інші фінансові доходи
		ОК=ОД 74	Інші доходи
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280		<i>Розраховується</i>
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	ОК=ОД 90	Собівартість реалізації (окрім субрахунку 904 "Страхові виплати")
Інші операційні витрати	2180	ОД=ОК 92	Адміністративні витрати
		ОД=ОК 93	Витрати на збут
		ОД=ОК 94	Інші витрати операційної діяльності

Продовження таблиці 9.2

1	2	3	4
Інші витрати	2270	ОД=ОК 95	Фінансові витрати
		ОД=ОК 96	Втрати від участі в капіталі
		ОД=ОК 97	Інші витрати
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285		<i>Розраховується</i>
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290		<i>Відповідає інформації на рахунку 79 “Фінансові результати” Розраховується</i>
Податок на прибуток	2300	ОК (ОД) 98	Податок на прибуток
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350		<i>Відповідає інформації на рахунку 79 “Фінансові результати” Розраховується</i>

Таблиця 9.3

Взаємозв'язок рядків балансу мікропідприємства та рахунків бухгалтерського обліку

Статті балансу малого підприємства	Код рядка	Сальдо по дебету або по кредиту, номер рахунку (субрахунку)	Назва рахунку (субрахунку)
1	2	3	4
АКТИВ			
I. Необоротні активи			
Основні засоби	1010		<i>Розраховується</i>
первісна вартість	1011	Д 10	Основні засоби
		Д 11	Інші необоротні матеріальні активи
		Д 12	Нематеріальні активи
		Д 15	Капітальні інвестиції
		Д 16	Довгострокові біологічні активи
знос	1012	К 13	Знос (амортизація) необоротних активів
Інші необоротні активи	1090	Д 14	Довгострокові фінансові інвестиції
		Д 17	Відстрочені податкові активи
		Д 18	Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи
		Д 19	Гудвіл
Усього за розділом I	1095		<i>Розраховується</i>

1	2	3	4	
II. Оборотні активи	Запаси	1100	Д 20	Виробничі запаси
			Д 21	Поточні біологічні активи
			Д 22	Малоцінні та швидкозношувані предмети
			Д 23	Виробництво
			Д 25	Напівфабрикати
			Д 26	Готова продукція
			Д 27	Продукція сільськогосподарського виробництва
			Д 28	Товари
	Поточна дебіторська заборгованість	1155	Д 34	Короткострокові векселі одержані
			Д 36	Розрахунки з покупцями та замовниками
			Д 37	Розрахунки з різними дебіторами
			К 38	Резерв сумнівних боргів
			Д 63	Розрахунки з постачальниками та підрядниками
			Д 641	Розрахунки за податками
			Д 642	Розрахунки за обов'язковими платежами
Д 65			Розрахунки за страхуванням	
Д 682			Внутрішні розрахунки	
Д 683	Внутрішньогосподарські розрахунки			

Продовження таблиці 9.3

1	2	3	4
Гроші та їх еквіваленти	1165	Д 30	Готівка
		Д 31	Рахунки в банках
		Д 333	Грошові кошти в дорозі в національній валюті
		Д 334	Грошові кошти в дорозі в іноземній валюті
		Д 335	Електронні гроші, номіновані в національній валюті
		Д 351	Еквіваленти грошових коштів
Інші оборотні активи	1190	Д 331	Грошові документи в національній валюті
		Д 332	Грошові документи в іноземній валюті
		Д 352	Інші поточні фінансові інвестиції
		Д 39	Витрати майбутніх періодів
		Д 643	Податкові зобов'язання
		Д 644	Податковий кредит
Усього за розділом II	1195		<i>Розраховується</i>
Баланс	1300		<i>Розраховується</i>
ПАСИВ			
I. Власний капітал			
Капітал	1400	К 40	Зареєстрований (пайовий) капітал
		К 41	Капітал у дооцінках
		К 42	Додатковий капітал

Продовження таблиці 9.3

1	2	3	4
		К 43	Резервний капітал
		К 45	Вилучений капітал
		К 46	Неоплачений капітал
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	К 441	Прибуток нерозподілений
		Д 442	Непокриті збитки
Усього за розділом І	1495		<i>Розраховується</i>
ІІ. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	1595	К 47	Забезпечення майбутніх витрат і платежів (довгострокова частина)
		К 48	Цільове фінансування і цільові надходження
		К 49	Страхові резерви
		К 50	Довгострокові позики
		К 51	Довгострокові векселі видані
		К 52	Довгострокові зобов'язання за облігаціями
		К 53	Довгострокові зобов'язання з оренди
		К 54	Відстрочені податкові зобов'язання
		К 55	Інші довгострокові зобов'язання
ІІІ. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	К 60	Короткострокові позики

Продовження таблиці 9.3

1	2	3	4
		К 31	Рахунки в банках (<i>овердрафт</i>)
Поточна кредиторська заборгованість за: товари, роботи, послуги	1615	К 61	Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями
		К 62	Короткострокові векселі видані
		К 63	Розрахунки з постачальниками та підрядниками
розрахунками з бюджетом	1620	К 641	Розрахунки за податками
		К 642	Розрахунки за обов'язковими платежами
розрахунками зі страхування	1625	К 65	Розрахунки за страхуванням
розрахунками з оплати праці	1630	К 66	Розрахунки за виплатами працівникам
Інші поточні зобов'язання	1690	К 47	Забезпечення майбутніх витрат і платежів (<i>поточна частина</i>)
		К 67	Розрахунки з учасниками
		К 68	Розрахунки за іншими операціями
		К 69	Доходи майбутніх періодів
Усього за розділом III	1695		<i>Розраховується</i>
Баланс	1900		<i>Розраховується</i>

Таблиця 9.4

Взаємозв'язок рядків Звіту про фінансові результати мікропідприємства та рахунків бухгалтерського обліку

Стаття звіту	Код рядка	Обороти по дебету або по кредиту, номер рахунку (субрахунку)	Назва рахунку (субрахунку)
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	ОК=ОД 70	Доходи від реалізації (окрім субрахунку 705 "Перестраховання")
Інші доходи	2160	ОК=ОД 71	Інший операційний дохід
		ОК=ОД 72	Дохід від участі в капіталі
		ОК=ОД 73	Інші фінансові доходи
		ОК=ОД 74	Інші доходи
Разом доходи (2000 + 2160)	2280		<i>Розраховується</i>
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	ОК=ОД 90	Собівартість реалізації (окрім субрахунку 904 "Страхові виплати")
Інші витрати	2165	ОД=ОК 92	Адміністративні витрати
		ОД=ОК 93	Витрати на збут
		ОД=ОК 94	Інші витрати операційної діяльності

Продовження таблиці 9.4

1	2	3	4
		ОД=ОК 95	Фінансові витрати
		ОД=ОК 96	Втрати від участі в капіталі
		ОД=ОК 97	Інші витрати
Разом витрати (2050 + 2165)	2285		<i>Розраховується</i>
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290		<i>Відповідає інформації на рахунку 79 “Фінансові результати” Розраховується</i>
Податок на прибуток	2300	ОК (ОД) 98	Податок на прибуток
Витрати (доходи), які зменшують (збільшують) фінансовий результат після оподаткування	2310		
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300 – (+) 2310)	2350		<i>Відповідає інформації на рахунку 79 “Фінансові результати” Розраховується</i>

Запитання для самоперевірки

1. Яким нормативним документом регламентується складання підприємствами спрощеної фінансової звітності?
2. До яких суб'єктів господарювання застосовуються норми НП(С)БО 25, та до яких суб'єктів господарювання ці норми не можуть бути застосовані?
3. За якими критеріями суб'єкт господарювання може бути віднесений до мікропідприємств?
4. Охарактеризуйте зміст форм спрощеної фінансової звітності.
5. За яких ознак підприємство вважається малим?
6. Визначте суб'єктів господарювання, що мають право складати Фінансову звітність малого підприємства?
7. Охарактеризуйте структуру Форми 1-м та Форми № 1-мс, наведіть основні відмінності.
8. Наведіть алгоритм визначення фінансового результату у Формі № 2-м та у Формі № 2-мс.
9. Якими нормативними документами керуються підприємства, що застосовують спрощену систему обліку при визнанні доходів і витрат?
10. Наведіть, які на вашу думку переваги та недоліки форм спрощеної фінансової звітності.

10. ПОДАТКОВА, СТАТИСТИЧНА ТА СПЕЦІАЛЬНА ЗВІТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА

10.1. Податкова звітність

Податкова звітність підприємства – це сукупність бухгалтерських документів, зміст та форма яких встановлена чинним законодавством, наказами, розпорядженнями, інструкціями та роз'ясненнями Державної податкової адміністрації, та які містять інформацію про фінансовий стан і результати діяльності підприємства за певний період часу для надання державним податковим органам з метою обґрунтування бази оподаткування і ставок за різними видами податків та підтвердження правильності сум податків, нарахованих та перерахованих підприємством до державного бюджету та державних фондів відповідно чинному законодавству України.

Податкова звітність подається у відповідні органи згідно із чинним законодавством України [17, 18] за встановленими строками та порядком подання. Платник самостійно обчислює суму податкового зобов'язання, яку зазначає у податковій декларації, на підставі якої здійснюються нарахування та/або сплата податку (збору).

Податковою звітністю в Податковому кодексі України [17] визнано податкову декларацію (розрахунок, звіт).

Податкова декларація (розрахунок, звіт) – документ, що подається платником податків контролюючому органу у строки, встановлені законом, на підставі якого здійснюється нарахування та/або сплата податкового зобов'язання або відображаються обсяги операції (операцій), доходів (прибутків), щодо яких податковим та митним законодавством передбачено звільнення платника податку від обов'язку нарахування і сплати податку і збору, чи документ, що свідчить про суми доходу, нарахованого (виплаченого) на користь платників податків – фізичних осіб, суми утриманого та/або сплаченого податку.

Невід'ємною частиною податкової декларації є відповідні до неї додатки. Слід зазначити, що підприємства – платники податку на прибуток повинні, разом з податковою декларацією та додатками до неї, подавати і

квартальну або річну фінансову звітність.

Податкові декларації разом із додатками є типовими формами, затвердженими центральним органом виконавчої влади, зокрема Наказами Міністерства фінансів України. Але, якщо платник податків вважає, що типова форма податкової декларації збільшує (зменшує) його податкові зобов'язання з будь-якого податку (збору), всупереч нормам Податкового кодексу України [17], то він має право зазначити цей факт у спеціально відведеному в декларації місці. У разі необхідності платник податків може подати разом з податковою декларацією доповнення до неї, складені за довільною формою, що вважатиметься невід'ємною частиною податкової декларації. Таке доповнення повинно бути обґрунтованим і тому оформлюється разом з поясненням мотивів його подання. Платник податків, який подає звітність в електронній формі, подає таке доповнення в електронній формі.

Згідно зі статтею 48 Податкового кодексу України [17] податкова декларація складається за формою, затвердженою в порядку, визначеному чинним законодавством й повинна містити необхідні обов'язкові реквізити та відповідати нормам і змісту відповідних податків (зборів).

Обов'язкові реквізити – це інформація, яку повинна містити форма податкової декларації та за відсутності якої документ втрачає визначений Податковим кодексом України [17] статус із настанням передбачених законом юридичних наслідків. У окремих випадках, коли це відповідає сутності податку або збору та є необхідним для його адміністрування, форма податкової декларації може містити **додаткові обов'язкові реквізити**. Перелік реквізитів, що повинна містити податкова декларація наведено в таблиці 10.1.

Достатнім підтвердженням справжності документа податкової звітності є наявність оригіналів підписів уповноважених осіб на документі у паперовій формі або наявність в електронному документі їх електронного цифрового підпису. Отже, податкова декларація повинна бути підписана керівником платника податків (або уповноваженою особою), а також особою, яка відповідає за ведення бухгалтерського обліку та подання податкової декларації до контролюючого органу.

Перелік реквізитів податкової звітності

Назва групи реквізитів	Назва реквізитів податкової звітності
1	2
Обов'язкові реквізити	тип документа (звітний, уточнюючий, звітний новий)
	звітний (податковий) період, за який подається податкова декларація
	звітний (податковий) період, що уточнюється (для уточнюючого розрахунку)
	повне найменування (прізвище, ім'я, по батькові) платника податків згідно з реєстраційними документами
	код платника податків згідно з Єдиним державним реєстром підприємств та організацій України (ЄДРПОУ) або податковий номер
	реєстраційний номер облікової картки платника податків або серію та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку у паспорті)
	місцезнаходження (місце проживання) платника податків
	найменування контролюючого органу, до якого подається звітність
	дата подання звіту (або дата заповнення – залежно від форми)

1	2
	інформація про додатки, що додаються до податкової декларації та є її невід'ємною частиною
	ініціали, прізвища та реєстраційні номери облікових карток або інші відомості, визначені в абзаці сьомому цього пункту, посадових осіб платника податків
	підписи платника податку – фізичної особи та/або посадових осіб платника податку, засвідчені печаткою платника податку (за наявності)
<i>Додаткові обов'язкові реквізити</i>	відмітка про звітування за спеціальним режимом
	код виду економічної діяльності (КВЕД)
	код органу місцевого самоврядування за КОАТУУ
	індивідуальний податковий номер згідно з даними реєстру платників податку на додану вартість за звітний (податковий) період
	дата та номер рішення про включення неприбуткової організації до Реєстру неприбуткових установ та організацій
	ознака неприбутковості організації
	повне найменування нерезидента
	місцезнаходження нерезидента
	назва та код держави резиденції нерезидента

У разі ведення бухгалтерського обліку на підприємстві та подання податкової декларації здійснюється безпосередньо його керівником, то декларація підписується тільки ним. Якщо податкова декларація подається податковими агентами – юридичними особами (підприємствами), вона повинна бути підписана керівником такого агента та особою, яка відповідає за ведення бухгалтерського обліку та подання податкової декларації такого агента

Податкова звітність не визначається чинною за відсутністю підписів та будь-якого обов'язкового реквізиту і тому в контролюючих органах не буде прийнятою. Це важливий момент, оскільки звітність може бути відправлена поштою або в електронній формі, і платник вже запізно дізнається, що його звітність не була прийнятою внаслідок відсутності будь-кого реквізиту, заповненого рядку чи містила помилки.

Податкова декларація подається до контролюючого органу (Державної податкової служби України за місцем реєстрації платника податку) за звітний (податковий) період в строки, що зазначені в таблиці 10.2.

Таблиця 10.2

Строки подання податкових декларацій до контролюючих органів

Звітний (податковий) період	Період подання
Календарний місяць	протягом 20 днів що настають за останнім календарним днем звітного місяця
Календарний квартал (півріччя)	протягом 40 днів що настають за останнім календарним днем звітного кварталу (півріччя)
Календарний рік	протягом 60 днів що настають за останнім календарним днем звітного року

Порядок подачі податкової декларації (розрахунку) до контролюючого органу платник податків обирає самостійно у зручний для нього спосіб, а саме:

- передає самостійно або уповноваженою на це особою;
- надсилає поштою з повідомленням про вручення та з описом

вкладення (не пізніше ніж за 5 днів до закінчення граничного строку подання декларації);

– передає засобами електронного зв'язку в електронній формі відповідно до вимог чинного законодавства (не пізніше закінчення останньої години дня, в якому спливає граничний строк подання декларації).

Інформація про податкову звітність підприємств за видами податків (зборів) та періодичністю її подання до контролюючих органів наведена в таблиці 10.3 (з бланками податкової звітності та порядком її складання можна ознайомитись за посиланнями на нормативні джерела, що наведені в таблиці в квадратних дужках).

Як видно з таблиці 10.3, у платників деяких податків може бути обрана різна періодичність здачі податкової звітності. Це обумовлено багатьма факторами і потребує окремого пояснення.

Так, підприємства – платники податку на прибуток зазвичай звітують *щоквартально* (І квартал, півріччя, дев'ять місяців), а за результатами звітного року подають *річну* декларацію. Але, деяким категоріям платників цього податку згідно статті 137 Податкового кодексу України [17] встановлено *річний податковий (звітний) період*, зокрема, таким підприємствам:

- новоствореним (zareєстровані протягом звітного податкового року);
- виробникам сільськогосподарської продукції;
- річний дохід яких від будь-якої діяльності, визначений за показниками Форми № 2 – “Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)”, за попередній звітний рік не перевищує 40 млн грн;
- платникам єдиного податку щодо виплачених нерезиденту доходів (прибутків) із джерелом їх походження з України.

Відповідно до положень Податкового кодексу України [17] звітним періодом для платників податку на додану вартість є *календарний місяць*, але для окремих категорій платників встановлена *квартальна* періодичність звітування. До таких категорій відносять:

- платників єдиного податку;
- підприємства, що мають право застосовувати “0” ставку податку на прибуток.

Таблиця 10.3

Податкова звітність підприємств України за видами податків (зборів)

Вид податку (збору)	Статус підприємства	Звітність	
		вид звітного документа	періодичність
Податок на прибуток підприємств	платник податку	декларація [35]	квартальна, річна
Податок на додану вартість	платник податку	декларація [36]	місячна, квартальна
Податок на доходи фізичних осіб	податковий агент	податковий розрахунок (об'єднана звітність) [37]	квартальна
Військовий збір			
Єдиний соціальний внесок	платник внеску		
Акцизний податок	платник податку	декларація [38]	місячна
Екологічний податок	платник податку	декларація [39]	квартальна
Рентна плата	платник податку	декларація [40]	місячна, квартальна
Податок на майно, в т.ч.:			
- податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки;	платник податку	декларація [41]	річна
- транспортний податок;	платник податку	декларація [42]	річна
- земельний податок	платник податку	декларація [43]	місячна, річна
Збір за місця для паркування транспортних засобів	платник збору	декларація [44]	квартальна
Туристичний збір	податковий агент	декларація [45]	квартальна
Єдиний податок, в т.ч.:			
- платники 3 групи;	платник податку	декларація [46]	квартальна
- платники 4 групи	платник податку	декларація [47]	річна

Положення статті 257 Податкового кодексу України [17] визначають базовим звітним періодом з *рентної плати – календарний квартал*. Але *календарний місяць* встановлюється звітним періодом для підприємств, що сплачують рентну плату за:

- користування надрами для видобування корисних копалин за видобування нафти, конденсату, природного газу, у тому числі газу, розчиненого у нафті (нафтового (попутного) газу), етану, пропану, бутану;

- користування радіочастотним ресурсом України;

- транспортування нафти і нафтопродуктів магістральними нафтопроводами та нафтопродуктопроводами;

- транзитне транспортування трубопроводами аміаку територією України.

Базовим податковим періодом для платників *податку на землю* визначено календарний рік (*річна податкова звітність*). Але, відповідно до пункту 286.3 Податкового кодексу України [17] платник податку на землю може обрати *щомісячний* період подання відповідної податкової декларації.

За показниками звітного періоду платник податків самостійно обчислює суму *податкового зобов'язання*, яку зазначає у податковій декларації, що подається контролюючому органу у встановлені строки. Суму зазначеного податкового зобов'язання, в поданій податковій декларації, платник податків згідно зі статтею 57 Податкового кодексу України [17] повинен сплатити протягом 10 календарних днів, що настають за останнім днем граничного строку подання декларації. Податковий агент сплачує суму податкового зобов'язання (суму нарахованого (утриманого) податку) у строки, передбачені окремими статтями Податкового кодексу України [17].

Суми штрафних санкцій та пені, що нараховані контролюючим органом необхідно сплатити протягом 10 днів, що настають за днем отримання податкового повідомлення-рішення, крім випадків, коли протягом такого строку такий платник податків розпочинає процедуру оскарження рішення контролюючого органу.

Згідно зі статтею 47 Податкового кодексу України [17] відповідальність за неподання, порушення порядку заповнення документів податкової звітності, порушення строків їх подання контролюючим органам, недостовірність інформації, наведеної у зазначених документах, несуть посадові особи підприємств – платників податків (податкових агентів).

Податковим законодавством для платника податків передбачена можливість виправлення в майбутніх податкових періодах помилок, що були ним самостійно виявлені в раніше поданих податкових деклараціях (наприклад, не вірно визначені фінансові результати діяльності, сума податкових зобов'язань тощо). В такому випадку, згідно зі статтею 50 Податкового кодексу України [17], платник податків може виправити помилки такими способами:

- надіслати до контролюючого органу *уточнюючий розрахунок* до такої декларації і сплатити суму виявленої недоплати та штраф у розмірі 3 % від цієї суми до подання такого розрахунку;

- відповідні уточнені показники зазначити у складі податкової декларації за будь-який наступний податковий період, протягом якого такі помилки були виявлені зі збільшенням податкового звітного зобов'язання на суму виявленої недоплати та штраф у розмірі 5 % від цієї суми.

Докладна інформація про склад, структуру, порядок формування та подання податкової звітності викладається в курсі “Оподаткування підприємств” та “Облік і звітність в оподаткуванні” навчальних планів підготовки бакалаврів спеціальності 071 – Облік і оподаткування.

10.2. Статистична звітність підприємства

Регламентация статистичної звітності підприємств насамперед здійснюється на підставі Закону України “Про державну статистику” [48].

Загальнодержавний табель (перелік) форм державної статистичної звітності для об'єднань, підприємств, організацій і установ України всіх форм власності розробляється Державним комітетом статистики на основі Планів щорічних статистичних спостережень, затверджених постановами Кабінету Міністрів України.

Такий табель (перелік) статистичних форм затверджується щорічно в залежності від цілей статистичних спостережень загальнодержавного рівня, тому перелік форм статистичної звітності може змінюватись рік від року. Крім того, протягом звітного року можуть вводиться нові форми статистичної звітності та скасовуватись чинні.

На загальнодержавному рівні форми статистичних звітів групуються відповідно від напрямів статистичних спостережень, перелік яких наведений у таблиці 10.4.

Збір інформації за кожним рівнем деталізації статистичного спостереження, що наведені в таблиці 10.4 забезпечується певним переліком форм статистичної звітності. Наприклад, інформаційна база статистичного спостереження “Оплата праці та соціально-трудова відносина” формується з показників таких звітів, що надаються підприємствами до органів статистики:

- “Звіт з праці” (форма 1-ПВ (місячна));
- “Звіт з праці” (форма 1-ПВ (квартальна));
- “Звіт про заборгованість з оплати праці” (форма 3-борг (місячна));
- “Звіт про заробітну плату за професіями окремих працівників” (форма 7-ПВ (один раз на чотири роки)).

Зокрема, впродовж календарного року вітчизняні підприємства повинні скласти та надати до органів статистики достатньо значну кількість форм статистичної звітності, але можливість їх складання в електронній формі та передачею засобами електронного зв'язку суттєво знижує трудомісткість цього процесу.

Зі змістом форм статистичної звітності, періодичністю звітування та роз'ясненнями щодо їх заповнення (складання) можна ознайомитись на офіційному сайті Державної служби статистики України [49] в розділі “Для респондентів”.

Для розуміння щорічного обсягу статистичної звітності, що суб'єкти господарювання надають до статистичних органів, у таблиці 10.5 наведений перелік основних форм такої звітності для промислового підприємства відповідно до Загального табелю (переліку) форм державних статистичних спостережень на 2022 рік [50].

Таблиця 10.4

Напрями статистичних спостережень за яких підприємствам необхідно звітувати

Напрямок статистичного спостереження	Деталізація статистичного спостереження	
	I рівень	II рівень
1	2	3
Демографічна та соціальна статистика	Ринок праці	Зайнятість та безробіття
		Оплата праці та соціально-трудова відносина
	Освіта	–
	Доходи та умови життя	–
	Населенні пункти та житло	–
Економічна статистика	Макроекономічна статистика	Тенденції ділової активності
	Економічна діяльність	Діяльність підприємств
		Послуги
		Внутрішня торгівля
		Капітальні інвестиції
		Основні засоби
		Сільське, лісове та рибне господарство
		Енергетика
Промисловість		

Продовження таблиці 10.4

1	2	3
		Будівництво
		Транспорт
		Туризм
	Державні фінанси, податки та публічний сектор	–
	Зовнішньоекономічна діяльність та платіжний баланс	Зовнішня торгівля товарами
		Зовнішня торгівля послугами
		Інвестиції зовнішньоекономічної діяльності
	Ціни	Споживчі ціни
		Ціни виробників
	Наука та інновації	Наука
Інновації		
Навколишнє природне середовище та статистка багатьох галузей	Навколишнє природне середовище	–
	Інформаційне суспільство	-

Таблиця 10.5

Статистична звітність промислового підприємства за різних напрямів статистичних спостережень

Рівень статистичного спостереження	Назва звіту	Код форми звіту	Періодичність звітування
1	2	3	4
Оплата праці та соціально-трудова відносина	Звіт з праці	1-ПВ	місячна
	Звіт з праці	1-ПВ	квартальна
	Звіт про заробітну плату за професіями окремих працівників	3-борг	місячна
Тенденції ділової активності	Обстеження ділової активності промислового підприємства	2К-П	місячна
	Обстеження ділової активності промислового підприємства (інвестиції)	2К-П інв	два рази на рік
Діяльність підприємств	Структурне обстеження підприємства	1-підприємство	річна
	Звіт про взаєморозрахунки з нерезидентами	1-Б	річна
Капітальні інвестиції	Звіт про капітальні інвестиції	2-інвестиції	квартальна
Основні засоби	Звіт про наявність і рух необоротних активів, амортизацію та капітальні інвестиції	2-ОЗ ІНВ	річна

Продовження таблиці 10.5

1	2	3	4
Енергетика	Звіт про використання та запаси палива	4-мтп	місячна
	Звіт про використання та запаси палива	4-мтп	річна
	Звіт про постачання та використання енергії	11-мтп	річна
Промисловість	Звіт про виробництво та реалізацію промислової продукції	1П-НПП	річна
	Звіт про виробництво промислової продукції за видами	1П	місячна
	Звіт про економічні показники короткострокової статистики промисловості	1-ПЕ	місячна
Ціни виробників	Звіт про ціни виробників промислової продукції	1-ціни (пром)	місячна
Навколишнє природне середовище	Звіт про викиди забруднюючих речовин і парникових газів в атмосферне повітря від стаціонарних джерел викидів	2-ТП (повітря)	річна
	Звіт про витрати на охорону навколишнього природного середовища	1-екологічні витрати	річна
	Утворення та поводження з відходами	1-відходи	річна
Інформаційне суспільство	Використання інформаційно-комунікаційних технологій на підприємстві	1-ІКТ	річна

10.3. Спеціальна звітність підприємства

До податкової служби України (контролюючого органа) підприємства подають не тільки податкову звітність, але і спеціальну. Така звітність складається підприємствами, що здійснюють специфічні види діяльності.

В таблиці 10.6 наведена інформація про види спеціальної звітності підприємств, засади та періодичність звітування (з бланками звітності та порядком її складання можна ознайомитись за посиланнями на нормативні джерела, що наведені в таблиці в квадратних дужках).

Запитання для самоперевірки

1. Що є податковою звітністю згідно з Податковим кодексом України?
2. У які терміни необхідно подати декларацію до контролюючого органу для різних звітних (податкових) періодів (місяць, квартал, рік)?
3. Визначте способи подачі податкової декларації платником податку до контролюючого органу.
4. У яких випадках податкова звітність не визнається чинною та не може бути прийнятою контролюючими органами?
5. Назвіть обов'язкові реквізити, що необхідно заповнити при складанні податкової декларації.
6. На кого покладається відповідальність за порушення строків подання податкової звітності або наведеної в ній недостовірної інформації?
7. У який спосіб платник податків може виправити помилки в податковій декларації, що виявлені після її здачі до контролюючого органу?
8. Яка періодичність звітування встановлена для платників податку на додану вартість?
9. У якому разі підприємство надсилає до контролюючого органу уточнюючий розрахунок щодо окремого податку?
10. На підставі якого нормативного документа здійснюється регламентація статистичної звітності вітчизняних підприємств?
11. За яких умов підприємство подає до контролюючого органу спеціальну звітність?
12. Яким чином завіряється достовірність електронної форми звітності у разі її передачі до контролюючого органу засобами електронного зв'язку?

Таблиця 10.6

Спеціальна звітність підприємств

Назва звіту	Код форми звіту	Засади звітування	Періодичність звітування
1	2	3	4
Звіт про суми податкових пільг [51]	–	Отримання пільг з податків (зборів) відповідно до положень Податкового кодексу України [17]	квартальна
Звіт про контрольовані операції [52]	–	Річний дохід від діяльності складає понад 150 млн грн і обсяг операцій з контрагентами, що відповідають критеріям, визначеним в статті 39 Податкового кодексу України [17], більше 10 млн грн	річна
Звіт про обсяги виробництва та реалізації спирту [53]	1-РС	Виробництво та реалізація спирту (у тому числі біоетанолу)	місячна
Звіт про обсяги виробництва та реалізації алкогольних напоїв [54]	2-РС	Виробництво та реалізація алкогольних напоїв та виноматеріалів	місячна
Звіт про обсяги виробництва та реалізації тютюнових виробів [55]	3-РС	Виробництво та реалізація тютюнових виробів	місячна

Продовження таблиці 10.6

1	2	3	4
Звіт про обсяги придбання та реалізації алкогольних напоїв у оптовій мережі [56]	1-ОА	Оптова торгівля алкогольними напоями відповідно до отриманої ліцензії	місячна
Звіт про обсяги придбання та реалізації тютюнових виробів у оптовій мережі [57]	1-ОТ	Оптова торгівля тютюновими виробами відповідно до отриманої ліцензії	місячна
Звіт про рух товарів у магазині безмитної торгівлі [58]	–	Реалізація товарів у безмитній зоні	квартальна
Звіт про товари, поставлені, реалізовані та не реалізовані на повітряному (водному або залізничному) транспортному засобі [59]	–	Реалізація товарів пасажирам транспортних засобів (повітряних, водних, залізничних)	квартальна

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Палий В.Ф. АСУ и проблемы теории бухгалтерского учета / В.Ф. Палий. Я.В. Соколов. М. : Финансы и статистика, 1981. 224 с.
2. Корягін М.В. Проблеми та перспективи розвитку бухгалтерської звітності : Монографія / М.В. Корягін, П.О. Куцик. Київ : Інтерсервіс, 2016. 276 с.
3. Rutherford B.A. An introduction to modern financial reporting theory / Brian A. Rutherford. – SAGE, 2000. – 179 p.
4. The rout ledge companion to accounting, reporting and regulation / edited by Carien van Mourik, Peter Walton. – Routledge, 2013. – 546 p.
5. Хендриксон Э.С. Теория бухгалтерского учета / Э.С. Хендриксен, М.Ф. Ван Бреда ; под ред. проф. Я.В. Соколова ; [пер. с англ.]. М. : Финансы и статистика, 2000. 576 с.
6. Riahi-Belkaoui A. Accounting theory / Ahmed Riahi-Belkaoui. – [5th edition]. – 2004. – 598 p.
7. Денисевич Ю.В. Эволюционно-адаптивная теория отчетности как основа формирования информации для принятия управленческих решений в коммерческих организациях / Ю.В. Денисевич // Вестник Адыгейского Государственного университета. Серия Экономка. Майкоп : Изд-во АГУ, 2010. – № 2. – С. 88-93.
8. Богатая И.Н. Стратегический учет собственности / И.Н. Богатая. – Ростов н/Д. : Феникс, 2001. 320 с.
9. Крохичева Г.Е. Корпоративный сетевой учет и отчетность: концепция, методология и организация : дисс.... д-ра экон. наук : 08.00.12 / Г.Е. Крохичева. Ростов н/Д, 2004. 379 с.
10. Безверхий К. Звітність у теорії вітчизняних і зарубіжних інституціоналістів / К. Безверхий // Бізнесінформ. – 2014. – № 2. – С. 299-307.
11. Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” із змінами (Редакція від 01.07.2021) // Законодавство України [Електронний ресурс]. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=996-14> (Дата звернення 31.03.2022 р.).

12. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291 із змінами (Редакція від 10.08.2021) // Законодавство України [Електронний ресурс]. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99> (Дата звернення 31.03.2022 р.).

13. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку // Законодавство України [Електронний ресурс]. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi> (Дата звернення 31.03.2022 р.).

14. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”, затверджене Наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73 із змінами (Редакція від 10.08.2021) // Законодавство України [Електронний ресурс]. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (Дата звернення 31.03.2022 р.).

15. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 “Консолідована фінансова звітність”, затверджене Наказом Міністерства фінансів України від 27.06.2013 р. № 628 із змінами (Редакція від 03.08.2018) // Законодавство України [Електронний ресурс]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1223-13> (Дата звернення 31.03.2022 р.).

16. Примітки до річної фінансової звітності, затверджені Наказом Міністерства фінансів України від 29.11.2000 № 302 із змінами (Редакція від 10.08.2021) // Законодавство України [Електронний ресурс]. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0904-00> (Дата звернення 31.03.2022 р.).

17. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI із змінами (Редакція від 22.03.2022) // Законодавство України [Електронний ресурс]. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (Дата звернення 31.03.2022 р.).

18. Державна податкова служба України // Офіційний портал [Електронний ресурс]. URL : <https://www.tax.gov.ua/> (Дата звернення 31.03.2022 р.).

19. Зелікман В.Д. Управлінський облік : навч. посібник / В.Д. Зелікман, І.М. Ізвекова, Р.Б. Сокольська та ін. Дніпро : НМетАУ, 2017. 198 с.

20. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 29 “Фінансова звітність за сегментами”, затверджене Наказом Міністерства фінансів України від 19.05.2005 № 412 із змінами (Редакція від 10.08.2021) // Законодавство України [Електронний ресурс]. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0621-05> (Дата звернення 31.03.2022 р.).

21. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 “Спрощена фінансова звітність”, затверджене Наказом Міністерства фінансів України від 25.02.2000 № 39 із змінами (Редакція від 10.08.2021) // Законодавство України [Електронний ресурс]. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00#n14> (Дата звернення 31.03.2022 р.).

22. Король Г.О. Облік, перевірка й аналіз у системі фінансового контролю на підприємствах : монографія / Г.О. Король, Р.Б. Сокольська, В.Д. Зелікман, Т.В. Акімова. Дніпро : Ліра, 2018. 136 с.

23. Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ, МСФЗ для МСП, включаючи МСБО та тлумачення КТМФЗ, ПКТ): Версія перекладу українською мовою – 2011 рік (Редакція від 12.03.2013) / Законодавство України [Електронний ресурс]. URL : http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_010 (Дата звернення 31.03.2022 р.).

24. Стадник М. Порівняльна характеристика вітчизняної та зарубіжної структури Балансу (НП(С)БО, МСБО, ГААП США, Директива 2013/34/ЄС) / М.Стадник // Вісник МСФЗ: Світовий досвід. Українська практика. – 2017. – № 04 / Архів електронного видання [Електронний ресурс]. URL : http://msfz.ligazakon.ua/ua/magazine_article/FZ001173 (Дата звернення 31.03.2022 р.).

25. Зелікман В.Д. Облік у зарубіжних країнах : навч. посібник / В.Д. Зелікман, О.Л. Ерьоміна, А.О. Безгодкова. Дніпро : НМетАУ, 2017. 131 с.

26. Король Г.О. Інформація обліку в аналізі ефективності діяльності суб’єктів господарювання : монографія / Г.О. Король, В.Д. Зелікман,

Р.Б. Сокольська та ін.; за ред. Король Г.О., Зелікмана В.Д. Дніпро : Ліра, 2019. 280 с.

27. Що таке XBRL та iXBRL / Система фінансової звітності [Електронний ресурс]. URL : <http://www.frs.gov.ua/learning/about-xbrl/> (Дата звернення 31.03.2022 р.).

28. XBRL: the Business Reporting Standard / Official site of XBRL developer [Електронний ресурс]. URL : <https://www.xbrl.org/> (Дата звернення 31.03.2022 р.).

29. Зелікман В.Д., Сокольська Р.Б. Звітність підприємств : опорний конспект лекцій. – Дніпропетровськ : НМетАУ, 2005. 44 с.

30. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності, затверджені Наказом Міністерства фінансів України від 28.03.2013 № 433 із змінами (Редакція від 30.12.2013) // Законодавство України [Електронний ресурс]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13/conv#Text> (Дата звернення 31.03.2022 р.).

31. Методичні рекомендації з перевірки порівнянності показників фінансової звітності, затверджені Наказом Міністерства фінансів України 11.04.2013 № 476 із змінами (Редакція від 15.04.2014) // Законодавство України [Електронний ресурс]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0476201-13#Text> (Дата звернення 31.03.2022 р.).

32. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 “Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах”, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 28.05.1999 № 137 із змінами (Редакція від 10.08.2021) // Законодавство України [Електронний ресурс]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0392-99> (Дата звернення 31.03.2022 р.).

33. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 19 “Об’єднання підприємств”, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 7.07.1999 № 163 із змінами (Редакція від 03.11.2020) // Законодавство України [Електронний ресурс]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0499-99> (Дата звернення 31.03.2022 р.).

34. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов’язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений Наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999

№ 291 (у редакції Наказу Міністерства фінансів України 09.12.2011 № 1591) із змінами (Редакція від 18.03.2014) // Законодавство України [Електронний ресурс]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99#n13> (Дата звернення 31.03.2022 р.).

35. Податкова декларація з податку на прибуток підприємств (з додатками), затверджена Наказом Міністерства фінансів України від 20.10.2015 № 897 (у редакції Наказу Міністерства фінансів України 28.04.2017 № 467) із змінами (Редакція від 15.03.2022) // Законодавство України [Електронний ресурс]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1415-15#n20> (Дата звернення 31.03.2022 р.).

36. Податкова декларація з податку на додану вартість (з додатками), затверджена Наказом Міністерства фінансів України від 28.01.2016 № 21 (у редакції Наказу Міністерства фінансів України від 01.03.2021 № 131) із змінами (Редакція від 12.03.2021) // Законодавство України [Електронний ресурс]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0159-16#n21> (Дата звернення 31.03.2022 р.).

37. Порядок заповнення та подання податковими агентами Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків – фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного внеску, затверджений Наказом Міністерства фінансів України від 13.01.2015 № 4 (у редакції Наказу Міністерства фінансів України від 15.12.2020 № 773) із змінами (Редакція від 13.07.2021) // Законодавство України [Електронний ресурс]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0111-15#n25> (Дата звернення 31.03.2022 р.).

38. Декларація акцизного податку (з додатками), затверджена Наказом Міністерства фінансів України від 23.01.2015 № 14 (у редакції Наказу Міністерства фінансів України від 26.09.2016 № 841) із змінами (Редакція від 16.02.2021) // Законодавство України [Електронний ресурс]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0105-15#n18> (Дата звернення 31.03.2022 р.).

39. Податкова декларація екологічного податку (з додатками), затверджена Наказом Міністерства фінансів України від 17.08.2015 № 715

із змінами (Редакція від 30.06.2017) // Законодавство України [Електронний ресурс]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1052-15#n15> (Дата звернення 31.03.2022 р.).

40. Податкова декларація з рентної плати, затверджена Наказом Міністерства фінансів України від 17.08.2015 № 719 (у редакції Наказу Міністерства фінансів України 07.11.2016 № 927) із змінами (Редакція від 14.12.2021) // Законодавство України [Електронний ресурс]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1051-15#n21> (Дата звернення 31.03.2022 р.).

41. Податкова декларація з податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки (з додатками), затверджена Наказом Міністерства фінансів України від 10.04.2015 № 408 (у редакції Наказу Міністерства фінансів України від 15.11.2018 № 897) із змінами (Редакція від 18.01.2019) // Законодавство України [Електронний ресурс]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0479-15#n15> (Дата звернення 31.03.2022 р.).

42. Податкова декларація з транспортного податку, затверджена Наказом Міністерства фінансів України від 10.04.2015 № 415 (у редакції Наказу Міністерства фінансів України 27.06.2017 № 595) із змінами (Редакція від 15.08.2017) // Законодавство України [Електронний ресурс]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0474-15#n14> (Дата звернення 31.03.2022 р.).

43. Податкова декларація з плати за землю (земельний податок та/або орендна плата за земельні ділянки державної або комунальної власності), затверджена Наказом Міністерства фінансів України від 16.06.2015 № 560 (у редакції Наказу Міністерства фінансів України 23.01.2017 № 9) із змінами (Редакція від 22.03.2022) // Законодавство України [Електронний ресурс]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0783-15#n16> (Дата звернення 31.03.2022 р.).

44. Податкова декларація збору за місця для паркування транспортних засобів (з додатком), затверджена Наказом Міністерства фінансів України від 09.07.2015 № 636 (у редакції Наказу Міністерства фінансів України від 21.12.2019 № 550) із змінами (Редакція від 13.03.2020) // Законодавство України [Електронний ресурс].

URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0912-15#n17> (Дата звернення 31.03.2022 р.).

45. Податкова декларація з туристичного збору, затверджена Наказом Міністерства фінансів України від 09.07.2015 № 636 (у редакції Наказу Міністерства фінансів України від 08.05.2019 № 186) із змінами (Редакція від 13.03.2020) // Законодавство України [Електронний ресурс]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0912-15#n20> (Дата звернення 31.03.2022 р.).

46. Податкова декларація платника єдиного податку третьої групи (юридичні особи), затверджена Наказом Міністерства фінансів України від 19.06.2015 № 578 із змінами (Редакція від 01.01.2021) // Законодавство України [Електронний ресурс]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0799-15#n24> (Дата звернення 31.03.2022 р.).

47. Податкова декларація платника єдиного податку четвертої групи, затверджена Наказом Міністерства фінансів України від 19.06.2015 № 578 (у редакції Наказу Міністерства фінансів України від 09.12.2020 № 752) із змінами (Редакція від 01.01.2021) // Законодавство України [Електронний ресурс]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0799-15#n27> (Дата звернення 31.03.2022 р.).

48. Закон України від 17.09.1992 № 2614-XII “Про державну статистику” із змінами (Редакція від 11.02.2022) // Законодавство України [Електронний ресурс]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2614-12#Text> (Дата звернення 31.03.2022 р.).

49. Державна служба статистики України // Офіційний портал [Електронний ресурс]. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua/> (Дата звернення 31.03.2022 р.).

50. Загальний табель (перелік) форм державних статистичних спостережень на 2022 рік, затверджений Наказом Державної служби статистики України від 20.12.2021 № 318 // Законодавство України [Електронний ресурс]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0318832-21#Text> (Дата звернення 31.03.2022 р.).

51. Порядок обліку сум податків та зборів, не сплачених суб’єктом господарювання до бюджету у зв’язку з отриманням податкових пільг,

затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 27.12.2010 № 1233 із змінами (Редакція від 15.01.2021) // Законодавство України [Електронний ресурс]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/1233-2010-%D0%BF#Text> (Дата звернення 31.03.2022 р.).

52. Звіт про контрольовані операції (з додатком), затверджений Наказом Міністерства фінансів України від 18.01.2016 № 8 (у редакції Наказу Міністерства фінансів України від 31.12.2020 р. № 841) із змінами (Редакція від 19.03.2021) // Законодавство України [Електронний ресурс]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0187-16#n17> (Дата звернення 31.03.2022 р.).

53. Звіт про обсяги виробництва та реалізації спирту (Форма звіту № 1-РС), затверджений Наказом Міністерства фінансів України від 11.02.2016 № 49 із змінами (Редакція від 07.05.2017) // Законодавство України [Електронний ресурс]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0340-16#n35> (Дата звернення 31.03.2022 р.).

54. Звіт про обсяги виробництва та реалізації алкогольних напоїв (Форма звіту № 2-РС), затверджений Наказом Міністерства фінансів України від 11.02.2016 № 49 із змінами (Редакція від 07.05.2017) // Законодавство України [Електронний ресурс]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0341-16#n3> (Дата звернення 31.03.2022 р.).

55. Звіт про обсяги виробництва та реалізації тютюнових виробів (Форма звіту № 3-РС), затверджений Наказом Міністерства фінансів України від 11.02.2016 № 49 // Законодавство України [Електронний ресурс]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0342-16#n3> (Дата звернення 31.03.2022 р.).

56. Звіт про обсяги придбання та реалізації алкогольних напоїв у оптовій мережі (Форма звіту № 1-ОА), затверджений Наказом Міністерства фінансів України від 11.02.2016 № 49 із змінами (Редакція від 07.05.2017) // Законодавство України [Електронний ресурс]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0343-16#n3> (Дата звернення 31.03.2022 р.).

57. Звіт про обсяги придбання та реалізації тютюнових виробів у оптовій мережі (Форма звіту № 1-ОТ), затверджений Наказом

Міністерства фінансів України від 11.02.2016 № 49 із змінами (Редакція від 07.05.2017) // Законодавство України [Електронний ресурс]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0344-16#n3> (Дата звернення 31.03.2022 р.).

58. Звіт про рух товарів у магазині безмитної торгівлі, затверджений Наказом Міністерства доходів і зборів України від 16.12.2013 № 803 // Законодавство України [Електронний ресурс]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0016-14#Text> (Дата звернення 31.03.2022 р.).

59. Звіт про товари, поставлені, реалізовані та не реалізовані на повітряному (водному або залізничному) транспортному засобі, затверджений Наказом Міністерства доходів і зборів України від 16.12.2013 № 803 // Законодавство України [Електронний ресурс]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0016-14#Text> (Дата звернення 31.03.2022 р.).

Додаток А

ВИХІДНІ ДАНІ ДЛЯ ПРИКЛАДУ СКЛАДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Таблиця А.1

Оборотно-сальдова відомість (оборотний баланс), тис. грн

№ рахунку, суб- рахунку	Назва рахунку, субрахунку	Сальдо початкове		Обороти		Сальдо кінцеве	
		за дебетом (СпД)	за кредитом (СпК)	за дебетом (ОД)	за кредитом (ОК)	за дебетом (СкД)	за кредитом (СкК)
1	2	3	4	5	6	7	8
103	Будинки та споруди	1 200		20 000	–	21 200	–
104	Машини та обладнання	480		5 650	–	6 130	–
105	Транспортні засоби	360		550	–	910	–
106	Інструменти, прилади та інвентар	240		35	–	275	–
109	Інші основні засоби	120		15	–	135	–
112	Малоцінні необоротні матеріальні активи	–	–	74	74	–	–
117	Інші необоротні матеріальні активи	–	–	18	18	–	–
123	Права на комерційні позначення	–	–	270	–	270	–
125	Авторське право та суміжні з ним права	–	–	180	–	180	–
1313	Знос будинків та споруд	–	200	–	125	–	325

Продовження таблиці А.1

1	2	3	4	5	6	7	8
1314	Знос машин та обладнання	–	80	–	50	–	130
1315	Знос транспортних засобів	–	60	–	38	–	98
1316	Знос інструментів, приладів та інвентаря	–	40	–	25	–	65
1319	Знос інших основних засобів	–	20	–	12	–	32
132	Знос інших необоротних матеріальних активів	–	–	92	92	–	–
1333	Накопичена амортизація прав на комерційні позначення	–	–	–	30	–	30
1335	Накопичена амортизація авторського права та суміжних з ним прав	–	–	–	20	–	20
141	Інвестиції пов'язаним сторонам за методом обліку участі в капіталі	15 000	–	1 320	–	16 320	–
143	Інвестиції непов'язаним сторонам	5 000	–	–	–	5 000	–
151	Капітальне будівництво	–	–	26 200	20 000	6 200	–
152	Придбання (виготовлення) основних засобів	–	–	6 597	6 200	397	–
153	Придбання (виготовлення) інших необоротних матеріальних активів	–	–	145	142	3	–
154	Придбання (створення) нематеріальних активів	–	–	450	450	–	–

Продовження таблиці А.1

1	2	3	4	5	6	7	8
17	Відстрочені податкові активи	–	–	468	–	468	–
201	Сировина й матеріали	11 222	–	3 220	13 450	992	–
202	Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби	4 683	–	342	4 400	625	–
203	Паливо	1 760	–	456	1 600	616	–
204	Тара й тарні матеріали	1 670	–	604	745	1 529	–
205	Будівельні матеріали	3 260	–	–	2 480	780	–
207	Запасні частини	530	–	348	295	583	–
23	Виробництво	–	–	23 828	23 828	–	–
26	Готова продукція	1 875	–	23 828	23 000	2 703	–
281	Товари на складі	–	–	3300	–	3 300	–
301	Каса в національній валюті	–	–	474	464	10	–
311	Поточні рахунки в національній валюті	540	–	42 289	40 717	2 112	–
312	Поточні рахунки в іноземній валюті	3 300	–	676	792	3 184	–
361	Розрахунки з вітчизняними покупцями	–	–	33 758	9 484	24 274	–
362	Розрахунки з іноземними покупцями	–	–	2 220	476	1 744	–
371	Розрахунки за виданими авансами	–	–	810	–	810	–
372	Розрахунки з підзвітними особами	27	–	464	709	–	218

Продовження таблиці А.1

1	2	3	4	5	6	7	8
373	Розрахунки за нарахованими доходами	–	–	510	–	510	–
38	Резерв сумнівних боргів	–	–	–	1 133	–	1 133
401	Статутний капітал	–	50 000	–	37 500	–	87 500
421	Емісійний дохід	–	–	–	6 450	–	6 450
43	Резервний капітал	–	–	–	313	–	313
441	Прибуток нерозподілений	–	–	1 565	6 268	–	4 703
443	Прибуток, використаний у звітному періоді	–	–	1 565	1 565	–	–
46	Неоплачений капітал	–	–	37 500	22 500	15 000	–
471	Забезпечення виплат відпусток	–	27	–	30	–	57
521	Зобов'язання за облігаціями	–	640	–	–	–	640
601	Короткострокові кредити банків у національній валюті	–	–	–	3 450	–	3 450
631	Розрахунки з вітчизняними постачальниками	–	–	36 258	49 170	–	12 912
632	Розрахунки з іноземними постачальниками	–	–	792	792	–	–
6411	Розрахунки за податком з доходів фізичних осіб	–	–	90	90	–	–
6415	Розрахунки за податком на додану вартість	–	90	8 488	5 785	2 613	–
6416	Розрахунки за податком на прибуток	–	110	1 470	1 938	–	578

Продовження таблиці А.1

1	2	3	4	5	6	7	8
643	Податкові зобов'язання	–	–	158	158	–	–
644	Податковий кредит	–	–	158	293	–	135
651	За розрахунками із загальнообов'язкового державного соціального страхування	–	–	186	225	–	39
661	Розрахунки за заробітною платою	–	–	585	600	–	15
6711	Дивіденди, нараховані власникам простих акцій	–	–	1 202	1 202	–	–
6712	Дивіденди, нараховані власникам привілейованих акцій	–	–	50	50	–	–
684	Розрахунки за нарахованими відсотками	–	–	156	186	–	30
701	Дохід від реалізації готової продукції	–	–	35 758	35 758	–	–
7141	Дохід від операційної курсової різниці від перерахунку заборгованостей	–	–	200	200	–	–
7142	Дохід від операційної курсової різниці від перерахунку залишків валюти	–	–	220	220	–	–
719	Інші доходи від операційної діяльності	–	–	405	405	–	–
721	Дохід від інвестицій в асоційовані підприємства			1 320	1 320	–	–

Продовження таблиці А.1

1	2	3	4	5	6	7	8
731	Дивіденди одержані	–	–	510	510	–	–
791	Результат операційної діяльності	–	–	30 957	30 957	–	–
792	Результат фінансових операцій	–	–	510	510	–	–
793	Результат іншої діяльності	–	–	1 320	1 320	–	–
901	Собівартість реалізованої готової продукції	–	–	23 105	23 105	–	–
91	Загальновиробничі витрати	–	–	105	105	–	–
92	Адміністративні витрати	–	–	271	271	–	–
93	Витрати на збут	–	–	354	354	–	–
944	Сумнівні та безнадійні борги	–	–	1 133	1 133	–	–
951	Відсотки за кредит	–	–	90	90	–	–
952	Інші фінансові витрати	–	–	96	96	–	–
98	Податки на прибуток від звичайної діяльності	–	–	1 470	1 470	–	–
	Разом	51 267	51 267	387 238	387 238	118 873	118 873

Таблиця А.2

Вихідні дані для складання розділу IV Звіту про фінансові результати –
 “Розрахунок показників прибутковості акцій”

Показник	Значення
1	2
Кількість простих акцій основної емісії, шт.	10 000 шт.
Кількість привілейованих акцій основної емісії, шт.	300
Кожна з привілейованих акцій основної емісії може бути конвертована у прості акції, шт.	10
Кількість облігацій основної емісії, шт.	200
Кожна з облігацій основної емісії може бути конвертована у прості акції, шт	5
Дата випуску в обіг простих акцій додаткової емісії	1 квітня звітнього року
Номінальна вартість усіх простих акцій однакова	–

Дебет	312 “Поточні рахунки в іноземній валюті”	Кредит
Сн	3 300	
*) Отримано кошти від покупців	476	*) Сплачено постачальникам за придбані права на комерційні призначення 270
*) Дохід від операційної курсової різниці (від перерахунку залишків валюти)	200	*) Сплачено постачальнику за придбані авторські права 180
		*) Сплачено постачальникам за напівфабрикати 342
ОД =	676	ОК = 792
Ск =	3 184	

Рис. А.2. Господарські операції, відображені по рахунку 312
 “Поточні рахунки в іноземній валюті”

Дебет		311 “Поточні рахунки в національній валюті”		Кредит
Сн	540			
*)	Внесено власниками за підписані акції	22 500	*) Сплачено підряднику за споруджені будинки та споруди	22 488
			*) Сплачено постачальникам за придбані машини та обладнання	7 256
			*) Сплачено постачальникам за придбані транспортні засоби	660
*)	Внесено власниками за підписані акції на суму різниці між номінальною і вартістю реалізації	6 450	*) Сплачено постачальникам за придбані інструменти	42
			*) Сплачено постачальникам за інші основні засоби	18
			*) Сплачено постачальникам за малоцінні необоротні матеріальні активи	92
			*) Сплачено постачальникам за інші необоротні матеріальні активи	22
			*) Сплачено постачальникам за сировину і матеріали	3 864
			*) Сплачено постачальникам за паливо	547
*)	Отримано кошти від покупців	9 484	*) Сплачено постачальникам за тару	725
			*) Сплачено постачальникам за запасні частини	418
*)	Отримано короткостроковий займ	3 450	*) Сплачено за нарахованими дивідендами	1 252
			*) Виплачена заробітна платня	495
			*) Перераховано єдиний соціальний внесок	186
*)	Отримано інший операційний дохід	405	*) Перераховано податок с доходів фізичних осіб	90
			*) Сплачено за отримані послуги	126
			*) Видані аванси постачальникам	810
			*) Сплачено відсотки	60
			*) Сплачено відсотки	96
			*) Перераховано податок на прибуток	1 470
ОД =	42 289	ОК =		40 717
Ск =	2 112			

Рис. А.3. Господарські операції, відображені по рахунку 311 “Поточні рахунки в національній валюті”

Дебет		301 “Каса в національній валюті”		Кредит	
Сн		–			
*)	Повернуто кошти в касу підзвітними особами	474	*)	Видано кошти на відрядження	464
ОД	=	474	ОК	=	464
Ск	=	10			

Рис. А.1. Господарські операції, відображені по рахунку 301
“Каса в національній валюті”

Таблиця А.3

Додаткові вихідні дані для складання форми № 5 –
Примітки до річної фінансової звітності

Показник	Значення, %
1	2
Відсоток нематеріальних активів, відносно яких існують передбачені чинним законодавством обмеження права власності	10
Відсоток основних засобів, відносно яких існують передбачені чинним законодавством обмеження права власності	2
Відсоток основних засобів, оформлених в заставу	3
Відсоток запасів, оформлених в заставу	5
Відсоток дебіторської заборгованості із терміном непогашення:	
- від 12 до 18 місяців	20
- від 18 до 36 місяців	10

Додаткові вихідні дані для складання форми № 6 –
 Додаток до приміток до річної фінансової звітності “Інформація за сегментами”:
 характеристика визначених звітних сегментів підприємства

Найменування сегмента	Вид сегмента	Пріоритетність	Показники діяльності у звітному періоді по відношенню до відповідних загальних показників діяльності підприємства в цілому, %	У тому числі господарські операції з реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) іншим звітним сегментам даного підприємства, %
1	2	3	4	5
“А”	географічний виробничий	Пріоритетний	50	10
“В”	географічний виробничий	Пріоритетний	30	5
“С”	господарський	Допоміжний	40	3
“D”	господарський	Допоміжний	35	2
“Е”	географічний збутовий	Допоміжний	85	1

Додаток Б
ПРИКЛАД СКЛАДАННЯ ФОРМИ № 1 – БАЛАНС
(ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН)

Таблиця Б.1

Актив Балансу (Звіту про фінансовий стан), тис. грн

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000		400
первісна вартість	1001		450
накопичена амортизація	1002		(50)
Незавершені капітальні інвестиції	1005		6600
Основні засоби	1010	2000	28000
первісна вартість	1011	2400	28650
знос	1012	(400)	(650)
Інвестиційна нерухомість	1015		
<i>Первісна вартість інвестиційної нерухомості</i>	<i>1016</i>		
<i>Знос інвестиційної нерухомості</i>	<i>1017</i>		
Довгострокові біологічні активи	1020		
<i>Первісна вартість довгострокових біологічних активів</i>	<i>1021</i>		
<i>Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів</i>	<i>1022</i>		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	15000	16320
інші фінансові інвестиції	1035	5000	5000
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045		468

Продовження таблиці Б.1

1	2	3	4
<i>Гудвіл</i>	1050		
<i>Відстрочені аквізиційні витрати</i>	1060		
<i>Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах</i>	1065		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	22000	56788
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	25000	11128
<i>Виробничі запаси</i>	1101	23125	5125
<i>Незавершене виробництво</i>	1102		
<i>Готова продукція</i>	1103	1875	2703
<i>Товари</i>	1104		3300
Поточні біологічні активи	1110		
<i>Депозити перестрашування</i>	1115		
<i>Векселі одержані</i>	1120		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125		24885
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130		810
з бюджетом	1135		2613
у тому числі з податку на прибуток	1136		
<i>Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів</i>	1140		510
<i>Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків</i>	1145		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	27	
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	3840	5306
<i>Готівка</i>	1166		10
<i>Рахунки в банках</i>	1167	3840	5296

Продовження таблиці Б.1

1	2	3	4
Витрати майбутніх періодів	1170		
<i>Частка перестраховика у страхових резервах</i>	<i>1180</i>		
<i>у тому числі в:</i>			
<i>резервах довгострокових зобов'язань</i>	<i>1181</i>		
<i>резервах збитків або резервах належних виплат</i>	<i>1182</i>		
<i>резервах незароблених премій</i>	<i>1183</i>		
<i>інших страхових резервах</i>	<i>1184</i>		
Інші оборотні активи	1190		
Усього за розділом II	1195	28867	45252
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	50867	102040

Таблиця Б.2

Пасив Балансу (Звіту про фінансовий стан), тис. грн

Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	50000	87500
<i>Внески до незареєстрованого статутного капіталу</i>	<i>1401</i>		
Капітал у дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410		6450
<i>Емісійний дохід</i>	<i>1411</i>		<i>6450</i>
<i>Накопичені курсові різниці</i>	<i>1412</i>		

Продовження таблиці Б.2

1	2	3	4
Резервний капітал	1415		313
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420		4703
Неоплачений капітал	1425	()	(15000)
Вилучений капітал	1430	()	()
<i>Інші резерви</i>	<i>1435</i>		
Усього за розділом I	1495	50000	83966
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
<i>Пенсійні зобов'язання</i>	<i>1505</i>		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515	640	640
Довгострокові забезпечення	1520	27	57
<i>Довгострокові забезпечення витрат персоналу</i>	<i>1521</i>	<i>27</i>	<i>57</i>
Цільове фінансування	1525		
<i>Благодійна допомога</i>	<i>1526</i>		
<i>Страхові резерви</i>	<i>1530</i>		
<i>у тому числі:</i>			
<i>резерв довгострокових зобов'язань</i>	<i>1531</i>		
<i>резерв збитків або резерв належних виплат</i>	<i>1532</i>		
<i>резерв незароблених премій</i>	<i>1533</i>		
<i>інші страхові резерви</i>	<i>1534</i>		
<i>Інвестиційні контракти</i>	<i>1535</i>		
<i>Призовий фонд</i>	<i>1540</i>		
<i>Резерв на виплату джек-поту</i>	<i>1545</i>		
Усього за розділом II	1595	667	697

Продовження таблиці Б.2

1	2	3	4
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		3450
<i>Векселі видані</i>	<i>1605</i>		
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615		12912
розрахунками з бюджетом	1620	200	578
у тому числі з податку на прибуток	1621	<i>110</i>	578
розрахунками зі страхування	1625		39
розрахунками з оплати праці	1630		15
<i>Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами</i>	<i>1635</i>		
<i>Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками</i>	<i>1640</i>		
<i>Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків</i>	<i>1645</i>		
<i>Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю</i>	<i>1650</i>		
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665		
<i>Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків</i>	<i>1670</i>		
Інші поточні зобов'язання	1690		383
Усього за розділом III	1695	200	17377
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття (680)	1700		
<i>V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду</i>	<i>1800</i>		
Баланс	1900	50867	102040

Додаток В
ПРИКЛАД СКЛАДАННЯ ФОРМИ № 2 –
ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ
(ЗВІТ ПРО СУКУПНИЙ ДОХІД)

Таблиця В.1

Розділ I Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) –
 Фінансові результати, тис. грн

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	30132	
<i>Чисті зароблені страхові премії</i>	<i>2010</i>	–	
<i>Премії підписані, валова сума</i>	<i>2011</i>	–	
<i>Премії, передані у перестраховання</i>	<i>2012</i>	–	
<i>Зміна резерву незароблених премій, валова сума</i>	<i>2013</i>	–	
<i>Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій</i>	<i>2014</i>	–	
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(23105)	
<i>Чисті понесені збитки за страховими виплатами</i>	<i>2070</i>	–	
Валовий: прибуток	2090	7027	
збиток	2095	()	
<i>Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань</i>	<i>2105</i>	–	
<i>Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів</i>	<i>2110</i>	–	

Продовження таблиці В.1

1	2	3	4
<i>Зміна інших страхових резервів, валова сума</i>	2111	–	
<i>Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах</i>	2112	–	
Інші операційні доходи	2120	825	
<i>Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>	2121	–	
<i>Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2122	–	
Адміністративні витрати	2130	(271)	
Витрати на збут	2150	(354)	
Інші операційні витрати	2180	(1133)	
<i>Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>	2181	–	
<i>Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2182	–	
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	6094	
збиток	2195	()	
Дохід від участі в капіталі	2200	1320	
Інші фінансові доходи	2220	510	
Інші доходи	2240	–	
<i>Дохід від благодійної допомоги</i>	2241	–	
Фінансові витрати	2250	(186)	
Втрати від участі в капіталі	2255	(–)	
Інші витрати	2270	(–)	
<i>Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті</i>	2275		
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	7738	
збиток	2295	(–)	

Продовження таблиці В.1

1	2	3	4
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	1470	
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	–	
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	6268	
збиток	2355	()	()

Таблиця В.2

Розділ II Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) –
Сукупний дохід, тис. грн

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	–	
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	–	
Накопичені курсові різниці	2410	–	
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	–	
Інший сукупний дохід	2445	–	
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	–	
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	–	
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	–	
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	6268	

Таблиця В.3

Розділ III Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) –
Елементи операційних витрат, тис. грн

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	22970	
Витрати на оплату праці	2505	600	
Відрахування на соціальні заходи	2510	225	
Амортизація	2515	392	
Інші операційні витрати	2520	676	
Разом	2550	24863	

Таблиця В.4

Розділ IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) –
Розрахунок показників прибутковості акцій, шт., грн/шт.

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	15625	
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	19625	
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	397,95	
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	323,35	
Дивіденди на одну просту акцію	2650	76,93	

Додаток Г
ПРИКЛАД СКЛАДАННЯ ЗВІТУ ПРО РУХ ГРОШОВИХ КОШТІВ

Таблиця Г.1

Форма № 3 – Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	9960	
Повернення податків і зборів	3005		
у тому числі податку на додану вартість	3006		
Цільового фінансування	3010		
<i>Надходження від отримання субсидій, дотацій</i>	<i>3011</i>		
<i>Надходження авансів від покупців і замовників</i>	<i>3015</i>		
<i>Надходження від повернення авансів</i>	<i>3020</i>	474	
<i>Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках</i>	<i>3025</i>		
<i>Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)</i>	<i>3035</i>		
<i>Надходження від операційної оренди</i>	<i>3040</i>		
<i>Надходження від отримання роялті, авторських винагород</i>	<i>3045</i>		
<i>Надходження від страхових премій</i>	<i>3050</i>		
<i>Надходження фінансових установ від повернення позик</i>	<i>3055</i>		

Продовження таблиці Г.1

1	2	3	4
Інші надходження	3095	405	
Витрачання на оплату: товарів (робіт, послуг)	3100	(6022)	()
Праці	3105	(495)	()
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(186)	()
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(1560)	()
<i>Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток</i>	<i>3116</i>	<i>(1470)</i>	
<i>Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість</i>	<i>3117</i>	<i>()</i>	
<i>Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів</i>	<i>3118</i>	<i>(90)</i>	
<i>Витрачання на оплату авансів</i>	<i>3135</i>	<i>(1274)</i>	
<i>Витрачання на оплату повернення авансів</i>	<i>3140</i>		
<i>Витрачання на оплату цільових внесків</i>	<i>3145</i>		
<i>Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами</i>	<i>3150</i>		
<i>Витрачання фінансових установ на надання позик</i>	<i>3155</i>		
Інші витрачання	3190	()	()
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	1302	
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації: фінансових інвестицій	3200		
необоротних активів	3205		
Надходження від отриманих: відсотків	3215		
дивідендів	3220		

Продовження таблиці Г.1

1	2	3	4
Надходження від деривативів	3225		
<i>Надходження від погашення позик</i>	3230		
<i>Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці</i>	3235		
Інші надходження	3250		
Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255	()	()
необоротних активів	3260	(31028)	()
Виплати за деривативами	3270	()	()
<i>Витрачання на надання позик</i>	3275		
<i>Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці</i>	3280		
Інші платежі	3290	()	()
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	(31028)	
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від:			
Власного капіталу	3300	28950	
Отримання позик	3305	3450	
<i>Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві</i>	3310		
Інші надходження	3340		
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	()	()
Погашення позик	3350		
Сплату дивідендів	3355	(1252)	()
<i>Витрачання на сплату відсотків</i>	3360	(156)	

Продовження таблиці Г.1

1	2	3	4
<i>Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди</i>	3365		
<i>Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві</i>	3370		
<i>Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах</i>	3375		
Інші платежі	3390	()	()
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	30992	
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	1266	
Залишок коштів на початок року	3405	3840	
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	200	
Залишок коштів на кінець року	3415	5306	

Форма № 3-н – Звіт про рух грошових коштів (за непрямим методом)

Стаття	Код рядка	За звітний період		За аналогічний період попереднього року	
		надходження	видаток	надходження	видаток
1	2	3	4	5	6
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності					
Прибуток (збиток) від звичайної діяльності до оподаткування	3500	7738			
Коригування на:					
амортизацію необоротних активів	3505	300	X		X
збільшення (зменшення) забезпечень	3510	30			
збиток (прибуток) від нереалізованих курсових різниць	3515		420		
збиток (прибуток) від неопераційної діяльності та інших негрошових операцій	3520		2964		
<i>Прибуток (збиток) від участі в капіталі</i>	<i>3521</i>	<i>1320</i>			
<i>Зміна вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю, та дохід (витрати) від первісного визнання</i>	<i>3522</i>				
<i>Збиток (прибуток) від реалізації необоротних активів, утримуваних для продажу, та груп вибуття</i>	<i>3523</i>				
<i>Збиток (прибуток) від реалізації фінансових інвестицій</i>	<i>3524</i>				
<i>Зменшення (відновлення) корисності необоротних активів</i>	<i>3526</i>				

Продовження таблиці Г.2

1	2	3	4	5	6
<i>Фінансові витрати</i>	3540		186		
<i>Зменшення (збільшення) оборотних активів</i>	3550		14919		
<i>Збільшення (зменшення) запасів</i>	3551		13872		
<i>Збільшення (зменшення) поточних біологічних активів</i>	3552				
<i>Збільшення (зменшення) дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги</i>	3553	24885			
<i>Зменшення (збільшення) іншої поточної дебіторської заборгованості</i>	3554		27		
<i>Зменшення (збільшення) витрат майбутніх періодів</i>	3556				
<i>Зменшення (збільшення) інших оборотних активів</i>	3557				
<i>Збільшення (зменшення) поточних зобов'язань</i>	3560	13349			
<i>Збільшення (зменшення) поточної кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги</i>	3561	12912			
<i>Збільшення (зменшення) поточної кредиторської заборгованості за розрахунками з бюджетом</i>	3562				
<i>Збільшення (зменшення) поточної кредиторської заборгованості за розрахунками зі страхування</i>	3563	39			
<i>Збільшення (зменшення) поточної кредиторської заборгованості за розрахунками з оплати праці</i>	3564	15			

Продовження таблиці Г.2

1	2	3	4	5	6
<i>Збільшення (зменшення) доходів майбутніх періодів</i>	3566				
<i>Збільшення (зменшення) інших поточних зобов'язань</i>	3567	383			
Грошові кошти від операційної діяльності	3570	2928			
Сплачений податок на прибуток	3580	X	1470	X	
<i>Сплачені відсотки</i>	3585		156		
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	1302			
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності					
Надходження від реалізації:					
фінансових інвестицій	3200		X		X
необоротних активів	3205		X		X
Надходження від отриманих:					
відсотків	3215		X		X
дивідендів	3220		X		X
Надходження від деривативів	3225		X		X
Інші надходження	3250		X		X
Витрачання на придбання:					
фінансових інвестицій	3255	X		X	
необоротних активів	3260	X	31028	X	
Виплати за деривативами	3270	X		X	

Продовження таблиці Г.2

1	2	3	4	5	6
Інші платежі	3290	X		X	
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295		31028		
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності					
Надходження від:					
Власного капіталу	3300	28950	X		X
Отримання позик	3305	3450	X		X
Інші надходження	3340		X		X
Витрачання на:					
Викуп власних акцій	3345	X		X	
Погашення позик	3350	X		X	
Сплату дивідендів	3355	X	1252	X	
Інші платежі	3390	X	156	X	
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	30992			
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	1266			
Залишок коштів на початок року	3405	3840	X		X
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	200			
Залишок коштів на кінець року	3415	5306			

Додаток Д
ПРИКЛАД СКЛАДАННЯ ФОРМИ № 4 – ЗВІТ ПРО ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ

Таблиця Д.1

Звіт про рух грошових коштів власний капітал

Стаття	Код рядка	Зареє- стро- ваний капітал	Капітал у дооцінках	Додат- ковий капітал	Резерв- ний капітал	Нерозпо- ділений прибуток (непокри- тий збиток)	Неопла- чений капітал	Вилу- чений капітал	Всього
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Залишок на початок року	4000	50000	–	–	–	–	–	–	50000
Коригування:									
Зміна облікової політики	4005								
Виправлення помилок	4010								
Інші зміни	4090								
Скоригований залишок на початок року	4095	50000	–	–	–	–	–	–	50000
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	4100					6268			6268
Інший сукупний дохід за звітний період	4110	–	–	–	–	–	–	–	–

Продовження таблиці Д.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>Дооцінка (уцінка) необоротних активів</i>	4111								
<i>Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів</i>	4112								
<i>Накопичені курсові різниці</i>	4113								
<i>Частка іншого сукупного доходу асоційованих і спільних підприємств</i>	4114								
<i>Інший сукупний дохід</i>	4116								
Розподіл прибутку:									
Виплати власникам (дивіденди)	4200					(1252)			(1252)
Спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу	4205								
Відрахування до резервного капіталу	4210				313	(313)			–
<i>Сума чистого прибутку, належна до бюджету відповідно до законодавства</i>	4215								
<i>Сума чистого прибутку на створення спеціальних (цільових) фондів</i>	4220								
<i>Сума чистого прибутку на матеріальне заохочення</i>	4225								

Продовження таблиці Д.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Внески учасників:									
Внески до капіталу	4240	37500					(37500)		–
Погашення заборгованості з капіталу	4245			6450			22500		28950
Вилучення капіталу:									
Викуп акцій (часток)	4260								
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265								
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270								
Вилучення частки в капіталі	4275								
<i>Зменшення номінальної вартості акцій</i>	4280								
Інші зміни в капіталі	4290								
<i>Придбання (продаж) неконтрольованої частки в дочірньому підприємстві</i>	4291								
Разом змін у капіталі	4295	37500		6450	313	4703	(15000)		33966
Залишок на кінець року	4300	87500		6450	313	4703	(15000)		83966

Додаток Е

ПРИКЛАД СКЛАДАННЯ ФОРМИ № 5 – ПРИМІТКИ ДО РІЧНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Таблиця Е.1

Розділ I Приміток до річної фінансової звітності – “Нематеріальні активи”

Групи нематеріальних активів	Код рядка	Залишок на початок року		Надійшло за рік	Переоцінка (дооцінка +, уцінка –)		Вибуло за рік		Нараховано амортизації за рік	Втрати від зменшення корисності за рік	Інші зміни за рік		Залишок на кінець року	
		первісна (переоцінена) амортизація	накопичена амортизація		первісна (переоцінена) амортизація	накопичена амортизація	первісна (переоцінена) амортизація	накопичена амортизація			первісна (переоцінена) амортизація	накопичена амортизація		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Права користування природними ресурсами	010													
Права користування майном	020													

Продовження таблиці Е.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Права на комерційні позначення	030			270					30				270	30
Права на об'єкти промислової власності	040													
Авторське право та суміжні з ним права	050			180					20				180	20
	060													
Інші нематеріальні активи	070													
Разом	080			450					50				450	50
Гудвіл	090													
З рядка 080 графа 14	вартість нематеріальних активів, щодо яких існує обмеження права власності												(081)	45
	вартість оформлених у заставу нематеріальних активів												(082)	_____
	вартість створених підприємством нематеріальних активів												(083)	_____
З рядка 080 графа 5	вартість нематеріальних активів, отриманих за рахунок цільових асигнувань												(084)	_____
З рядка 080 графа 15	накопичена амортизація нематеріальних активів, щодо яких існує обмеження права власності												(085)	5

Розділ II Приміток до річної фінансової звітності – “Основні засоби”

Групи основних засобів	Код рядка	Залишок на початок року		Надійшло за рік	Переоцінка (дооцінка+, уцінка-)		Вибуло за рік		На-рахо-вано амортиза-ції за рік	Втра-ти від змен-шення ко-рис-ності	Інші зміни за рік		Залишок на кінець року		у тому числі				
		пер-вісна (пере-оці-нена) вар-тість	знос		пер-вісна (пере-оціне-ної) вар-тості	зно-су	пер-вісна (пере-оці-нена) вар-тість	зно-су			пер-вісна (пере-оціне-ної) вар-тості	пер-вісна (пере-оці-нена) вар-тість	зно-су	пер-вісна (пере-оці-нена) вар-тість	зно-су	одержані у фінансову оренду		передані в оперативну оренду	
																первіс-на (пе-реоці-нена) вар-тість	знос	первіс-на (пе-реоці-нена) вар-тість	знос
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
Земельні ділянки	100																		
Інвестиційна нерухомість	105																		
Капітальні витрати на поліпшення земель	110																		

Продовження таблиці Е.2

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Будинки, споруди та передавальні пристрої	120	1200	200	20000					125				21200	325				
Машини та обладнання	130	480	80	5650					50				6130	130				
Транспортні засоби	140	360	60	550					38				910	98				
Інструменти, прилади, інвентар (меблі)	150	240	40	35					25				275	65				
Тварини	160																	
Багаторічні насадження	170																	
Інші основні засоби	180	120	20	15					12				135	32				
Бібліотечні фонди	190																	

Продовження таблиці Е.2

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Малоцінні необоротні матеріальні активи	200			74			74	74	74									
Тимчасові (нетитульні) споруди	210																	
Природні ресурси	220																	
Інвентарна тара	230																	
Предмети прокату	240																	
Інші необоротні матеріальні активи	250			18			18	18	18									
Разом	260	2400	400	26342			92	92	342				28650	650				

Таблиця Е.3

Розділ III Приміток до річної фінансової звітності – “Капітальні інвестиції”

Найменування показника	Код рядка	За рік	На кінець року
1	2	3	4
Капітальне будівництво	280	26200	6200
Придбання (виготовлення) основних засобів	290	6597	397
Придбання (виготовлення) інших необоротних матеріальних активів	300	145	3
Придбання (створення) нематеріальних активів	310	450	
Придбання (вирощування) довгострокових біологічних активів	320		
Інші	330		
Разом	340	33392	6600
З рядка 340 графа 3 капітальні інвестиції в інвестиційну нерухомість (341)_____			
фінансові витрати, включені до капітальних інвестицій (342)_____			

Таблиця Е.4

Розділ IV Приміток до річної фінансової звітності – “Фінансові інвестиції”

Найменування показника	Код рядка	За рік	На кінець року	
			довго- строкові	поточні
1	2	3	4	5
А. Фінансові інвестиції за методом участі в капіталі в:				
асоційовані підприємства	350			
дочірні підприємства	360	1 320	16 320	
спільну діяльність	370			
Б. Інші фінансові інвестиції в:				
частки і паї у статутному капіталі інших підприємств	380			
акції	390			
облігації	400			
інші	410		5 000	
Разом (розд. А + розд. Б)	420	1 320	21 320	
З рядка 045 графа 4 Балансу	Інші довгострокові фінансові інвестиції відображені:			
			за собівартістю	(421)_____
			за справедливою вартістю	(422)_____
			за амортизованою собівартістю	(423)_____
З рядка 220 графа 4 Балансу	Поточні фінансові інвестиції відображені:			
			за собівартістю	(424)_____
			за справедливою вартістю	(425)_____
			за амортизованою собівартістю	(426)_____

Таблиця Е.5

Розділ V Приміток до річної фінансової звітності – “Доходи і витрати”

Найменування показника	Код рядка	Доходи	Витрати
1	2	3	4
А. Інші операційні доходи і витрати			
Операційна оренда активів	440		
Операційна курсова різниця	450	420	
Реалізація інших оборотних активів	460		
Штрафи, пені, неустойки	470		
Утримання об'єктів житлово-комунального і соціально-культурного призначення	480		
Інші операційні доходи і витрати у тому числі:	490	405	1 133
відрахування до резерву сумнівних боргів	491	X	1 133
непродуктивні витрати і втрати	492	X	
Б. Доходи і витрати від участі в капіталі за інвестиціями в:			
асоційовані підприємства	500		
дочірні підприємства	510	1 320	
спільну діяльність	520		
В. Інші фінансові доходи і витрати			
Дивіденди	530	510	X
Проценти	540	X	186
Фінансова оренда активів	550		
Інші фінансові доходи і витрати	560		
Г. Інші доходи і витрати			
Реалізація фінансових інвестицій	570		
Доходи від об'єднання підприємств	580		
Результат оцінки корисності	590		
Неопераційна курсова різниця	600		
Безоплатно одержані активи	610		X

Продовження таблиці Е.5

1	2	3	4
Списання необоротних активів	620	X	
Інші доходи і витрати	630		
Товарообмінні (бартерні) операції з продукцією (товарами, роботами, послугами)		(631)_____	
Частка доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за товарообмінними (бартерними) контрактами з пов'язаними сторонами		(632)_____ %	
З рядків 540 – 560 графа 4 фінансові витрати, уключені до собівартості продукції основної діяльності		(633)_____	

Таблиця Е.6

Розділ VI Приміток до річної фінансової звітності – “Грошові кошти”

Найменування показника	Код рядка	На кінець року
1	2	3
Каса	640	10
Поточний рахунок у банку	650	5 296
Інші рахунки в банку (акредитиви, чекові книжки)	660	
Грошові кошти в дорозі	670	
Еквіваленти грошових коштів	680	
Разом	690	5 306
З рядка 070 гр.4 Балансу	Грошові кошти, використання яких обмежене	(691)_____

Таблиця Е.7

Розділ VII Приміток до річної фінансової звітності – “Забезпечення і резерви”

Види забезпечень і резервів	Код рядка	Залишок на початок року	Збільшення за звітний рік		Використано у звітному році	Сторновано невикористану суму у звітному році	Сума очікуваного відшкодування витрат іншою стороною, що врахована при оцінці забезпечення	Залишок на кінець року
			нараховано (створено)	додаткові відрахування				
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Забезпечення на виплату відпусток працівникам	710	27	30					57
Забезпечення наступних витрат на додаткове пенсійне забезпечення	720							
Забезпечення наступних витрат на виконання гарантійних зобов'язань	730							

Продовження таблиці Е.7

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Забезпечення наступних витрат на реструктуризацію	740							
Забезпечення наступних витрат на виконання зобов'язань щодо обтяжливих контрактів	750							
	760							
	770							
Резерв сумнівних боргів	775		1133					1133
Разом	780	27	1163					1190

Таблиця Е.8

Розділ VIII Приміток до річної фінансової звітності – “Запаси”

Найменування показника	Код рядка	Балансова вартість на кінець року	Переоцінка за рік	
			збільшення чистої вартості реалізації*	уцінка
1	2	3		
Сировина і матеріали	800	992		
Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби	810	625		
Паливо	820	616		
Тара і тарні матеріали	830	1 529		
Будівельні матеріали	840	780		
Запасні частини	850	583		
Матеріали сільсько-гоподарського призначення	860			
Поточні біологічні активи	870			
Малоцінні та швидкозношувані предмети	880			
Незавершене виробництво	890			
Готова продукція	900	2 703		
Товари	910	3 300		
Разом	920	11 128		
<p>З рядка 920 графа 3 Балансова вартість запасів:</p> <p style="padding-left: 40px;">відображених за чистою вартістю реалізації (921)_____</p> <p style="padding-left: 40px;">переданих у переробку (922)_____</p> <p style="padding-left: 40px;">оформлених в заставу (923) <u>556</u> .</p> <p style="padding-left: 40px;">переданих на комісію (924)_____</p> <p>Активи на відповідальному зберіганні (позабалансовий рахунок 02) (925)_____</p> <p>З рядка 275 графа 4 Балансу запаси, призначені для продажу (925)_____</p> <p><i>*Визначається за п.28 Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 “Запаси”</i></p>				

Таблиця Е.9

Розділ ІХ Приміток до річної фінансової звітності –
 “Дебіторська заборгованість”

Найменування показника	Код рядка	Усього на кінець року	у т.ч. за строками непогашення		
			до 12 місяців	від 12 до 18 місяців	від 18 до 36 місяців
1	2	3	4	5	6
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	940	26 018	18 212	5 204	2 602
Інша поточна дебіторська заборгованість	950				
Списано у звітному році безнадійної дебіторської Заборгованості			(951)_____		
Із рядків 940 і 950 графа 3 заборгованість з пов'язаними сторонами			(952)_____		

Таблиця Е.10

Розділ Х Приміток до річної фінансової звітності –
 “Нестачі і втрати від псування цінностей”

Найменування показника	Код рядка	Сума
1	2	3
Виявлено (списано) за рік нестач і втрат	960	
Визнано заборгованістю винних осіб у звітному році	970	
Сума нестач і втрат, остаточне рішення щодо винуватців за якими на кінець року не прийнято (позабалансовий рахунок 072)	980	

Таблиця Е.11

Розділ XI Приміток до річної фінансової звітності –
“Будівельні контракти”

Найменування показника	Код рядка	Сума
1	2	3
Дохід за будівельними контрактами за звітний рік	1110	
Заборгованість на кінець звітного року:		
валова замовників	1120	
валова замовникам	1130	
з авансів отриманих	1140	
Сума затриманих коштів на кінець року	1150	
Вартість виконаних субпідрядниками робіт за незавершеними будівельними контрактами	1160	

Таблиця Е.12

Розділ XII Приміток до річної фінансової звітності –
“Податок на прибуток”

Найменування показника	Код рядка	Сума
1	2	3
Поточний податок на прибуток	1210	1938
Відстрочені податкові активи:		
на початок звітного року	1220	–
на кінець звітного року	1225	468
Відстрочені податкові зобов'язання:		
на початок звітного року	1230	–
на кінець звітного року	1235	–
Включено до Звіту про фінансові результати – усього	1240	1470
у тому числі:		
поточний податок на прибуток	1241	1938
зменшення (збільшення) відстрочених податкових активів	1242	(468)

Продовження таблиці Е.12

1	2	3
збільшення (зменшення) відстрочених податкових зобов'язань	1243	–
Відображено у складі власного капіталу – усього	1250	–
у тому числі:		
поточний податок на прибуток	1251	
зменшення (збільшення) відстрочених податкових активів	1252	
збільшення (зменшення) відстрочених податкових зобов'язань	1253	

Таблиця Е.13

Розділ XIII Приміток до річної фінансової звітності –
“Використання амортизаційних відрахувань”

Найменування показника	Код рядка	Сума
1	2	3
Нараховано за звітний рік	1300	392
Використано за рік – усього	1310	–
в тому числі на:		
будівництво об'єктів	1311	
придбання (виготовлення) та поліпшення основних засобів	1312	
з них машини та обладнання	1313	
придбання (створення) нематеріальних активів	1314	
погашення отриманих на капітальні інвестиції позик	1315	
	1316	
	1317	

Розділ XIV Приміток до річної фінансової звітності – “Біологічні активи”

Групи біологічних активів	Код рядка	Обліковуються за первісною вартістю										Обліковуються за справедливою вартістю				
		залишок на початок року		надійшло за рік	вибуло за рік		нараховано амортизації за рік	втрачено від зменшення корисності	вигоди від відновлення корисності	залишок на кінець року		залишок на початок року	надійшло за рік	зміни вартості за рік	вибуло за рік	залишок на кінець року
		первісна вартість	накопичена амортизація		первісна вартість	накопичена амортизація				первісна вартість	накопичена амортизація					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Довгострокові біологічні активи – усього в тому числі:	1410															
робоча худоба	1411															
продуктивна худоба	1412															
багаторічні насадження	1413															
	1414															

Продовження таблиці Е.14

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
інші довгострокові біологічні активи	1415															
Поточні біологічні активи – усього в тому числі:	1420		X			X	X				X					
тварини на вирощуванні та відгодівлі	1421		X			X	X				X					
біологічні активи в стані біологічних перетворень (крім тварин на вирощуванні та відгодівлі)	1422		X			X	X				X					
	1423		X			X	X				X					

Продовження таблиці Е.14

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
інші поточні біологічні активи	1424		X			X	X				X					
Разом	1430															
З рядка 1430 графа 5 і графа 14	вартість біологічних активів, придбаних за рахунок цільового фінансування (1431) _____															
З рядка 1430 графа 6 і графа 16	залишкова вартість довгострокових біологічних активів, первісна вартість поточних біологічних активів і справедлива вартість біологічних активів, утрачених унаслідок надзвичайних подій (1432) _____															
З рядка 1430 графа 11 і графа 17	балансова вартість біологічних активів, щодо яких існують передбачені законодавством обмеження права власності (1433) _____															

Розділ XV Приміток до річної фінансової звітності – “Фінансові результати
від первісного визнання та реалізації сільськогосподарської продукції та додаткових біологічних активів”

Найменування показника	Код рядка	Вартість первісного визнання	Витрати, пов'язані з біологічними перетвореннями	Результат від первісного визнання		Уцінка	Виручка від реалізації	Собівартість реалізації	Фінансовий результат (прибуток +, збиток –) від	
				дохід	витрати				реалізації	первісного визнання та реалізації
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Продукція та додаткові біологічні активи рослинництва – усього	1500		()		()			()		
у тому числі:										
зернові і зернобобові	1510		()		()			()		
з них:										
пшениця	1511		()		()			()		
соя	1512		()		()			()		
соняшник	1513		()		()			()		

Продовження таблиці Е.15

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
ріпак	1514		()		()			()		
цукрові буряки (фабричні)	1515		()		()			()		
картопля	1516		()		()			()		
плоди (зерняткові, кісточкові)	1517		()		()			()		
інша продукція рослинництва	1518		()		()			()		
додаткові біологічні активи рослинництва	1519		()		()			()		
Продукція та додаткові біологічні активи тваринництва – усього	1520		()		()			()		
у тому числі: приріст живої маси – усього	1530		()		()			()		

Продовження таблиці Е.15

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
з нього: великої рогатої худоби	1531		()		()			()		
свиней	1532		()		()			()		
молоко	1533		()		()			()		
вовна	1534		()		()			()		
яйця	1535		()		()			()		
інша продукція тваринництва	1536		()		()			()		
додаткові біологічні активи тваринництва	1537		()		()			()		
продукція рибництва	1538		()		()			()		
	1539		()		()			()		
Сільськогосподар- ська продукція та додаткові біологіч- ні активи – разом	1540		()		()			()		

Додаток Ж
ПРИКЛАД СКЛАДАННЯ ФОРМИ № 6 – ДОДАТОК
ДО ПРИМІТОК ДО РІЧНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ
“ІНФОРМАЦІЯ ЗА СЕГМЕНТАМИ”

Таблиця Ж.1

Інформація за сегментами:
розділ I – Показники пріоритетних звітних сегментів
(господарський, географічний виробничий, географічний збутовий)

Найменування показника	Код ряд- ка	Найменування			
		Сегмент “А”		Сегмент “В”	
		звіт- ний рік	мину- лий рік	звіт- ний рік	мину- лий рік
1	2	3	4	5	6
1. Доходи звітних сегментів:					
Доходи від операційної діяльності звітних сегментів	010	15 479		9 287	
з них:					
доходи від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг):	011	13 559		8 588	
зовнішнім покупцям					
іншим звітним сегментам	012	1 507		452	
інші операційні доходи	013	413		247	
Фінансові доходи звітних сегментів	020	915		549	
з них:					
доходи від участі в капіталі, які безпосередньо стосуються звітного сегмента	021	660		396	
інші фінансові доходи	022	255		153	
Інші доходи	030				
Усього доходів звітних сегментів	040	16 394		9 836	

Продовження таблиці Ж.1

звітних сегментів								Нерозподілені		Усього	
								статті			
звіт-ний рік	минулий рік	звіт-ний рік	минулий рік	звіт-ний рік	минулий рік	звіт-ний рік	минулий рік	звіт-ний рік	минулий рік	звіт-ний рік	минулий рік
7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
								8 150		32 916	
								7 985		30 132	
										1 959	
								165		825	
								366		1 830	
								264		1 320	
								102		510	
								8 516		34 746	

Продовження таблиці Ж.1

1	2	3	4	5	6
Нерозподілені доходи	050	X	X	X	X
з них:					
доходи від операційної діяльності	051	X	X	X	X
фінансові доходи	052	X	X	X	X
надзвичайні доходи	053	X	X	X	X
Вирахування доходів від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) іншим звітним сегментам	060	1 507		452	
Усього доходів підприємства (р.040+р.050– р.060)	070	14 887		9 384	
2. Витрати звітних сегментів:					
Витрати операційної діяльності	080	11 552		6 932	
з них:					
собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг): зовнішнім покупцям	081	10 397		6 585	
іншим звітним сегментам	082	1 155		347	
Адміністративні витрати	090	135		81	
Витрати на збут	100	177		106	
Інші операційні витрати	110	567		340	
Фінансові витрати звітних сегментів	120	93		56	
з них:					
втрати від участі в капіталі, які безпосередньо можна віднести до звітного сегмента	121				
<i>інші фінансові витрати</i>	122	93		56	
Інші витрати	130				
Усього витрат звітних сегментів	140	12 524		7 515	

Продовження таблиці Ж.1

7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
X	X	X	X	X	X	X	X				
X	X	X	X	X	X	X	X				
X	X	X	X	X	X	X	X				
X	X	X	X	X	X	X	X				
										1 959	
								8 516		32 787	
								6 123		24 607	
								6 123		23 105	
										1 502	
								55		271	
								71		354	
								226		1 133	
								37		186	
								37		186	
								6 512		26 551	

Продовження таблиці Ж.1

1	2	3	4	5	6
Нерозподілені витрати	150	X	X	X	X
з них:	151	X	X	X	X
адміністративні, збутові та інші витрати операційної діяльності, не розподілені на звітні сегменти					
фінансові витрати	152	X	X	X	X
надзвичайні витрати	153	X	X	X	X
податок на прибуток	154	X	X	X	X
Вирахування собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	160	1 155		347	
іншим звітним сегментам					
Усього витрат підприємства (р.140+р.150– р.160)	170	11 369		7 168	
3. Фінансовий результат діяльності сегмента (р.040–р.140)	180	3 870		2 321	
4. Фінансовий результат діяльності підприємства (р.070–р.170)	190	3 518		2 216	
5. Активи звітних сегментів	200	51 020	25 434	30 612	15 260
з них					
<i>необоротні активи</i>	201	28 394	11 000	17 036	6 600
<i>оборотні активи</i>	202	22 626	14 434	13 576	8 660
	203				
	204				
	205				
Нерозподілені активи	220	X	X	X	X
з них	221	X	X	X	X
	222	X	X	X	X
	223	X	X	X	X
	224	X	X	X	X
Усього активів підприємства	230	51 020	25 434	30 612	15 260

Продовження таблиці Ж.1

7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
X	X	X	X	X	X	X	X	1 470		1 470	
X	X	X	X	X	X	X	X				
X	X	X	X	X	X	X	X				
X	X	X	X	X	X	X	X				
X	X	X	X	X	X	X	X	1 470		1 470	
										1 502	
								7 982		26 519	
								2 004		8 195	
								534		6 268	
								20 408	10 173	102 040	50 867
								11 358	4 400	56 788	22 000
								9 050	5 773	45 252	28 867
X	X	X	X	X	X	X	X				
X	X	X	X	X	X	X	X				
X	X	X	X	X	X	X	X				
X	X	X	X	X	X	X	X				
X	X	X	X	X	X	X	X				
								20 408	10 173	102 040	50 867

Продовження таблиці Ж.1

1	2	3	4	5	6
6. Зобов'язання звітних сегментів підприємства	240	9 038	434	5 422	260
з них					
<i>довгострокові зобов'язання</i>	241	320	320	192	192
<i>поточні зобов'язання</i>	242	8 689	100	5 213	60
<i>забезпечення</i>	243	29	14	17	8
	244				
Нерозподілені зобов'язання	260	X	X	X	X
з них	261	X	X	X	X
	262	X	X	X	X
	263	X	X	X	X
	264	X	X	X	X
Усього зобов'язань підприємства (р.240+р.260)	270	9 038	434	5 422	260
7. Капітальні інвестиції	280	16 696		10 018	
8. Амортизація необоротних активів	290	196		118	

Продовження таблиці Ж.1

7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
								3 614	173	18 074	867
								128	128	640	640
								3 475	40	17 377	200
								11	5	57	27
X	X	X	X	X	X	X	X				
X	X	X	X	X	X	X	X				
X	X	X	X	X	X	X	X				
X	X	X	X	X	X	X	X				
X	X	X	X	X	X	X	X				
								3 614	173	18 074	867
								6 678		33 392	
								78		392	

Таблиця Ж.2

Інформація за сегментами: розділ II –
показники за допоміжними звітними сегментами
(господарський, географічний виробничий, географічний збутовий)

Найменування показника	Код ряд- ка	Найменування			
		Сегмент "С"		Сегмент "D"	
		звіт- ний рік	мину- лий рік	звіт- ний рік	мину- лий рік
1	2	3	4	5	6
Доходи від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) зовнішнім покупцям	300	11 691		10 335	
Балансова вартість активів звітних сегментів	310	40 816	20 347	35 714	17 803
Капітальні інвестиції	320	13 357		11 687	
	330				
	340				

Продовження таблиці Ж.2

звітних сегментів								Нерозподілені		Усього	
								статті			
звіт- ний рік	мину- лий рік	звіт- ний рік	мину- лий рік	звіт- ний рік	мину- лий рік	звіт- ний рік	мину- лий рік	звіт- ний рік	мину- лий рік	звіт- ний рік	мину- лий рік
7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
								8 105		30 132	
								25 510	12 717	102 040	50 867
								8 348		33 392	

Інформація за сегментами: розділ III –
показники за допоміжними звітними географічними сегментами
(виробничий, збутовий)

Найменування показника	Код ряд- ка	Найменування			
		Сегмент "Е"		звіт- ний рік	мину- лий рік
		звіт- ний рік	мину- лий рік		
1	2	3	4	5	6
Доходи від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) зовнішнім покупцям	350	25 356			
Балансова вартість активів звітних сегментів	360	86 734	43 237		
Капітальні інвестиції	370	28 383			
	380				
	390				

Продовження таблиці Ж.3

звітних сегментів								Нерозподілені		Усього	
								статті			
звіт- ний рік	мину- лий рік	звіт- ний рік	мину- лий рік	звіт- ний рік	мину- лий рік	звіт- ний рік	мину- лий рік	звіт- ний рік	мину- лий рік	звіт- ний рік	мину- лий рік
7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
								4 776		30 132	
								15 306	7 630	102 040	50 867
								5 009		33 392	

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СКЛАДАННЯ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ.....	6
2. ПРИЗНАЧЕННЯ І СТРУКТУРА ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ.....	15
3. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ.....	21
4. ШЛЯХИ АДАПТАЦІЇ ЗВІТНОСТІ В УКРАЇНІ ДО МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ.....	27
5. ЗМІСТ І МЕТОДИКА СКЛАДАННЯ ОСНОВНИХ ФОРМ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	35
5.1. Призначення балансу (звіту про фінансовий стан підприємства) та його структура.....	35
5.2. Загальна характеристика звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід), особливості розрахунку показників прибутковості акцій.....	54
5.3. Призначення та структура звіту про рух грошових коштів, особливості його складання за прямим та за непрямим методами.....	66
5.4. Порядок складання звіту про власний капітал.....	70
6. ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ.....	74
7. ІНФОРМАЦІЯ ЗА СЕГМЕНТАМИ.....	79
8. ВИПРАВЛЕННЯ ПОМИЛОК І ЗМІНИ У ФІНАНСОВИХ ЗВІТАХ....	91
9. ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА.....	95
10. ПОДАТКОВА, СТАТИСТИЧНА ТА СПЕЦІАЛЬНА ЗВІТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА.....	116
10.1. Податкова звітність.....	116
10.2. Статистична звітність підприємства.....	124
10.3. Спеціальна звітність підприємства.....	130
ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	133

Додаток А ВИХІДНІ ДАНІ ДЛЯ ПРИКЛАДУ СКЛАДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ.....	142
Додаток Б ПРИКЛАД СКЛАДАННЯ ФОРМИ № 1 – БАЛАНС (ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН).....	152
Додаток В ПРИКЛАД СКЛАДАННЯ ФОРМИ № 2 – ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ (ЗВІТ ПРО СУКУПНИЙ ДОХІД).....	157
Додаток Г ПРИКЛАД СКЛАДАННЯ ЗВІТУ ПРО РУХ ГРОШОВИХ КОШТІВ.....	161
Додаток Д ПРИКЛАД СКЛАДАННЯ ФОРМИ № 4 – ЗВІТ ПРО ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ.....	169
Додаток Е ПРИКЛАД СКЛАДАННЯ ФОРМИ № 5 – ПРИМІТКИ ДО РІЧНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ.....	172
Додаток Ж ПРИКЛАД СКЛАДАННЯ ФОРМИ № 6 – ДОДАТОК ДО ПРИМІТОК ДО РІЧНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ “ІНФОРМАЦІЯ ЗА СЕГМЕНТАМИ”	194

Навчальне видання

Зелікман Владислав Давидович
Сокольська Рената Борисівна
Распопова Юлія Олександрівна
Акімова Тетяна Валеріївна

ЗВІТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА

Навчальний посібник

Тем. план 2022, поз. 163

Підписано до друку 10.06.2022. Формат 60x84 1/16. Папір друк. Друк плоский.
Облік.-вид. арк. 12,24. Умов. друк. арк. 12,09. Замовлення №33.

Навчально-науковий інститут «Інститут промислових та бізнес технологій»
Українського державного університету науки і технологій
49005, Дніпро, пр. Гагаріна, 4

Редакційно-видавничий відділ ННІ «ІПБТ» УДУНТ